

ZÁKLADNÍ TENDENCE DEMOGRAFICKÉHO, SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE KRAJE VYSOČINA

2017

Regionální statistiky

Jihlava, 31. 8. 2018

Kód publikace: 330132-18

Č. j.: CSU-20 / 2018 – 81

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Jihlavě

Ředitel odboru: Jitka Číhalová

Kontaktní osoba: Vlastislav Valda, e-mail: vlastislav.valda@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.czso.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673, 274 054 163
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108, 377 612 145
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | Nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1, tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3, tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservishk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 062, 567 109 073
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel.: 542 528 115, 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 516, 585 731 511
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 932, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

Obsah

Úvod.....	4
Shrnutí hlavních poznatků	5
1. Demografický vývoj.....	8
2. Sociální vývoj.....	20
3. Ekonomický vývoj	36
4. Životní prostředí.....	52
5. Mezikrajské srovnání	61
Tabulková příloha.....	71
Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj	72
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj	73
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj	74
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí	75
Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Kraje Vysočina v letech 2001–2017	76
Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – demografický vývoj	78
Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – sociální vývoj	79
Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – ekonomický vývoj	82
Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – životní prostředí	84
Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Kraje Vysočina v roce 2012 a 2017	85
Zkratky krajů a okresů	88

Úvod

Předkládaný materiál je analytickým obrazem vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Kraje Vysočina v roce 2017, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2012). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné.

V textu posuzujeme vývoj na území kraje i vývoj ve srovnání s ostatními kraji České republiky. Zařadili jsme také samostatnou kapitolu s mezikrajským srovnáním. Vzhledem k systému postupného zpracování dat zatím nemáme k dispozici kompletní údaje za rok 2017. Proto můžeme v některých oblastech (především makroekonomika a některé sociální statistiky) zpracovat hodnocení pouze do roku 2016, v dalších oblastech jsou údaje za rok 2017 zatím pouze předběžné a budou se postupně zpřesňovat. Využita byla také data z mimořádného zjišťování ČSÚ za rok 2016 o veřejném občanském a technickém vybavení obcí.

Obdobné analytické materiály byly zpracovány ve všech krajích České republiky, a to podle jednotné osnovy. Tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Zařazen je rovněž dlouhodobý pohled na vývoj vybraných ukazatelů po roce 2000, tedy od vzniku krajů jako územně samosprávných celků. Tabulková příloha analýzy může obsahovat pouze omezený počet statistických ukazatelů. Širší rozsah informací v podrobnějším územním členění můžete najít ve veřejné databázi ČSÚ na adrese <https://vdb.czso.cz> nebo můžete kontaktovat pracoviště informačních služeb na krajské správě ČSÚ.

Aktuální údaje průběžně zveřejňujeme na internetové adrese www.jihlava.czso.cz. Komplexní pohled na vývoj v kraji poskytuje Statistická ročenka Kraje Vysočina pravidelně vydávaná v průběhu měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o krátkodobém vývoji regionu nabízí Statistický bulletin Kraje Vysočina, který vždy vychází 95. den po skončení příslušného čtvrtletí.

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 22. 8. 2018. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Hodnotové údaje jsou uvedeny v běžných cenách, pokud není uvedeno jinak.

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- Vysočina se vyznačuje nízkou hustotou osídlení, značným počtem převážně malých obcí a nižším podílem městského obyvatelstva.
- Počet obyvatel kraje v posledních letech klesá zejména vlivem migračního úbytku. Lidé nejčastěji opouštějí okres Třebíč.
- Vzdor nárůstu migrace ze zahraničí žije na Vysočině relativně málo cizinců.
- Počet narozených dětí zůstává relativně vysoký, stejně jako průměrný věk matky při narození. Podíl dětí narozených mimo manželství se stále zvyšuje, ve srovnání s velkou většinou krajů České republiky však zůstává poměrně nízký.
- Úmrtnost na Vysočině zůstává relativně nízká, hlavními příčinami úmrtí jsou dlouhodobě nemoci oběhové soustavy a novotvary.
- Pokračuje proces stárnutí obyvatelstva, zvyšuje se počet obyvatel v poproduktivním věku a roste průměrný věk. Nejmladším okresem kraje je Jihlavsko, nejstarším dlouhodobě okres Pelhřimov.
- Mírně roste naděje dožití při narození, která v mezikrajském srovnání patří k nejvyšším.
- Počet sňatků v posledních letech rostl, muži i ženy však do manželství vstupovali ve vyšším věku.
- Počet rozvodů zůstává relativně nízký, nejčastěji se na Vysočině rozvádějí manželské páry ve věku 40 až 49 let.
- Vysočina se vyznačuje nízkou mírou potratovosti.

Sociální vývoj

- Na Vysočině se projevoval růst počtu zaměstnaných a úbytek nezaměstnaných osob. Rostla míra ekonomické aktivity a míra zaměstnanosti.
- Vysočina se vyznačuje relativně vysokým podílem zaměstnaných v primárním sektoru a nižší zaměstnaností v sektoru terciárním.
- Na celkové zaměstnanosti se nejvíce podíleli zaměstnanci. Počet zaměstnavatelů značně poklesl.
- Nezaměstnanost na Vysočině se od roku 2014 snižovala. Její pokles byl výraznější u žen než u mužů.
- Dlouhodobá nezaměstnanost zůstává problémem především v trebičském okrese.
- Počet volných pracovních míst se v kraji zvýšil.
- Zvýšil se počet zaměstnanců, vzrostla průměrná měsíční mzda, která ale stále zaostává za republikovou úrovní. Medián mezd u žen patří k nejnižším v České republice.
- Reálná mzda na Vysočině vzrostla.
- Výrazně poklesly dávky státní sociální podpory.
- Důchodců na Vysočině přibývá, převládají mezi nimi ženy.

- Průměrná výše starobního důchodu je na Vysočině v mezikrajském srovnání třetí nejnižší. Podíl průměrného starobního důchodu na mzdovém mediánu poklesl.
- Dále přibýlo předčasných důchodů. Jejich podíl na celkovém počtu starobních důchodů je na Vysočině ze všech krajů nejvyšší.
- Počet dětí v mateřských školách zůstává vysoký. O něco přibýlo žáků základních škol, stále mírně ubývá studentů středních škol.
- Snížil se počet studentů vyšších odborných škol i vysokých škol. Velká většina vysokoškoláků studuje mimo území kraje.
- Vysočina se dlouhodobě vyznačuje nízkou úrovní kriminality, vzrostl však počet dopravních nehod.

Ekonomický vývoj

- V regionálním hrubém domácím produktu se Vysočina řadí na deváté místo mezi kraji. Zemědělství, lesní hospodářství a rybolov mají v kraji relativně nejvyšší podíl na hrubé přidané hodnotě.
- Intenzita výzkumu a vývoje na Vysočině v posledních letech poklesla, vědu a výzkum financoval téměř výhradně podnikatelský sektor. K internetu je na Vysočině připojeno 70 % domácností.
- Pro Vysočinu je typický menší počet registrovaných ekonomických subjektů a nízká podnikatelská aktivita. Nejvíce subjektů se v kraji zabývá obchodem a opravami motorových vozidel.
- Zemědělská produkce v kraji vzrostla, když rychlejší byl růst rostlinné produkce.
- Vlivem nižšího hektarového výnosu se v kraji snížila sklizeň obilovin.
- Vysočina je v rámci republiky klíčovou bramborářskou oblastí. Z kraje pochází více než třetina sklizených brambor.
- Poklesly stavy skotu i prasat, početní stavy drůbeže kolísaly. Vzdor tomu však Vysočina zůstává významným producentem masa.
- Dominantní dřevinou v lesích Vysočiny je smrk ztepilý, v posledních letech však postižený kůrovcovou kalamitou, v jejímž důsledku prudce vzrostl objem nahodilé hmyzové těžby.
- V průmyslových podnicích kraje vzrostl počet zaměstnanců i výše tržeb jen relativně mírně. Mzda v průmyslu stále zaostává za republikovou úrovní.
- Vzrostla stavební výroba, mírně se zvýšil i počet vydaných stavebních povolení. Výrazně vzrostla předpokládaná hodnota staveb.
- Zvýšil se počet dokončených i zahájených bytů.
- V hromadných ubytovacích zařízeních na Vysočině přibýlo zahraničních hostů. Nejčastějšími zahraničními návštěvníky kraje jsou občané Slovenska a Německa.

Životní prostředí

- Na Vysočině se dlouhodobě snižuje výměra zemědělské i orné půdy. Podíl ekologicky obhospodařované půdy je v kraji nízký.
- Na území kraje se nachází dvě velkoplošná a téměř dvě stovky maloplošných chráněných území, jejichž výměra v roce 2017 představovala necelou desetinu rozlohy kraje.

- Spotřeba vody na Vysočině mírně vzrostla, výraznější byl nárůst sazby za vodné a stočné. Podíl obyvatel žijících v domech napojených na kanalizaci s čističkou odpadních vod stagnoval.
- Lví podíl na emisích mají v kraji malé stacionární a zvláště mobilní zdroje znečišťování.
- Kraj se dlouhodobě vyznačuje jedněmi z nejnižších emisí oxidů dusíku, jejichž výši ovlivňuje především doprava.
- Produkce komunálního odpadu v kraji se zvýšila, naproti tomu produkce podnikového odpadu se snížila. Třídění komunálního odpadu je na Vysočině na poměrně dobré úrovni.
- Většina investic na ochranu životního prostředí byla na Vysočině určena na nakládání s odpadními vodami. Neinvestiční výdaje směřovaly především do nakládání s odpady.

1. Demografický vývoj

Nízká hustota osídlení.

Rozlohou 6 796 km² se sice Kraj Vysočina řadí na páté místo mezi kraji, počtem obyvatel ale až na místo dvanácté, což se odráží ve velmi nízké hustotě osídlení, 74,9 obyvatele na km², která dosahuje jen 56 % průměru České republiky a v rámci krajů je druhá nejnižší.

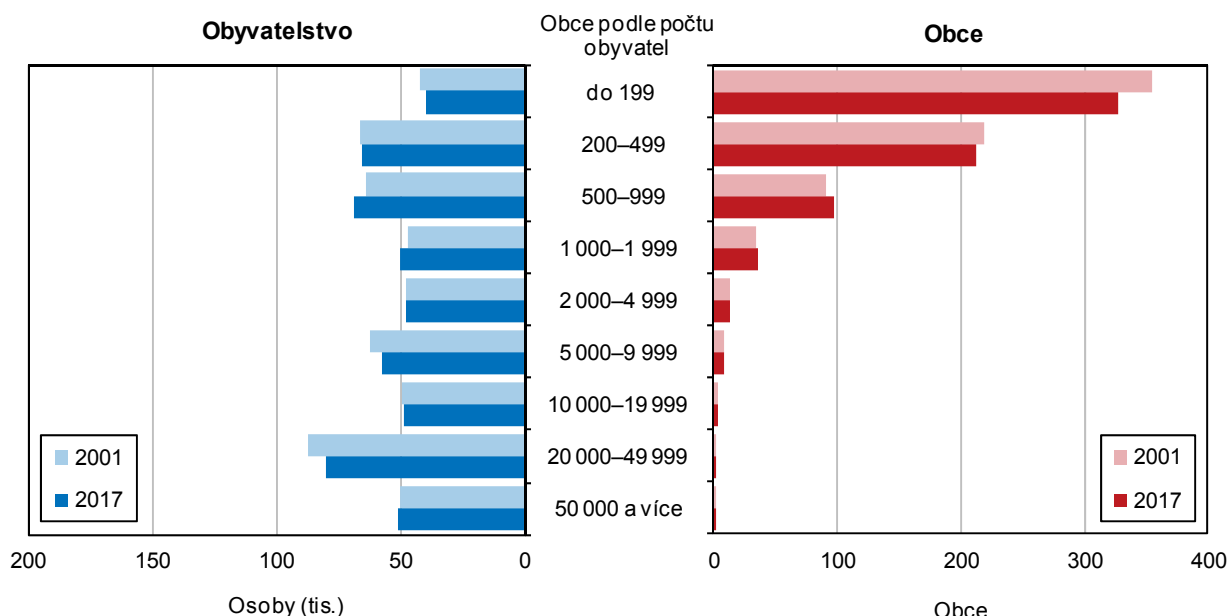
Územní změny, sídelní struktura

Rozdrobená sídelní struktura.

Na území kraje se nachází 704 samosprávných obcí, po Středočeském kraji druhý nejvyšší počet. Z hlediska administrativního členění se dělí na 5 okresů, dále na 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP). Z nich nejvíce obcí spadá do ORP Třebíč (93) a nejméně připadá na ORP Pacov (24). Pro osídlení v kraji je charakteristická značně rozdrobená sídelní struktura, vyznačující se velkým počtem malých obcí.

Graf 1.1. Sídelní struktura Kraje Vysočina v letech 2001 a 2017 (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

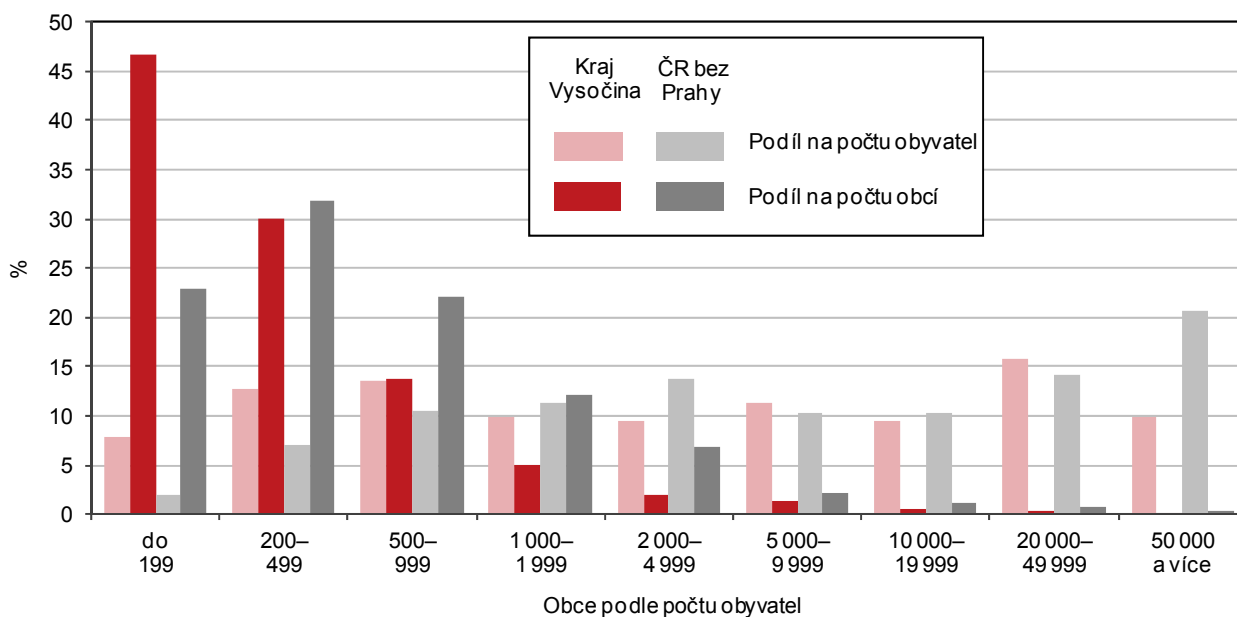

Z celkového počtu obcí představují téměř polovinu nejmenší obce do 199 obyvatel.

Průměrná populační velikost obce je na Vysočině 723 obyvatel. Nejmenší obce (do 199 obyvatel) představují téměř polovinu celkového počtu obcí, žije v nich ale pouze 8 % obyvatelstva kraje. Naopak na čtyři města s více než 20 tisíci obyvateli připadá více než čtvrtina obyvatel kraje. Všechna 34 měst se v roce 2017 na celkovém počtu obyvatel kraje podílela 56,4 %, což je o 0,7 procentního bodu méně než v roce 2012. Ve stejném období se počet obyvatel měst Vysočiny snížil o 1,7 procenta. Statut městyse má v kraji 42 obcí, ve kterých žije více než 48 tis. obyvatel, tj. téměř desetina obyvatel Vysočiny.

Graf 1.2. Sídlní struktura obcí Kraje Vysočina a České republiky (bez Prahy) k 31. 12. 2017

Zdroj: ČSÚ

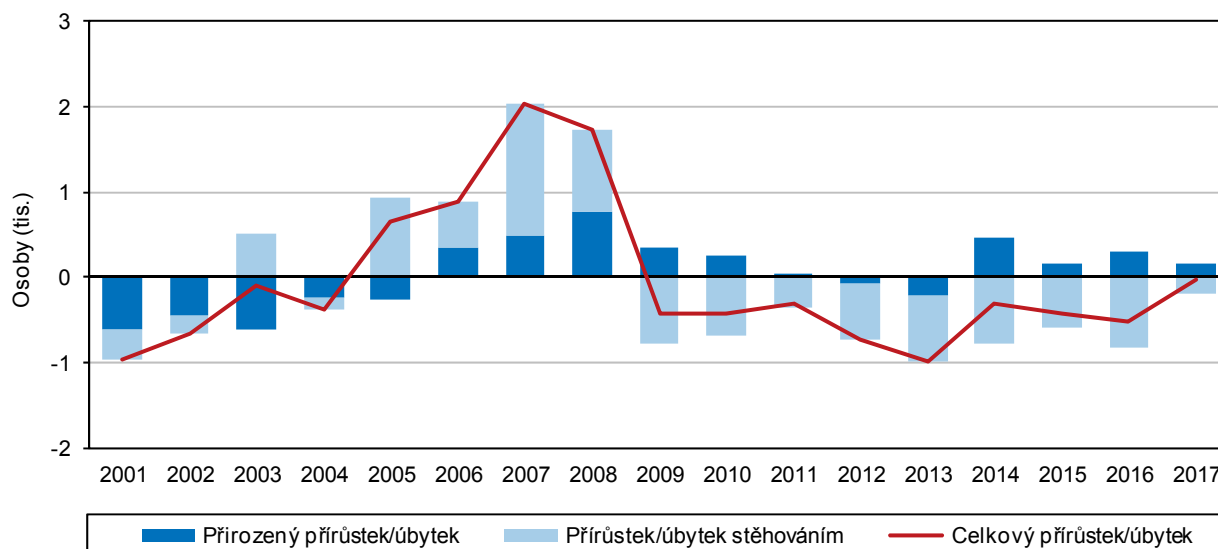
Vývoj počtu obyvatel

Počet obyvatel kraje v posledních letech klesá zejména vlivem migračního úbytku.

Na území Kraje Vysočina žilo ke konci roku 2017 celkem 508 916 obyvatel. V demografické struktuře mají nepatrně vyšší zastoupení ženy, a to 50,3 %. Od roku 2012 se na Vysočině projevuje neustálý pokles počtu obyvatel především v důsledku záporného migračního salda. Nejvíce se počet obyvatel kraje snížil migrací v roce 2016, kdy relativní počet přistěhovalých činil 6,8 osob na 1 000 obyvatel a počet vystěhovalých představoval 8,4 osob na 1 000 obyvatel. Přirozený přírůstek byl nejvyšší v roce 2014, kdy dosáhl 0,9 osoby na tisíc obyvatel, úbytek populace kraje přirozenou měnou byl zaznamenán v letech 2012 a 2013.

Graf 1.3. Pohyb obyvatel v Kraji Vysočina

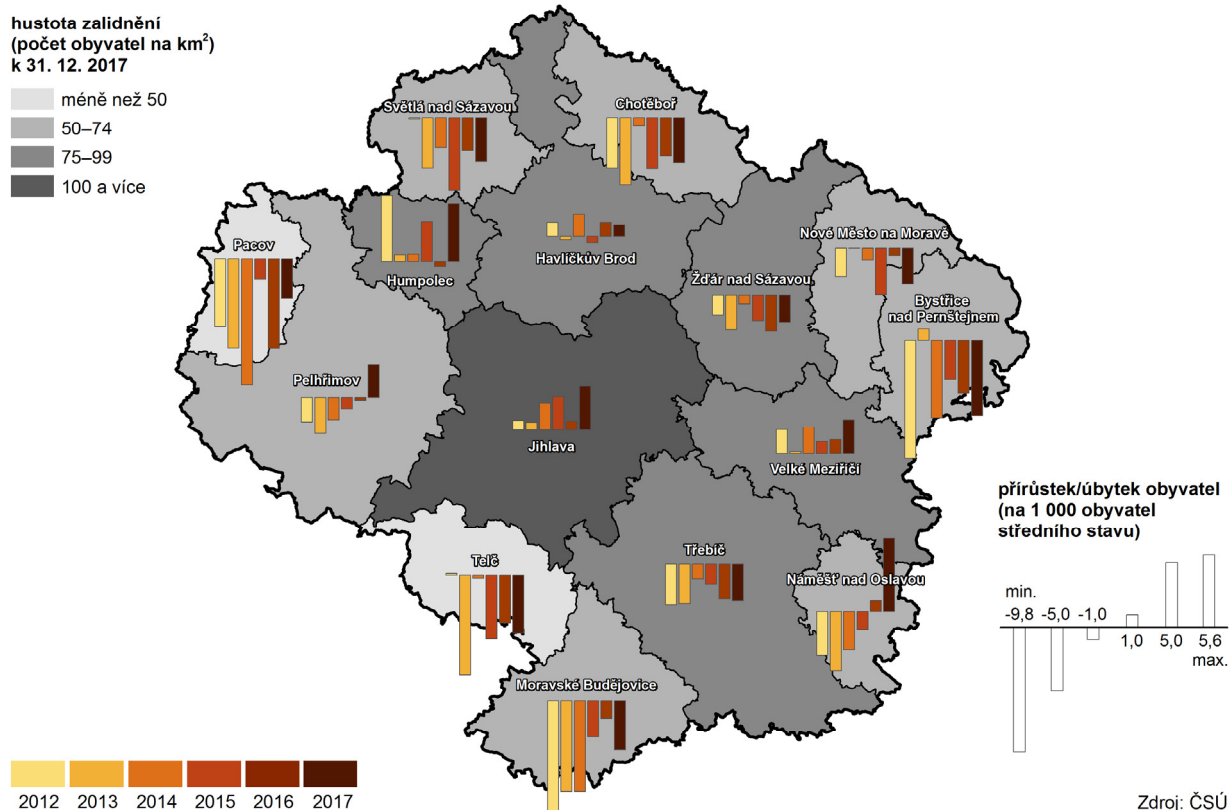
Zdroj: ČSÚ

Nejvíce lidí opouští okres Třebíč.

S výjimkou okresu Jihlava se v posledních letech ve všech ostatních okresech počet obyvatel snížil. Největší pokles zaznamenal okres Třebíč, a to zejména vlivem záporné migrace, kdy okres opouští více osob než se do něho přistěhuje.

Pohyb obyvatel ve správních obvodech ORP Kraje Vysočina v letech 2012 až 2017

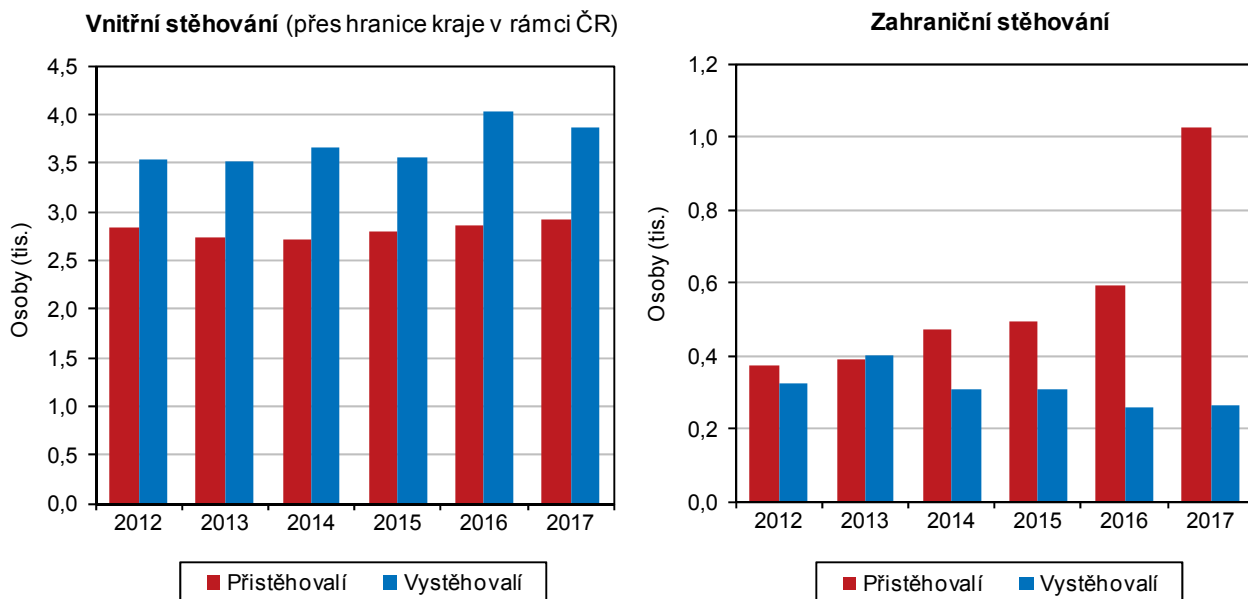
Demografické události

Nárůst přistěhovalých ze zahraničí.

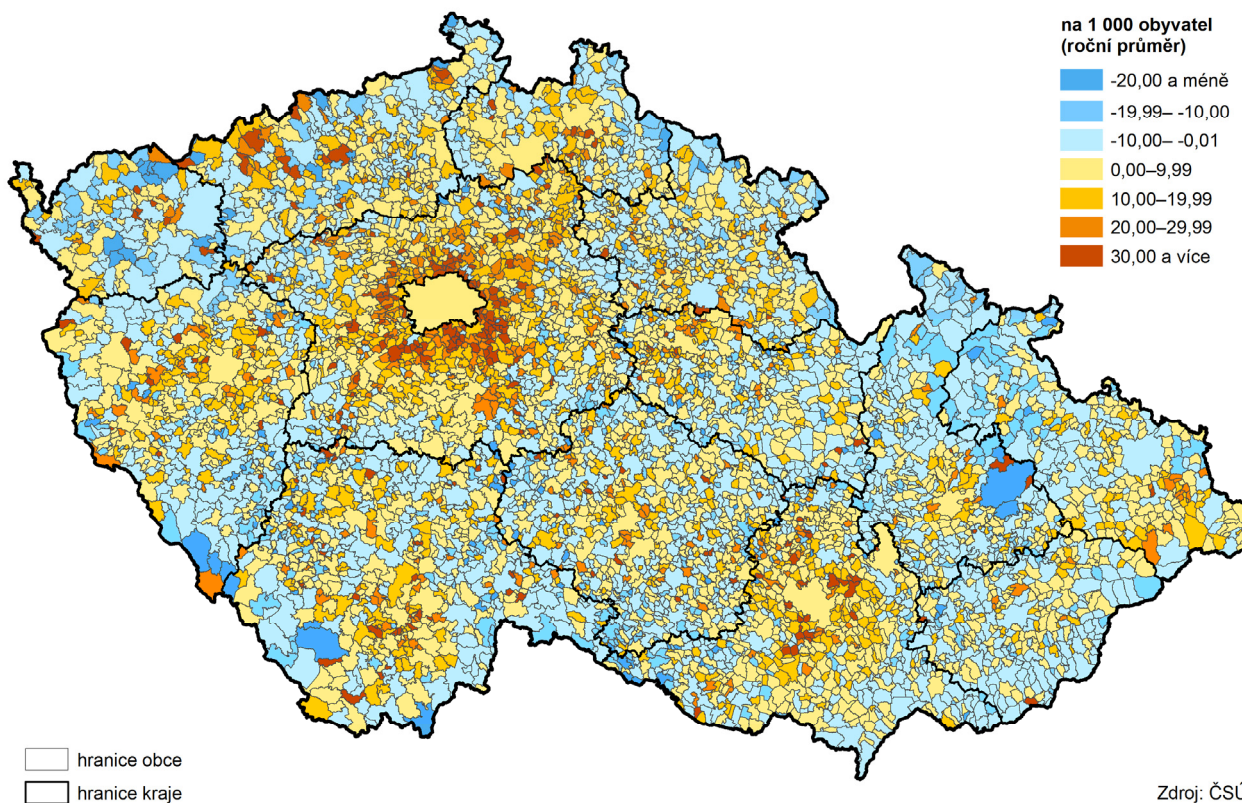
V počtu osob přistěhovalých do kraje od roku 2012 mírně převládaly ženy, v roce 2017 se však podíl obou pohlaví výrazným nárůstem počtu přistěhovalých mužů téměř vyrovnal. U vystěhovalých je situace obdobná s tím, že ve všech letech byla převaha žen ještě o něco výraznější než u přistěhovalých. Mezi přistěhovalými a ještě více mezi vystěhovalými jednoznačně převažují osoby v produktivním věku (15 až 64 let), jejich podíl se sice zprvu mírně snižoval, avšak v roce 2017 došlo u přistěhovalých k jeho výraznému nárůstu, když se projevil téměř dvojnásobný meziroční nárůst počtu přistěhovalých v produktivním věku ze zahraničí. Podíl obyvatel ve věku 65 a více let je vyšší u přistěhovalých než u vystěhovalých. V průběhu let 2012 až 2017 se do Kraje Vysočina ze zahraničí přistěhovalo nejvíce osob právě v roce 2017 (1 023 osob) a nejméně v roce 2012 (371), po poklesu z počátku současné dekády se opět projevuje nárůst migrace ze zahraničí. U zahraničního stěhování převládá počet přistěhovalých nad vystěhovalými (celkem se do kraje z ciziny přistěhovalo 3 343 osob, naopak se do zahraničí vystěhovalo 1 861 obyvatel Vysočiny), záporné saldo zahraniční migrace bylo zaznamenáno v jediném roce (2013). Celkově se přistěhovalí z ciziny podíleli na celkové migraci do kraje 16,5 %, vystěhovalí do ciziny pak tvořili 7,7 % vystěhovalých z kraje.

Graf 1.4. Pohyb obyvatel v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ

Celkový přírůstek/úbytek počtu obyvatel v obcích v letech 2012 až 2017

Zdroj: ČSÚ

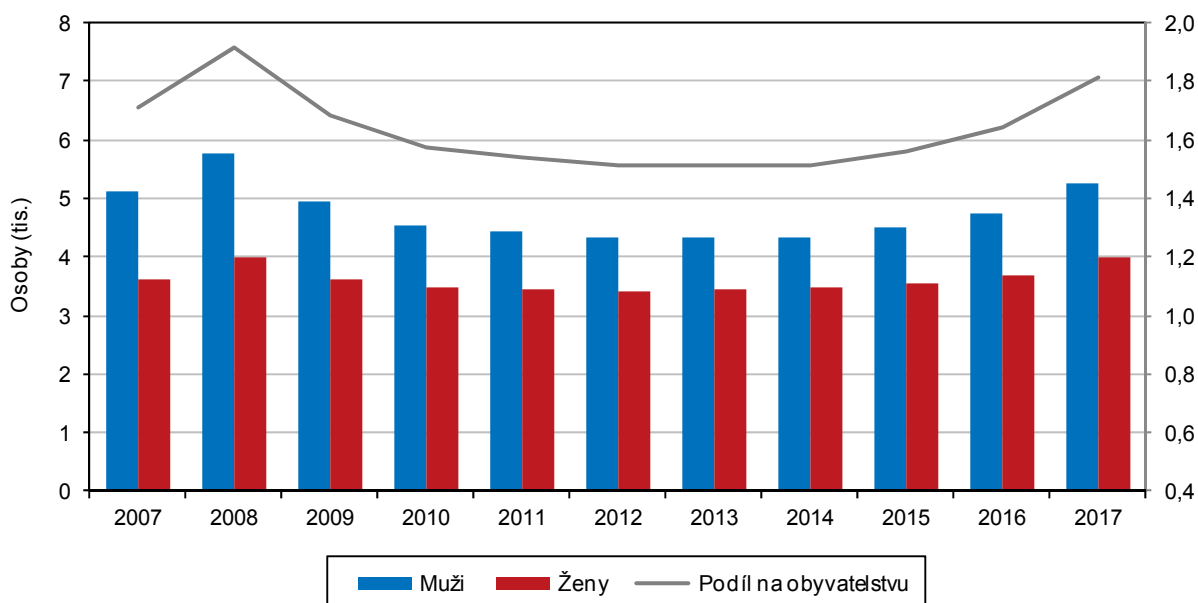
V Kraji Vysočina je evidován nízký počet cizinců.

Ke konci roku 2017 bylo na území České republiky evidováno celkem 542 142 cizinců. Kraj Vysočina (9 265 cizinců) patří spolu se Zlínským krajem (9 422) k regionům s nejmenším počtem cizinců. Od roku 2012 vzrostl počet cizinců

v republice o téměř devadesát tisíc, tj. o 20,2 %. Na Vysočině ve stejném období došlo k nárůstu počtu cizinců o více než patnáct set (o 19,5 %). V letech 2012 až 2014 se cizinci na obyvatelstvu Kraje Vysočina podíleli 1,5 %, v následujících letech se jejich podíl zvyšoval až na 1,8 % v roce 2017. V roce 2017 byl jejich podíl na Vysočině v mezikrajském srovnání po Zlínském kraji druhý nejnižší (spolu s Olomouckým krajem). Za republikovým průměrem zaostala Vysočina o 3,1 procentního bodu. Nejvyšší byl podíl cizinců v Praze (15,1 %).

Graf 1.5. Cizinci (bez osob s platným azylem) v Kraji Vysočina (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

Počet narozených dětí se drží na relativně vysoké úrovni, stejně jako průměrný věk matky při narození.

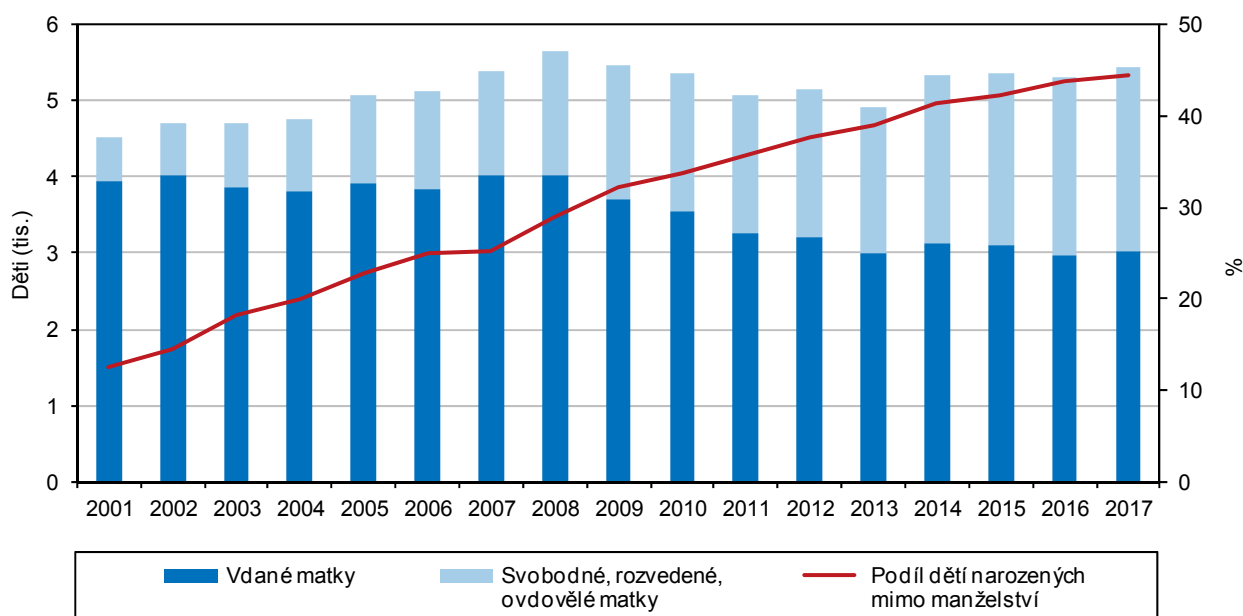
V průběhu roku 2017 se v Kraji Vysočina živě narodilo 5 440 dětí, což bylo o 133 více než v roce předchozím, v posledních šesti letech zůstal v kraji počet živě narozených dětí pod hranicí pěti tisíc pouze v roce 2013. Úroveň úhrnné plodnosti v roce 2017 dosáhla hodnoty 1,731 živě narozených dětí na jednu ženu v reprodukčním věku. Jde o nejvyšší hodnotu ve sledovaném období. Nadále pokračuje trend odkládání mateřství do pozdějšího věku, průměrný věk matky při narození dítěte v roce 2017 na Vysočině zůstal nad hranicí třiceti let a činil 30,3 roku – v roce 1991 dosahoval 24,3 roku a o devět let později 26,4 roku. Vysoký je též věk matky při narození prvního dítěte, který v roce 2017 dosáhl 28,2 roku (v roce 1991 to bylo 22,0). Ve srovnání s ČR (28,9 roku) jsou ale prvorodičky v kraji mladší. Nejmladší jsou prvorodičky v Ústeckém kraji (27,4 roku), nejstarší v Praze (31,1 roku). Nejvíce dětí se v roce 2017 na Vysočině narodilo jako první dítě matky (2 585), jako druhé v pořadí 1 978, třetích a dalších bylo 877.

Dále se zvyšuje podíl dětí narozených mimo manželství.

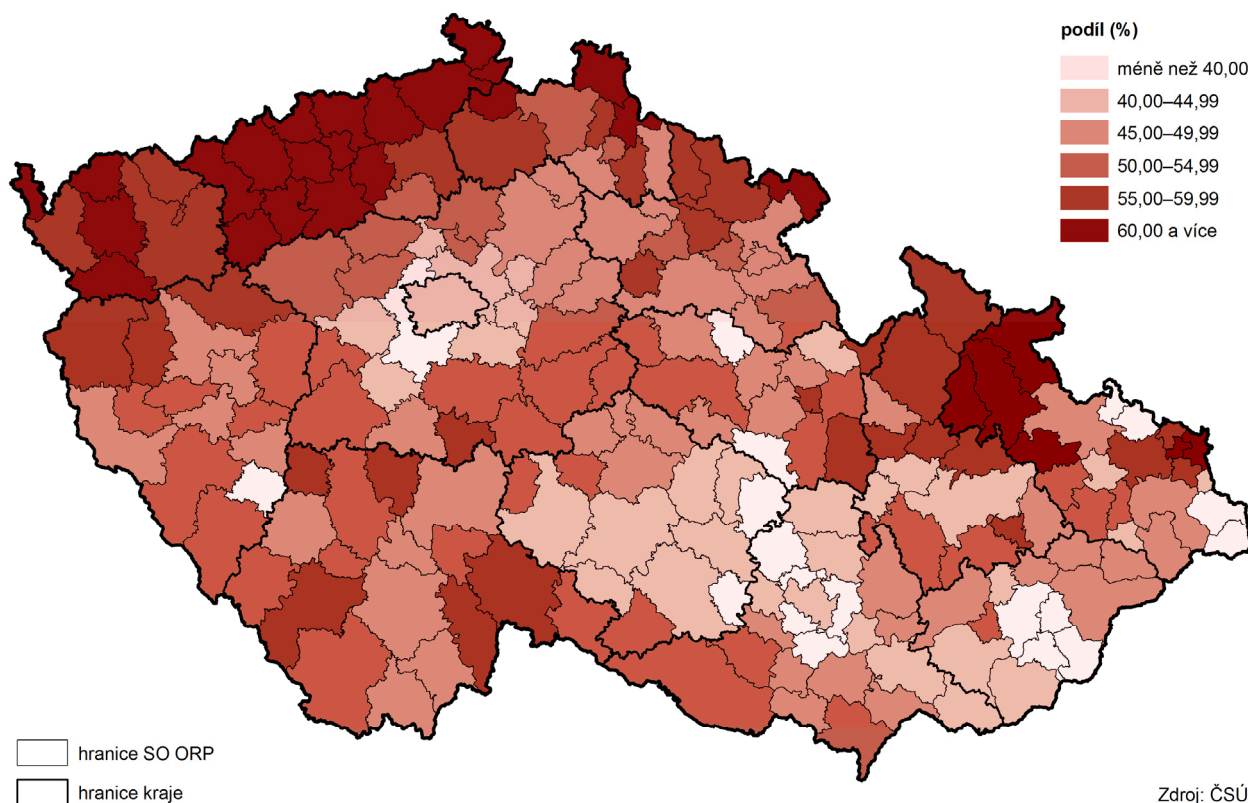
Pokračoval vzestup počtu (i podílu) dětí narozených mimo manželství, které na Vysočině v roce 2017 tvořily 44,4 % ze všech narozených dětí. Jedná se o čtvrtý nejnižší podíl po Praze (41,3 %), Zlínském kraji (43,0 %) a Jihomoravském kraji (43,6 %), nejvyšší podíl mimo manželství narozených dětí byl v Ústeckém kraji (64,5 %). Mezi neprovdanými matkami převažují svobodné ženy, podíl rozvedených a ovdovělých matek na mimomanželské plodnosti se z 15,8 % v roce 2012 snížil na 10,7 % v roce 2017. Není však zřejmé, do jaké míry se na mimomanželské plodnosti podílejí osaměle žijící ženy a jaký podíl připadá na ženy v neformálním soužití.

Graf 1.6. Živě narozené děti podle rodinného stavu matky a podíl dětí narozených mimo manželství v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ

Živě narození mimo manželství ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v roce 2017

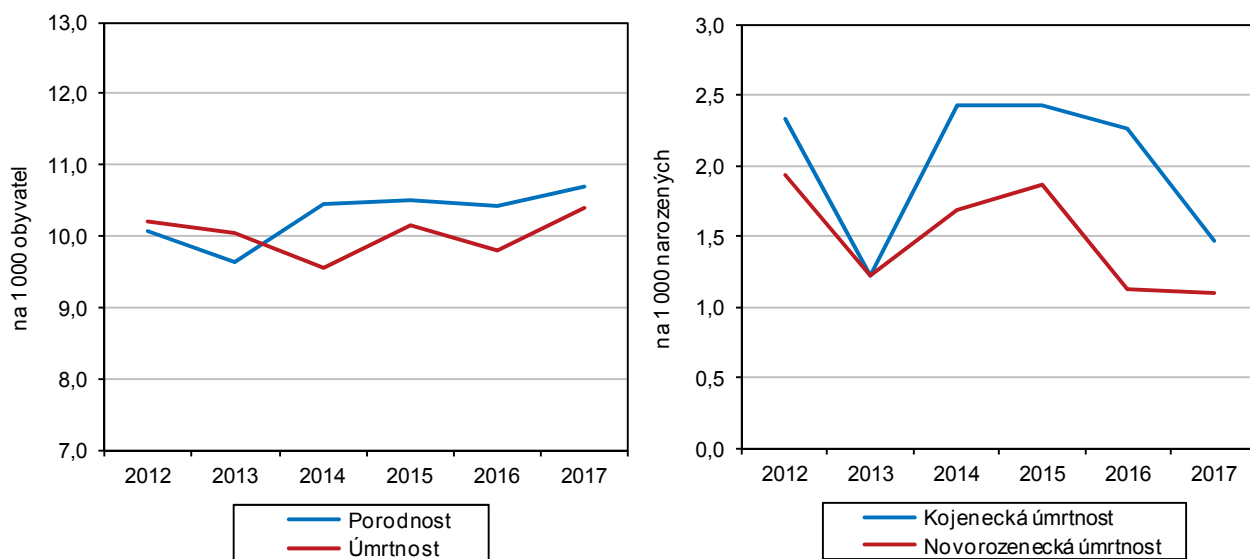
Zdroj: ČSÚ

Relativně nízká úmrtnost.

V roce 2017 v Kraji Vysočina zemřelo 5 288 osob, mezi nimiž mírně převažují muži (51,5 %), kteří také častěji než ženy umírají v mladším věku. Příčina úmrtí se na Vysočině dlouhodobě výrazněji nemění. Kolem poloviny zemřelých připadá na nemoci oběhové soustavy. Druhou nejčastější příčinou úmrtí jsou zhoubné novotvary. Míra úmrtnosti v Kraji Vysočina je dlouhodobě pod úrovní České republiky, v roce 2017 na tisíc obyvatel středního stavu připadlo na Vysočině 10,4 zemřelých osob, v České republice 10,5 osob. Úmrtnost byla v kraji v posledních letech s výjimkou let 2012 a 2013 nižší než porodnost. Novorozenecká i kojenecká úmrtnost na Vysočině sice kolísá, ale zůstává na nízké úrovni, v roce 2017 zemřelo 8 dětí do jednoho roku, převážně šlo o úmrtí novorozenců do 28 dní.

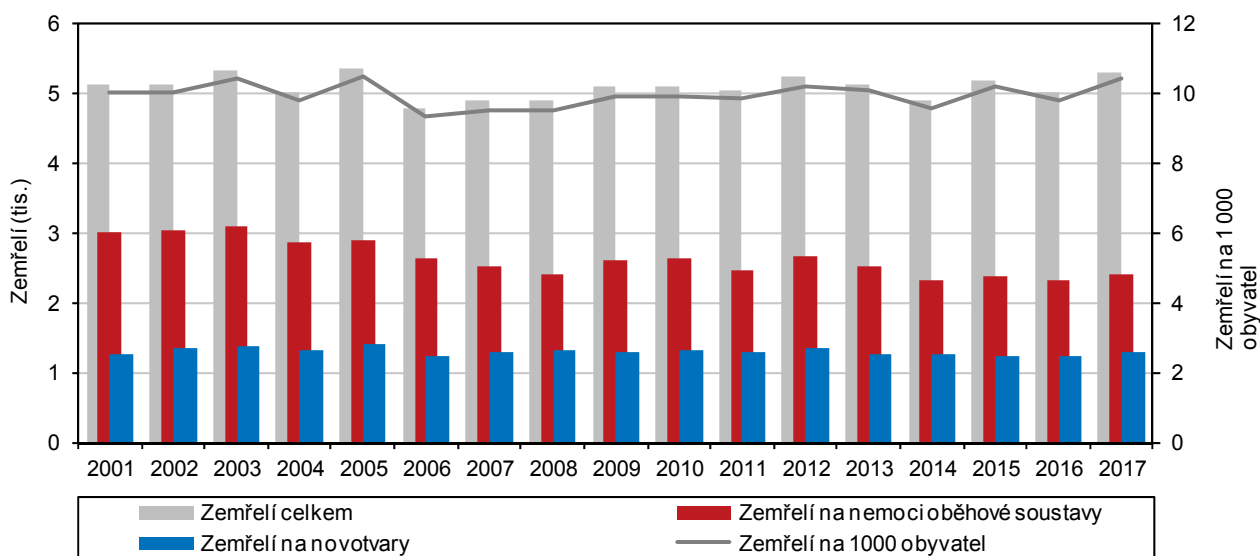
Graf 1.7. Porodnost a úmrtnost, novorozenecká a kojenecká úmrtnost v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ

Graf 1.8. Zemřelí v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ

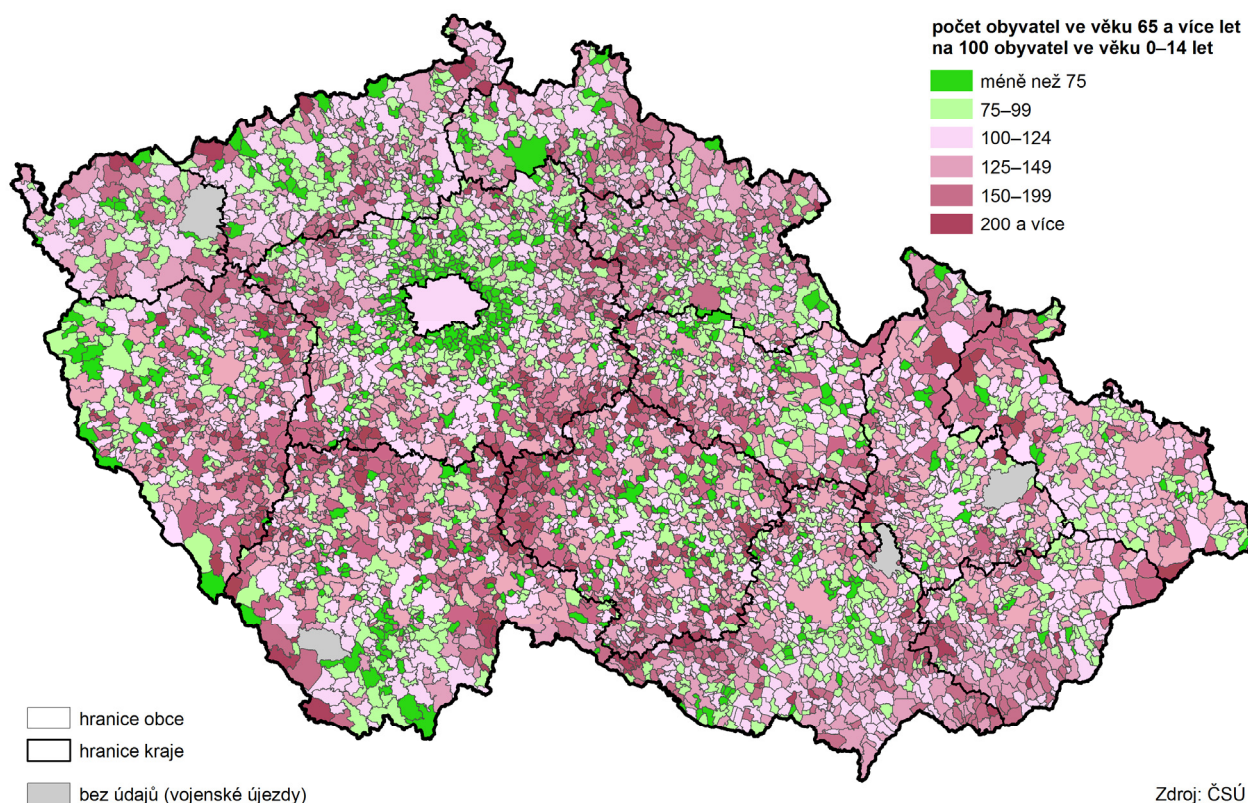

Věková struktura, index stárí, naděje dožití

Pokračuje proces stárnutí obyvatelstva, zvyšuje se počet obyvatel v poproduktivním věku a roste průměrný věk.

Podíl obyvatel ve věkové kategorii 0 až 14 let se v posledních letech mírně zvýšil až na 15,3 % v roce 2017. Neustále klesá podíl obyvatel v produktivním věku, který se z 68,1 % v roce 2012 snížil na 65,0 % v roce 2017. Naproti tomu podíl obyvatel v poproduktivním věku vytrvale roste, mezi roky 2012 a 2017 se zvýšil o 2,5 procentního bodu na 19,7 %. Již dříve (v roce 2007) počet osob ve věku 65 a více let poprvé převýšil dětskou složku (o 459), v roce 2017 tento rozdíl činil již 22 370 osob. V tomto roce též počet obyvatel pětadesátiletých a starších na Vysočině poprvé překročil hranici 100 000. Průměrný věk obyvatelstva se zvýšil ze 41,3 let v roce 2012 na 42,6 let v roce 2017. Stárnutí populace dokládá i další ukazatel, index stárí, který vyjadřuje kolik osob ve věku 65 a více let připadá na 100 dětí ve věku 0 – 14 let. Už v roce 2012 výrazně překračoval hodnotu 115 a nadále se zvyšoval. Koncem roku 2017 již na 100 dětí připadalo více než 128 osob ve věku 65 a více let (v celé ČR 122). U mužů dosahuje na Vysočině index stárí nižších hodnot – na 100 chlapců připadá 107 mužů starších 65 let, u žen je situace zcela opačná – na 100 děvčat připadá 151 žen nad 65 let.

Index stárí v obcích k 31. 12. 2017

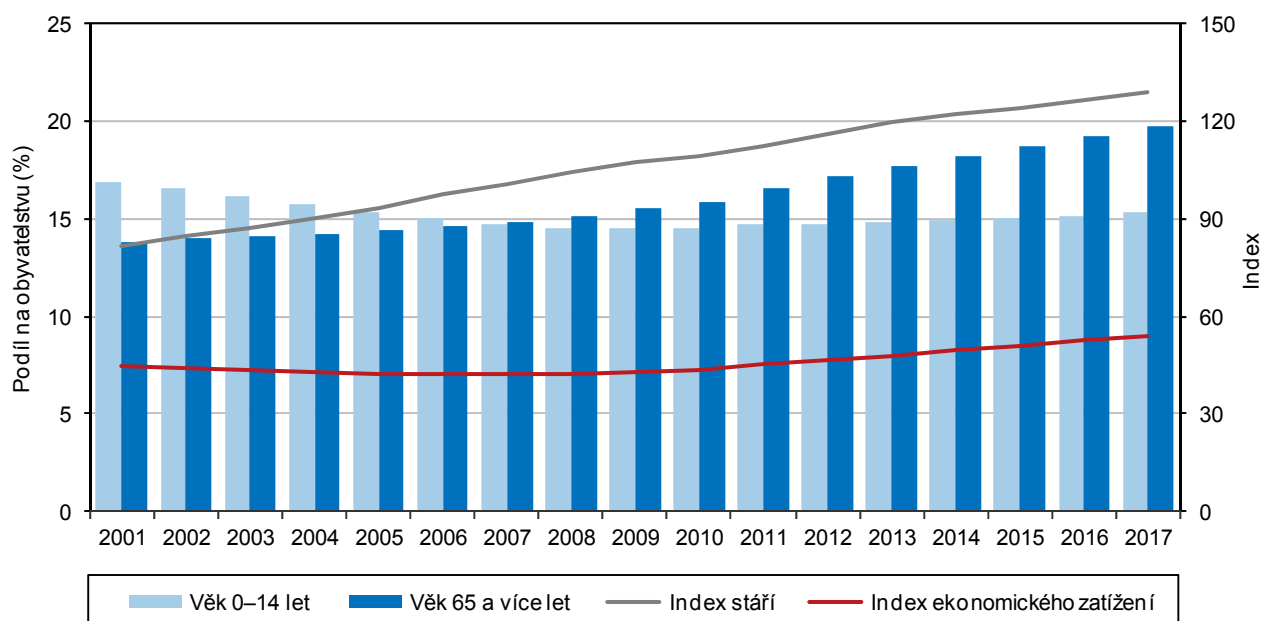
Zdroj: ČSÚ

Nejmladším okresem je Jihlavsko, nejstarším okres Pelhřimov.

Nejnižší průměrný věk má na Vysočině okres Jihlava (42,0), který se vyznačuje též nejnižším indexem stárí. Na 100 dětí připadalo v roce 2017 v okrese Jihlava 118 osob starších 65 let. Naproti tomu na Pelhřimovsku, okrese s nejstarší populací v kraji, připadalo na 100 dětí již 146 seniorů, důsledkem nepříznivé věkové skladby je na Pelhřimovsku dlouhodobě vykazované záporné saldo přirozené měny obyvatel.

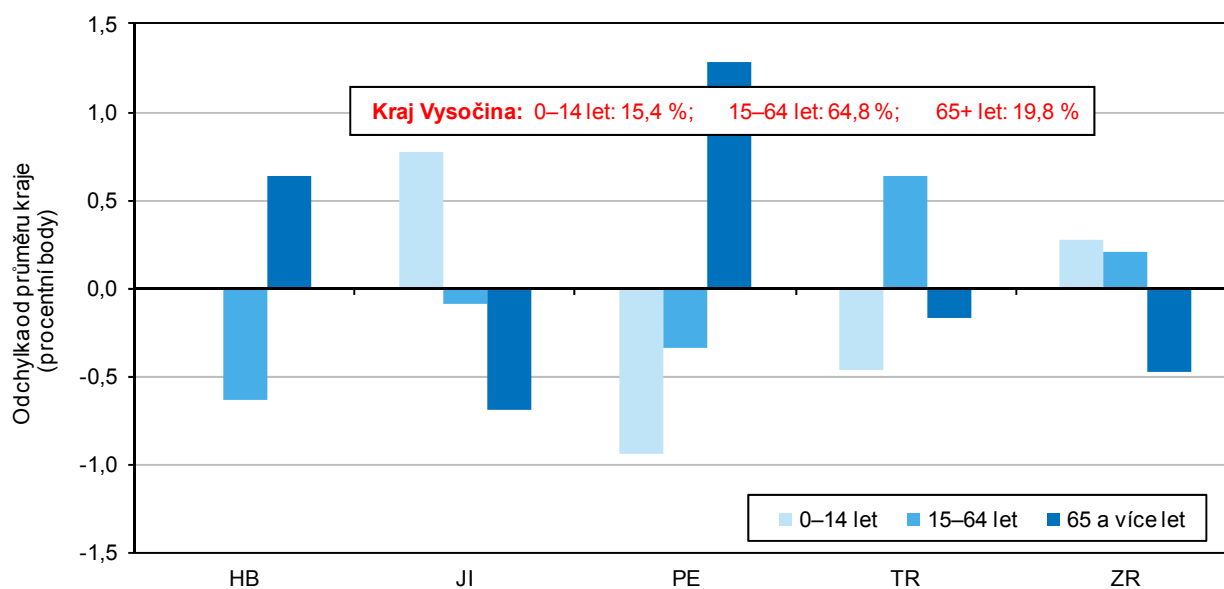
Graf 1.9. Věková struktura a věkové indexy obyvatel v Kraji Vysočina (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

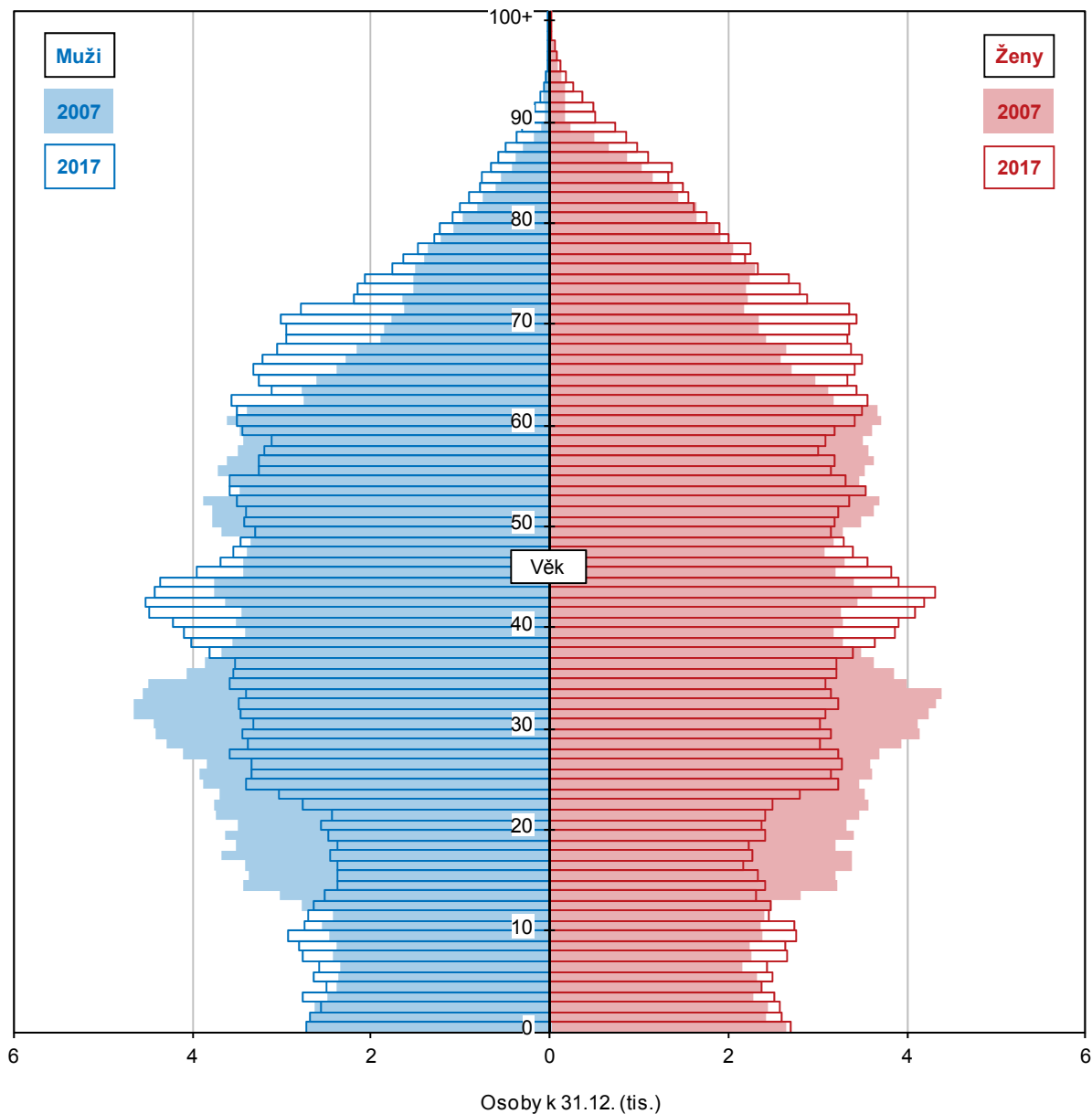
Graf 1.10. Věková struktura a věkové indexy obyvatel v Kraji Vysočina (stav k 31. 12. 2017)

Zdroj: ČSÚ

Graf 1.11. Věkové složení obyvatel Kraje Vysočina v letech 2007 a 2017

Zdroj: ČSÚ

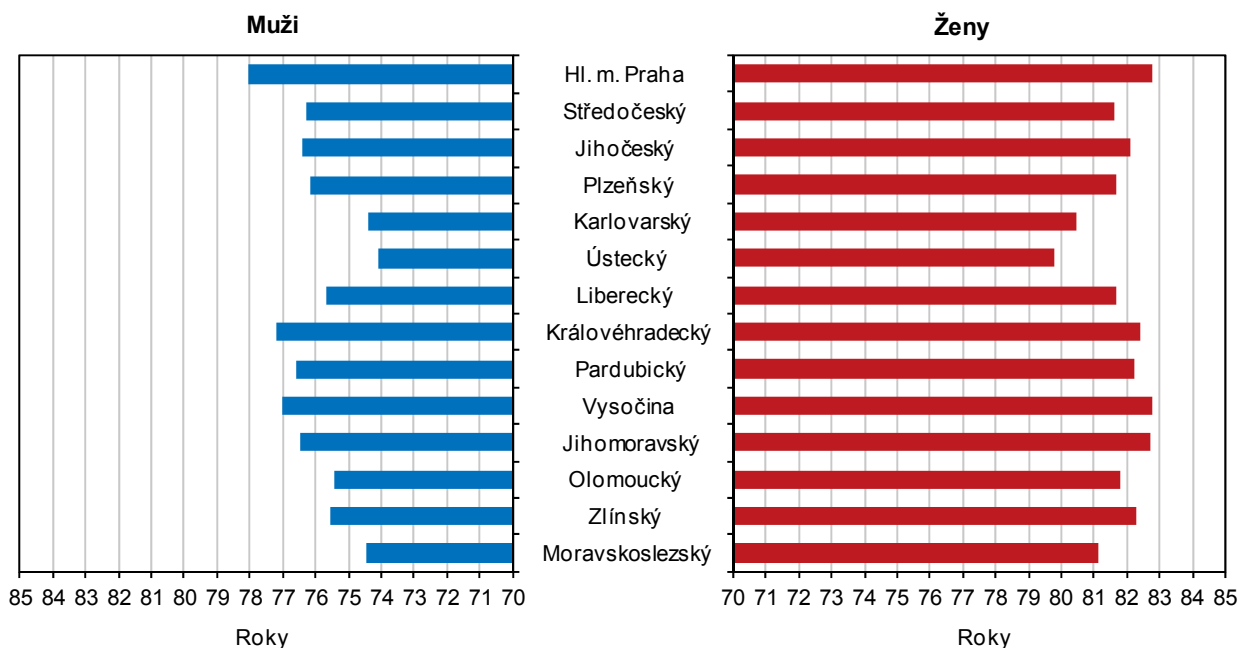

Mírně roste naděje dožití při narození.

Dalším demografickým ukazatelem je naděje dožití neboli střední délka života. V Kraji Vysočina pro muže narozené v roce 2017 představuje 77,0 let (před patnácti lety byla o více než čtyři roky nižší) a pro ženy narozené v roce 2017 je to 82,7 let (před patnácti lety byla o více než tři roky nižší). Z mezikrajského srovnání vychází Vysočina jako jeden z regionů s nejvyšší střední délkou života. U mužů zaujímá třetí příčku za Hlavním městem Prahou a Královéhradeckým krajem, u žen se dělí o první místo s Prahou. Je však třeba poznamenat, že u mužů došlo vůbec poprvé od počátku 90. let k nevelkému meziročnímu poklesu naděje dožití (o 0,2 roku).

Graf 1.12. Naděje dožití při narození podle pohlaví podle krajů v letech 2016–2017

Zdroj: ČSÚ

Sňatky, rozvody, potraty.

Počet sňatků v posledních letech roste, muži i ženy ale vstupují do manželství ve vyšším věku.

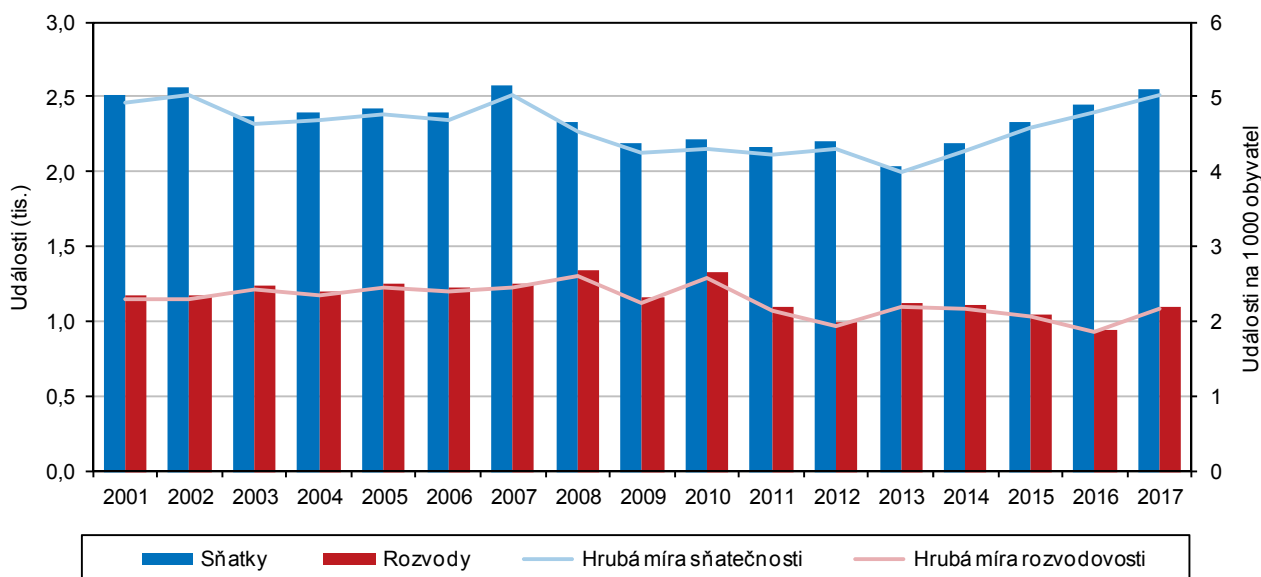
U vývoje sňatečnosti se v posledních letech projevuje rostoucí tendence, počet sňatků uzavřených v roce 2017 byl nejvyšší za posledních deset let (2 554), meziročně vzrostl o 4,4 % (o 109 sňatků) a oproti minimu v roce 2013 o 25,0 %. Sňatečnost zhruba kopíruje celkový počet sňatků, v roce 2012 připadlo na tisíc obyvatel středního stavu 4,3 sňatků, v roce 2013 to byly 4,0 sňatky a v roce 2017 již 5,0. V roce 2017 činil průměrný věk mužů při prvním sňatku 31,3 roku, celkově se projevuje jeho postupné mírné zvyšování (v roce 2012 vstupovali muži do prvního manželství průměrně ve věku 30,8 roku). Další manželství muži uzavírali v roce 2017 průměrně v 47,9 letech (v roce 2012 to bylo 43,8 roku). Obdobný trend je možno pozorovat i u žen. V roce 2017 byl průměrný věk nevěsty při vstupu do manželství 31,5 roku (v roce 2012 to bylo o 1,3 roku méně), do dalších manželství vstupovaly nevěsty v průměru více než třiačtyřicetileté (v roce 2012 činil jejich průměrný věk 40,7 roku). V roce 2017 na Vysočině vstoupilo do manželství 91 cizinců, mezi nimi bylo nejvíce občanů Slovenska (29) a Německa (8). V témže roce se v kraji provdalo 79 žen s cizím státním občanstvím, opět šlo nejčastěji o ženy ze Slovenska (33), na druhém místě byly ženy s ukrajinským občanstvím (27).

Nejvyšší počet rozvodů je ve věkové skupině 40 až 49 let.

V období 2012 až 2017 bylo v Kraji Vysočina nejvíce manželství rozvedeno v roce 2013 (1 125 rozvodů), v následujících letech jejich počet klesal, tento trend se změnil až v roce 2017, kdy rozvodem na Vysočině skončilo 1 100 manželství. Nejméně rozvodů bylo v kraji zaznamenáno v roce 2016 (945). Struktura rozvodů podle pořadí zůstává dlouhodobě stabilní, jednoznačně převládají rozvody první, ale najde se dost mužů i žen, kteří se postupně propracují k většímu počtu rozvodů. V roce 2017 na Vysočině připadalo na rozvody druhého či vyššího pořadí u mužů 18,0 %, u žen 16,5 %. Rozvodovost (počet rozvodů na tisíc obyvatel středního stavu) se v kraji dlouhodobě pohybuje mezi 1,9 a 2,6, v roce 2017 dosáhla hodnoty 2,2. Rozdělení rozvodů podle věku se rovněž příliš nemění, nejčastěji se rozvádějí muži i ženy ve věku 40 až 49 let. Tomu odpovídá i fakt, že v posledních letech připadá kolem poloviny rozvodů na manželství trvající 15 a více let (roku 2017 to bylo 47,8 %). Zastoupení rozvedených manželství s nezletilými dětmi je stále vysoké, v roce 2017 představovaly na Vysočině přes 60 % rozvodů (669 manželství). Jako důvod převážné většiny rozvatů manželství je u mužů i žen uváděna rozdílnost povah, názorů a zájmů.

Graf 1.13. Sňatky a rozvody v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ

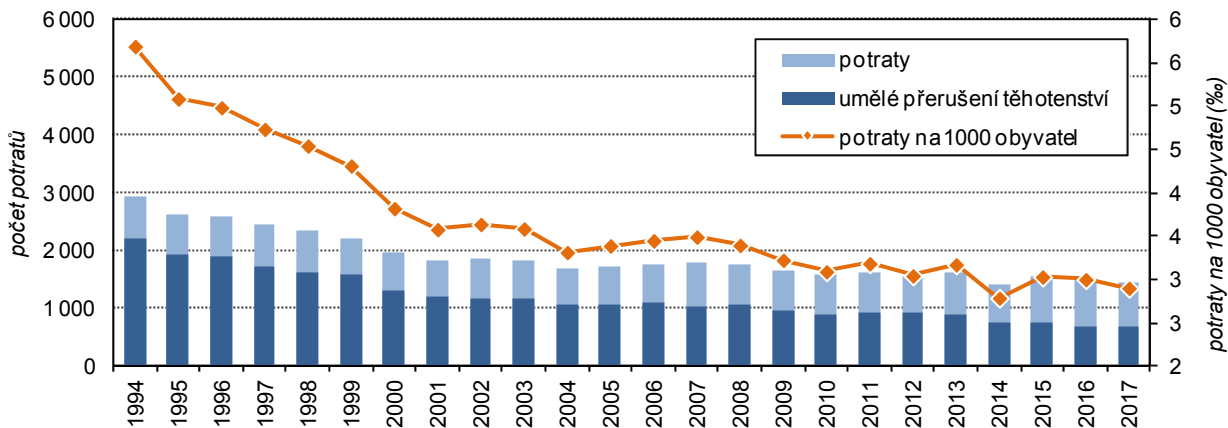

Nízká míra potratovosti.

V kraji bylo v roce 2017 zaznamenáno 1 460 potratů, což v meziročním srovnání znamená snížení o 48 případů. Na umělé přerušení těhotenství připadla zhruba polovina celkového počtu potratů (49,1 %), v delší časové řadě se u těchto zákroků projevuje trend k absolutnímu i relativnímu poklesu. Míra potratovosti (počet potratů na tisíc obyvatel) činila v roce 2017 na Vysočině 2,9 ‰, což byla v mezikrajském srovnání nejnižší hodnota.

Graf 1.14. Potraty v Kraji Vysočina v letech 1994 až 2017

Zdroj: ČSÚ

2. Sociální vývoj

Přibývá zaměstnaných, ubývá nezaměstnaných osob.

Podle výsledků Výběrového šetření pracovní sil představovala v Kraji Vysočina v roce 2017 pracovní síla celkem 255 tis. osob., tj. 59,1 % z celkového počtu obyvatel ve věku 15 a více let. Z tohoto počtu bylo 248 tis. osob zaměstnaných (57,5 % obyvatelstva ve věku 15 a více let) a 7 tis. osob bylo nezaměstnaných (1,6 % patnáctiletých a starších obyvatel). Obecná míra nezaměstnanosti činila v roce 2017 v Kraji Vysočina 2,7 %, což oproti předchozímu roku představuje snížení o 0,5 procentního bodu. Zbývajících 176 tis. obyvatel patřilo mezi osoby ekonomicky neaktivní, především starobní a invalidní důchodce. Dle výsledků Výběrového šetření pracovních sil se počet zaměstnaných osob v kraji až do roku 2012 snižoval, v následujících letech dochází k jeho růstu, přerušnému pouze v roce 2015. Počet nezaměstnaných se s výjimkou roku 2013 na Vysočině ve sledovaných letech snižoval.

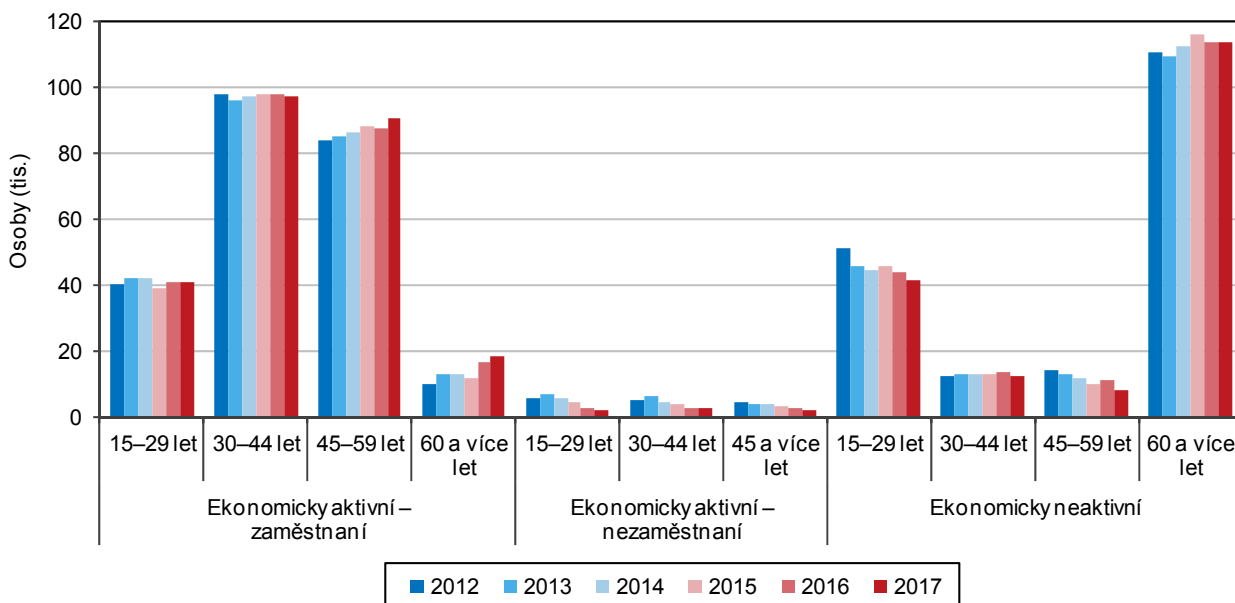
Zaměstnanost vč. ekonomické aktivity

Míra ekonomické aktivity vzrostla.

Celková míra ekonomické aktivity, tj. podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných na celkovém počtu obyvatel Kraje Vysočina ve věku 15 a více let, dosáhla v roce 2017 hodnoty 59,1 %. U mužů činila v tomto roce 67,6 %, u žen 50,8 %. Ve srovnání s rokem 2012 se celková míra ekonomické aktivity zvýšila (o 2,3 procentního bodu), když v průběhu sledovaných let její hodnota kolísala. U mužů se míra ekonomické aktivity v roce 2017 oproti roku 2012 zvýšila o 1,8 bodu, u žen byl její nárůst ještě výraznější (o 2,7 procentního bodu).

Graf 2. 1. Obyvatelstvo Kraje Vysočina podle ekonomické aktivity a věku

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

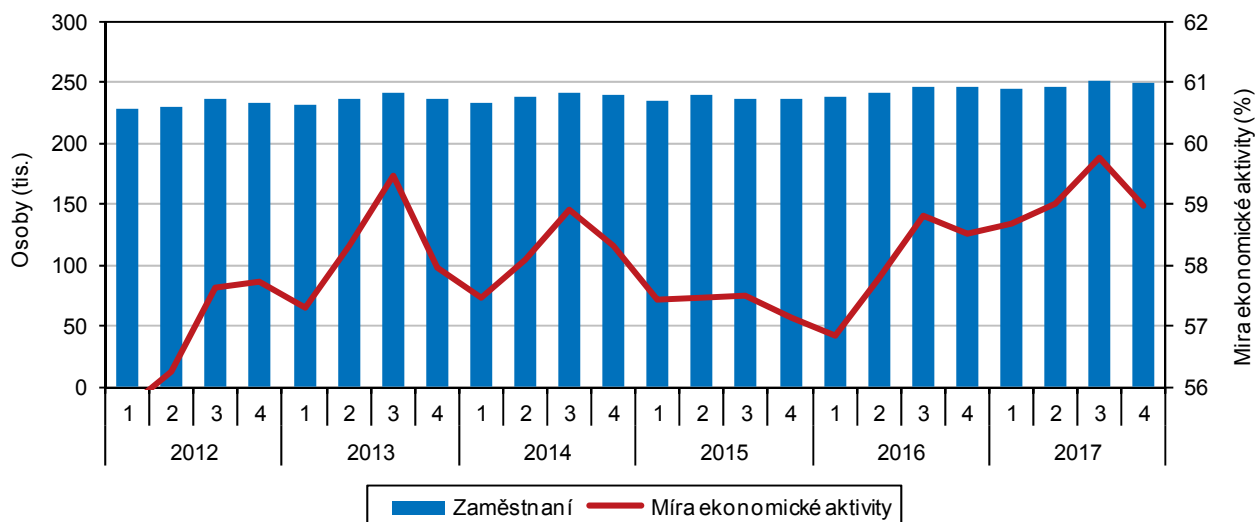

Míra zaměstnanosti roste.

Míra zaměstnanosti, tj. podílu zaměstnaných osob na celkové populaci, v roce 2017 v Kraji Vysočina dosáhla hodnoty 57,5 %, což bylo o 1,3 procentního bodu více než v roce 2016, ve srovnání s rokem 2012 to představuje nárůst dokonce o 4,3 bodu. U mužů se projevovала spíše kolísavá tendence, v letech 2016 a 2017 vystřídaná jednoznačným růstem. V roce 2017 byla na Vysočině míra zaměstnanosti u mužů o 3,9 bodu vyšší než v roce 2012, u žen mezi stejnými roky vzrostla dokonce o 4,7 procentního bodu.

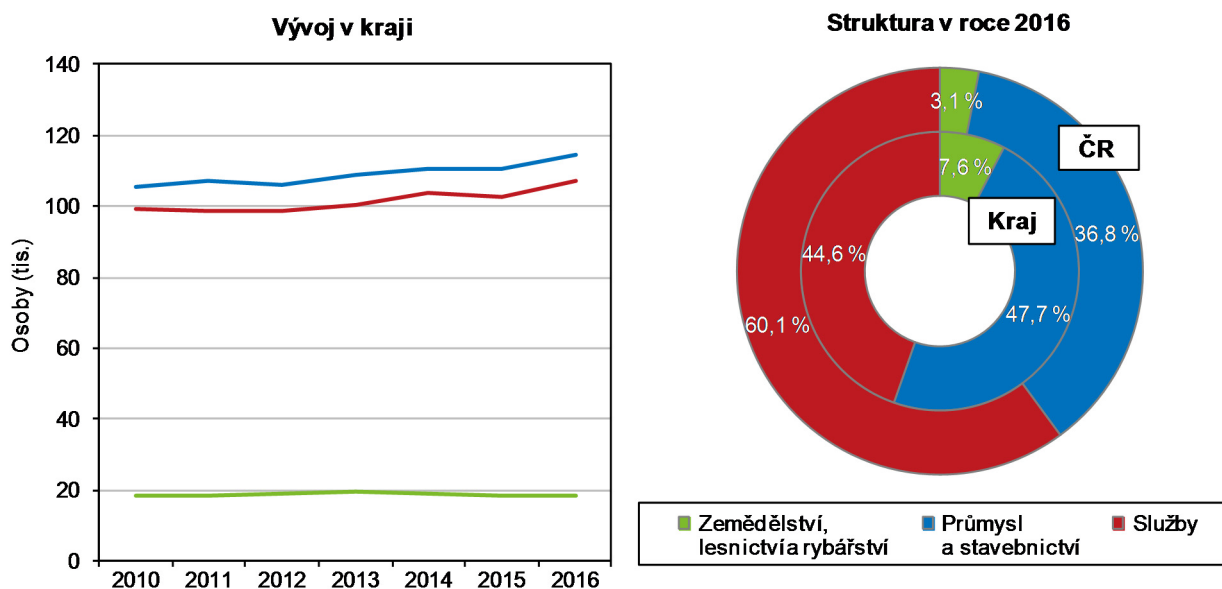
Graf 2. 2 Zaměstnaní a míra ekonomické aktivity v Kraji Vysočina podle čtvrtletí

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Graf 2. 3. Zaměstnaní pracující v Kraji Vysočina podle odvětvových sektorů

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

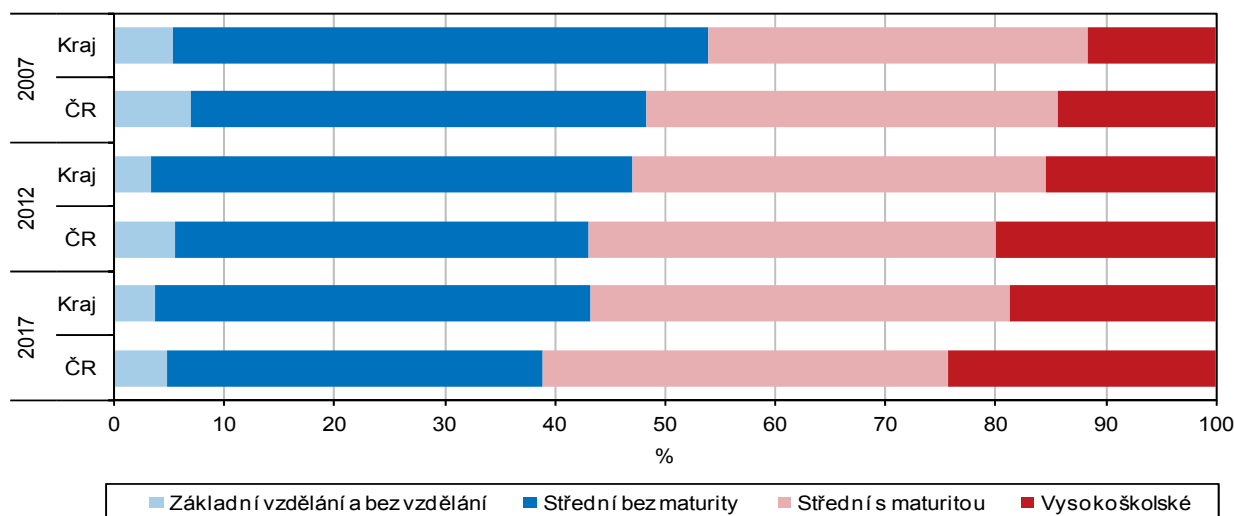
Relativně vysoký podíl zaměstnaných v primárním sektoru, nízký v sektoru terciárním.

Primární sektor (zemědělství, lesnictví, rybářství) má v Kraji Vysočina výjimečné postavení. Vysočina v mezikrajském srovnání dlouhodobě vykazuje nejvyšší podíl zaměstnaných v tomto sektoru. Přesto v absolutním vyjádření počet pracovníků v primárním sektoru i na Vysočině spíše klesá a snižuje se i jeho podíl na celkovém počtu zaměstnaných osob – vzdor nárůstu v roce 2013, kdy v primárním sektoru na Vysočině pracovalo 19,4 tisíc osob, což představovalo 8,5 % celkového počtu zaměstnaných. Do roku 2016 se počet zaměstnaných v primárním sektoru v kraji snížil o 2,7 % a podíl tohoto sektoru na celkové zaměstnanosti poklesl o 0,9 procentního bodu. Sekundární sektor (dobývání a úprava nerostných surovin, zpracovatelský průmysl, výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody, stavebnictví) se

v roce 2016 na celkovém počtu zaměstnaných podílel 47,7 %, v absolutním vyjádření 114,4 tisíce osob. Na Vysočině tak v sekundárním sektoru oproti roku 2012 vzrostla zaměstnanost o 8,1%, podíl sekundárního sektoru na celkovém počtu zaměstnaných v kraji se však zvýšil pouze o 0,3 bodu. Podobně jako v sekundárním tomu bylo na Vysočině i v terciárním sektoru, jehož podíl na celkovém počtu zaměstnaných dosáhl v roce 2016 na 44,6 % (o 0,4 procentního bodu více než roku 2012). V absolutním vyjádření v tomto sektoru na Vysočině pracovalo 107,0 tisíce osob (nárůst o více než osm tisíc oproti roku 2012). Podíl terciárního sektoru tak stále zůstává hluboko pod průměrem České republiky, který byl v tomto roce o 15,5 procentního bodu vyšší.

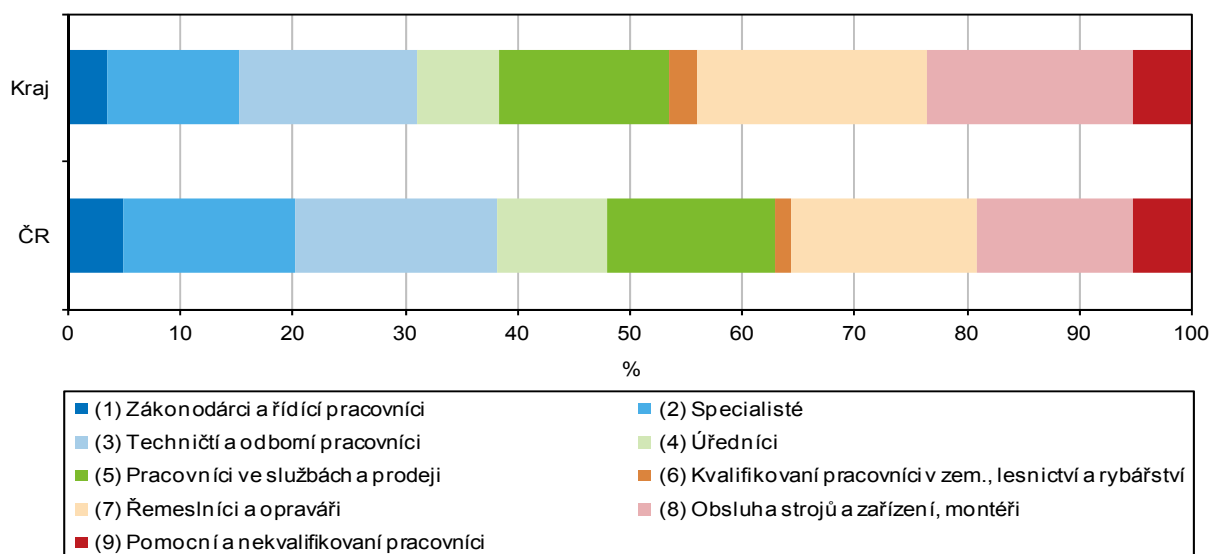
Graf 2. 4. Pracovní síla (zaměstnaní a nezaměstnaní) podle vzdělání v Kraji Vysočina a ČR

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Graf 2. 5. Zaměstnaní podle hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO v Kraji Vysočina a ČR v roce 2017

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Na celkové zaměstnanosti se nejvíce podílejí zaměstnanci. Výrazný pokles počtu zaměstnavatelů.

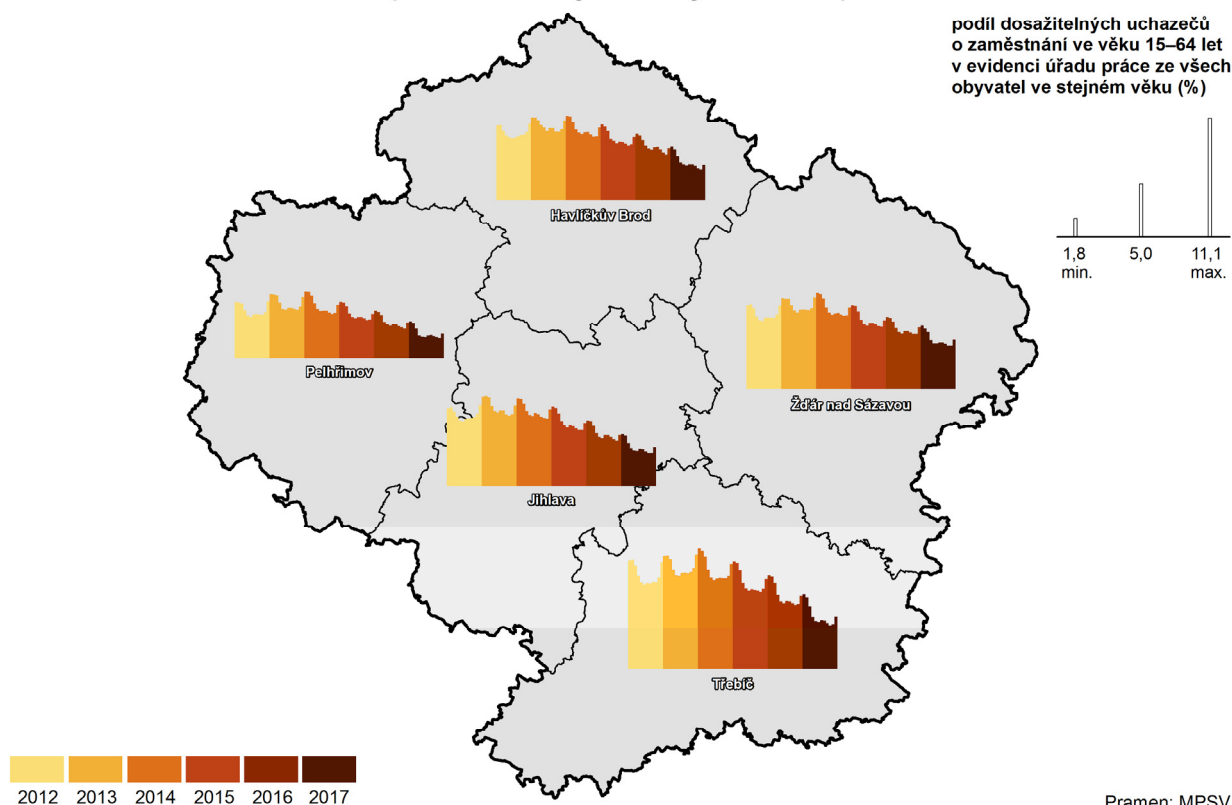
Z hlediska postavení v zaměstnání si výrazně dominantní podíl na celkové zaměstnanosti udržuje kategorie zaměstnanců (84,7 % v roce 2017). Zaměstnavatelů byly 2,3 %, pracujících na vlastní účet 12,7 % a pomáhajících rodinných příslušníků 0,3 % z celkového počtu zaměstnaných. Počet zaměstnavatelů se na Vysočině od roku 2012 snížil více než o osmnáct procent. Naproti tomu počet zaměstnanců ve stejném období vzrostl o 7,1 % a počet pracujících na vlastní účet o 12,1 %.

Nezaměstnanost

Jen 12 okresů v České republice zaznamenalo podíl nezaměstnaných osob nad 5 %.

V České republice bylo ke konci roku 2017 bez práce 280 620 osob, což představuje podíl nezaměstnaných osob 3,77 %. Oproti roku 2016 se celkový počet nezaměstnaných snížil o 26,4 % a podíl nezaměstnaných osob poklesl o 1,42 procentního bodu. Pokles počtu nezaměstnaných byl zaznamenán ve všech krajích. Dlouhodobě nejnižší nezaměstnanost je v Praze, kde ke konci roku 2017 činil podíl nezaměstnaných osob 2,34 %, naopak nejvyšší v Moravskoslezském kraji (5,77 %). Ze 77 okresů České republiky bylo dvanáct postiženo více než pětiprocentním podílem nezaměstnaných osob. Nejvyšší byla v okresech Karviná (8,14 %) a Most (7,27 %).

Podíl nezaměstnaných osob v okresech Kraje Vysočina v letech 2012 až 2017 (stav ke konci jednotlivých měsíců)

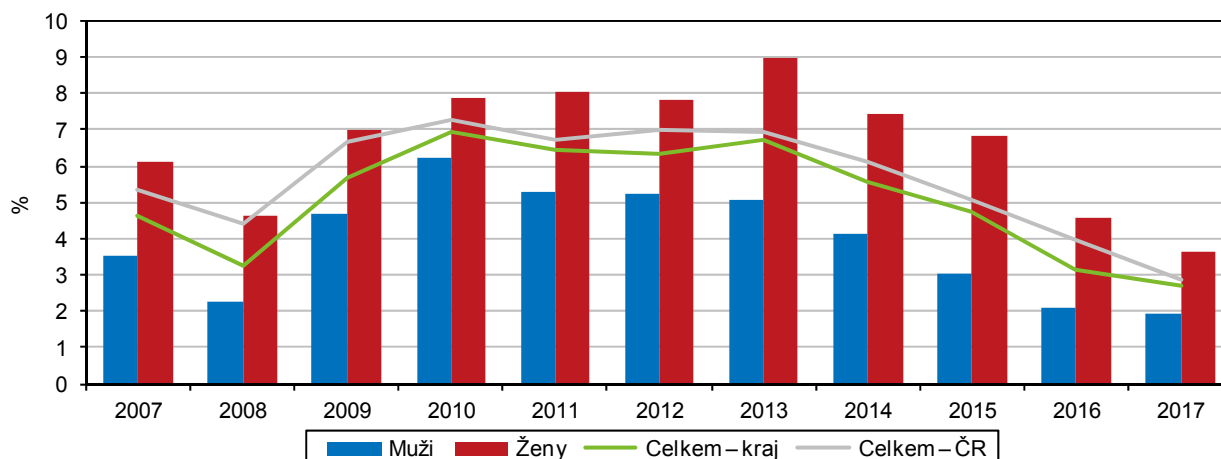
Nezaměstnanost od roku 2014 klesala.

Vývoj nezaměstnanosti do značné míry závisí na hospodářském vývoji, zpomalování ekonomického růstu s sebou přináší zvyšování míry nezaměstnanosti, naopak v období ekonomického oživení nezaměstnanost klesá. V Kraji Vysočina se tak v období ekonomické konjunktury od roku 2004

nezaměstnanost snižovala až do roku 2008, kdy opět v souvislosti s ekonomickým vývojem došlo ke zlomu a zvyšování podílu nezaměstnaných osob až na 8,10 % ke konci roku 2010. Po poklesu v roce 2011 v následujících dvou letech nezaměstnanost opět rostla a ke konci roku 2013 se vrátila prakticky na úroveň roku 2010. K jejímu výraznějšímu poklesu dochází až od roku 2014, nejvýrazněji v roce 2017. Od konce roku 2008 se dostala míra nezaměstnanosti na Vysočině nad celorepublikovou úroveň, v posledních letech pak kolísá kolem celorepublikové úrovně.

Graf 2. 6. Roční průměrná obecná míra nezaměstnanosti v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Pokles počtu uchazečů o zaměstnání.

V Kraji Vysočina úřady práce evidovaly ke konci roku 2017 celkem 12 992 uchazečů o zaměstnání. Ve srovnání s 31. prosincem 2016 byl jejich počet nižší o 4 680 osob, tj. o 26,5 %. Z celkového počtu bylo 12 569 dosažitelných uchazečů o zaměstnání, tedy evidovaných nezaměstnaných, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí do zaměstnání a mohou bezprostředně po nabídce vhodného pracovního místa nastoupit do pracovního poměru. Oproti stejnému datu předchozího roku to představuje snížení o 27,3 %. Nezaměstnaných absolventů škol všech stupňů a mladistvých bylo ke konci roku 2017 na Vysočině evidováno 598, což bylo o 34,4 % méně než k 31. prosinci 2016. Podle vzdělání jsou nejpočetnější skupinou žadatelů o práci středoškoláci bez maturity a vyučení (48,5 %). Na druhé místo se zařadili středoškoláci s maturitou (25,3 %). Nezaměstnaných se zdravotním postižením vedly na Vysočině ke konci roku 2017 úřady práce v evidenci 2 510, což představovalo 19,3 % všech nezaměstnaných. Jejich počet sice meziročně poklesl, avšak podíl na celkovém počtu nezaměstnaných vzrostl o 1,4 procentního bodu. Příspěvek v nezaměstnanosti poskytovaly úřady práce v Kraji Vysočina ke konci roku 2017 celkem 5 298 nezaměstnaným, tj. 40,8 % všech osob vedených v evidenci. Ve srovnání s předchozím rokem je to o 4,6 procentního bodu více.

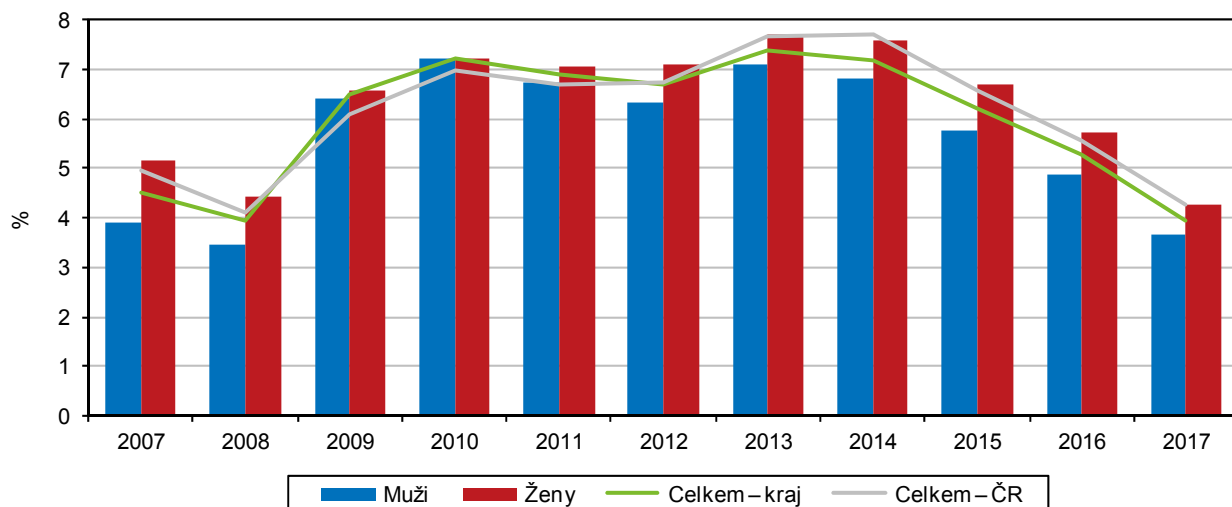
Nezaměstnanost klesla výrazněji u žen.

Podíl nezaměstnaných osob v Kraji Vysočina k 31. prosinci 2017 poklesl ve srovnání s koncem roku 2016 o 1,37 procentního bodu na 3,80 %. Podíl nezaměstnaných klesl o něco výrazněji u žen než u mužů, jejich podíl na celkovém počtu nezaměstnaných se tak ze 49,8 % v roce 2016 snížil na 49,1 % v roce 2017. Odpovídajícím způsobem se zvýšil podíl mužů na nezaměstnanosti v kraji (50,9 % v roce 2017). V průběhu období 2012 až 2017 docházelo u mužů i u žen pravidelně k nárůstu nezaměstnanosti ke konci roku. Podíl nezaměstnaných osob se v Kraji Vysočina ke konci roku 2017 ve všech okresech kraje držel pod pěti procenty. Nejvyšší byl v třebíčském okrese (4,86 %), který se dlouhodobě na celorepublikové

úrovni řadí mezi okresy s vyšší nezaměstnaností. Nejnižší nezaměstnanost na Vysočině je tradičně na Pelhřimovsku, kde koncem roku 2017 činila 2,24 % (desáté místo mezi 77 okresy České republiky).

Graf 2. 7. Podíl nezaměstnaných osob* v Kraji Vysočina a ČR (roční průměr)

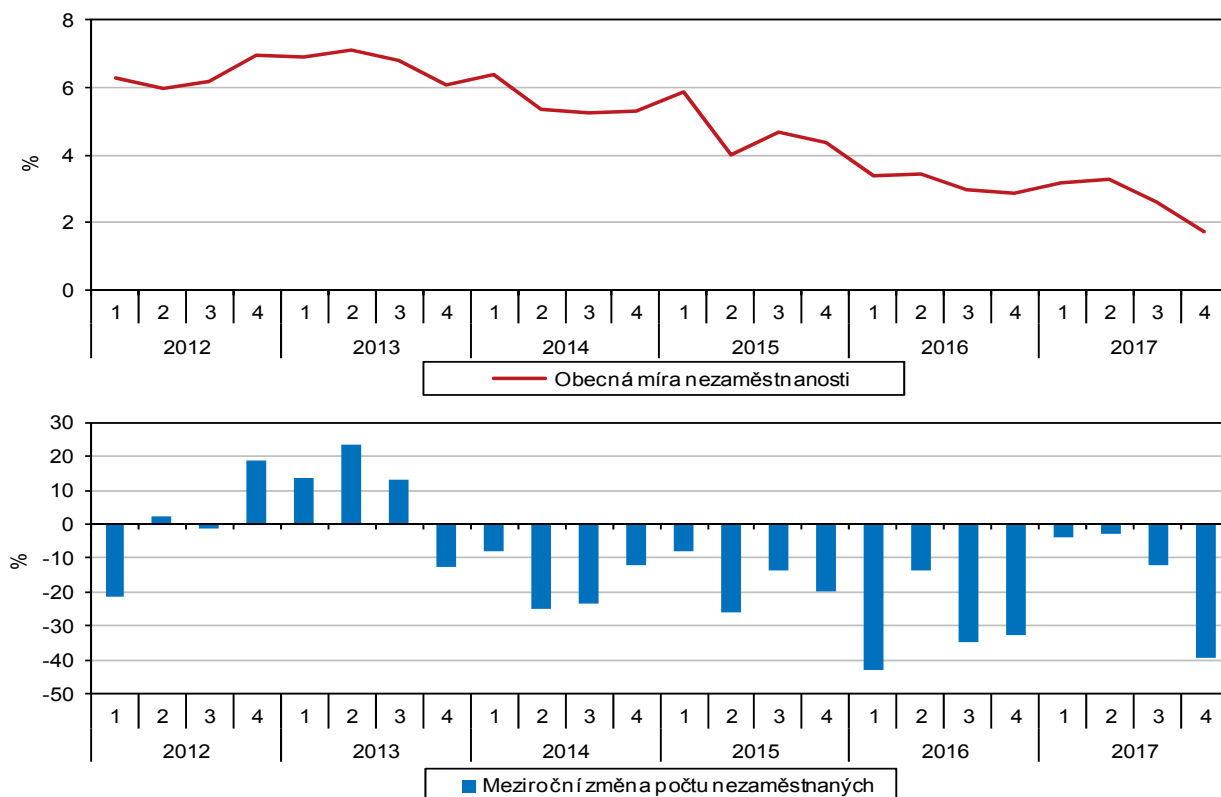
Pramen: MPSV

* podíl dosažitelných uchazečůo zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

Graf 2. 8. Obecná míra nezaměstnanosti a změna počtu nezaměstnaných podle čtvrtletí v Kraji Vysočina

Pramen: MPSV

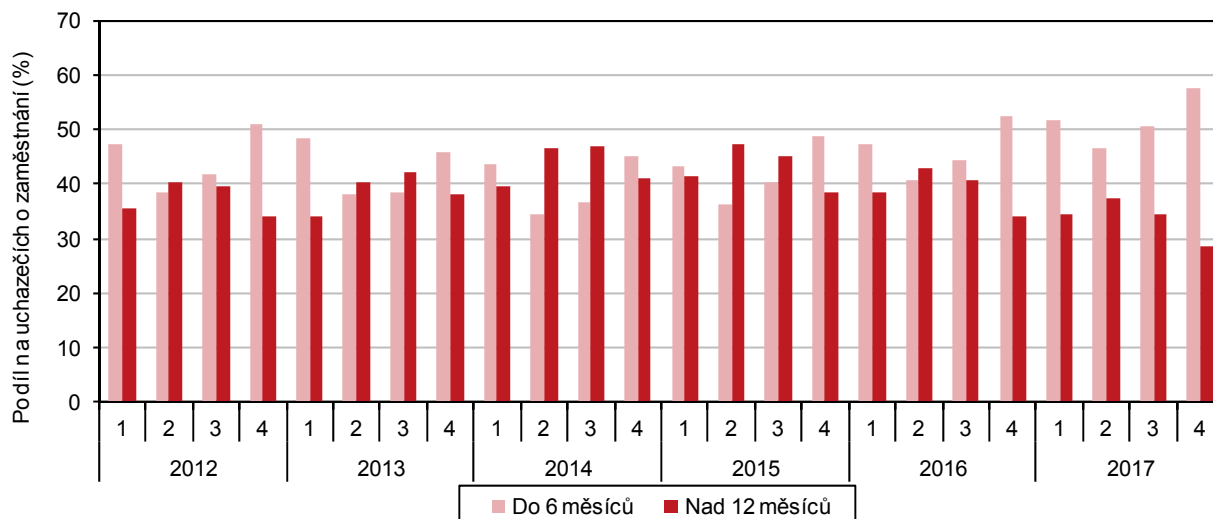

Dlouhodobá nezaměstnanost je problémem zvláště okresu Třebíč.

Na konci roku 2017 bylo na Vysočině bez práce déle než jeden rok 3 733 osob, oproti roku předchozímu se jejich počet snížil o 38,3 %. Na celkovém počtu nezaměstnaných se dlouhodobě nezaměstnaní koncem roku 2017 podíleli 28,7 % (o 5,5 procentního bodu méně než v předchozím roce). Dlouhodobá nezaměstnanost je v rámci okresů Vysočiny výrazným problémem zvláště na Třebíčsku, které bylo v minulosti postiženo postupnou likvidací významných zaměstnavatelů, i když i v tomto okrese došlo v posledním roce k výraznému poklesu počtu nezaměstnaných déle než jeden rok.

Graf 2. 9. Krátkodobě a dlouhodobě nezaměstnaní ke konci čtvrtletí v Kraji Vysočina

Pramen: MPSV

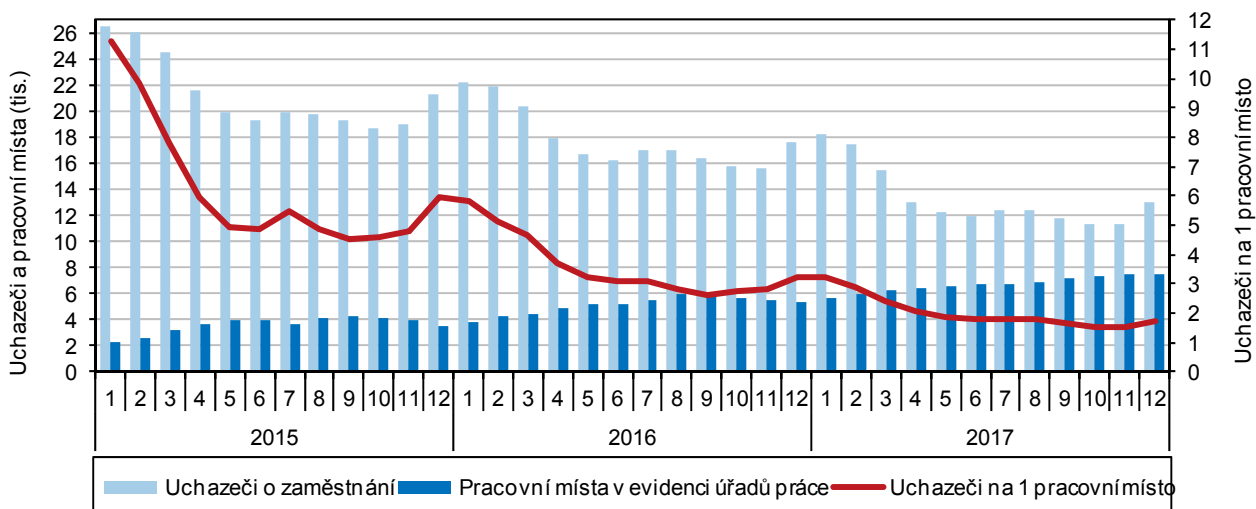

Počet volných pracovních míst se zvýšil.

Úřady práce v Kraji Vysočina registrovaly k 31. prosinci 2017 celkem 7 475 volných pracovních míst, z toho 480 míst pro osoby se zdravotním postižením. Na jedno volné pracovní místo připadalo v průměru 1,7 uchazečů (v předchozím roce 3,3). Nejvíce uchazečů na jedno volné pracovní místo připadalo v okrese Žďár nad Sázavou (3,5), nejméně v pelhřimovském okrese (0,6).

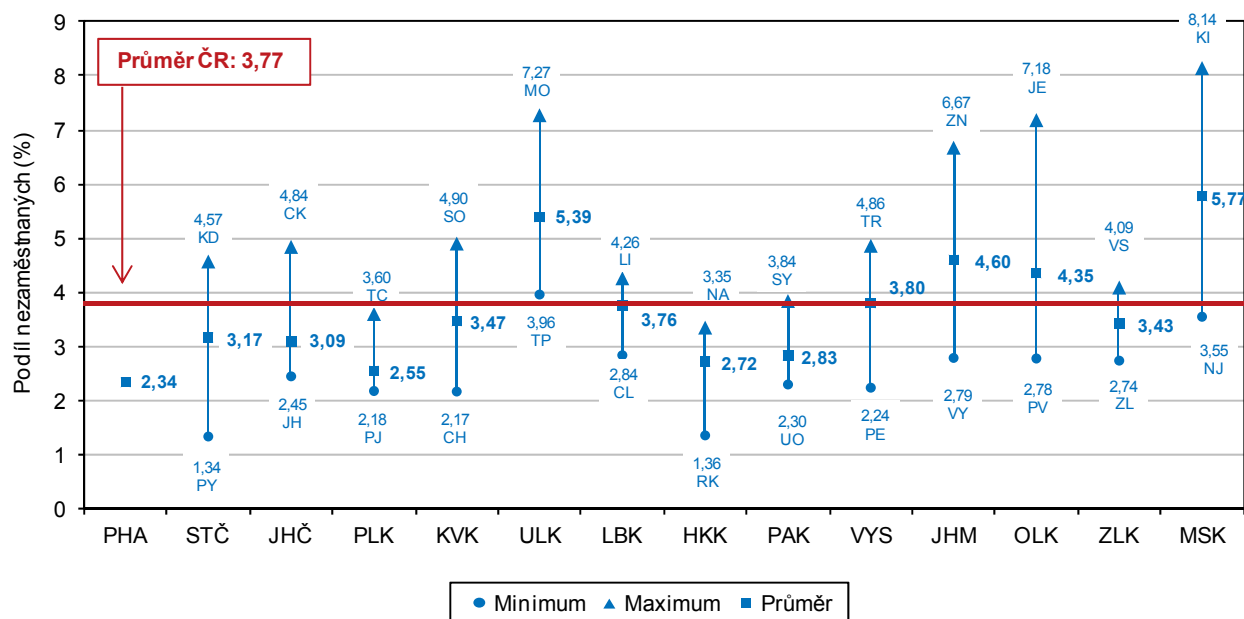
Graf 2. 10. Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa v Kraji Vysočina (stav ke konci měsíce)

Pramen: MPSV

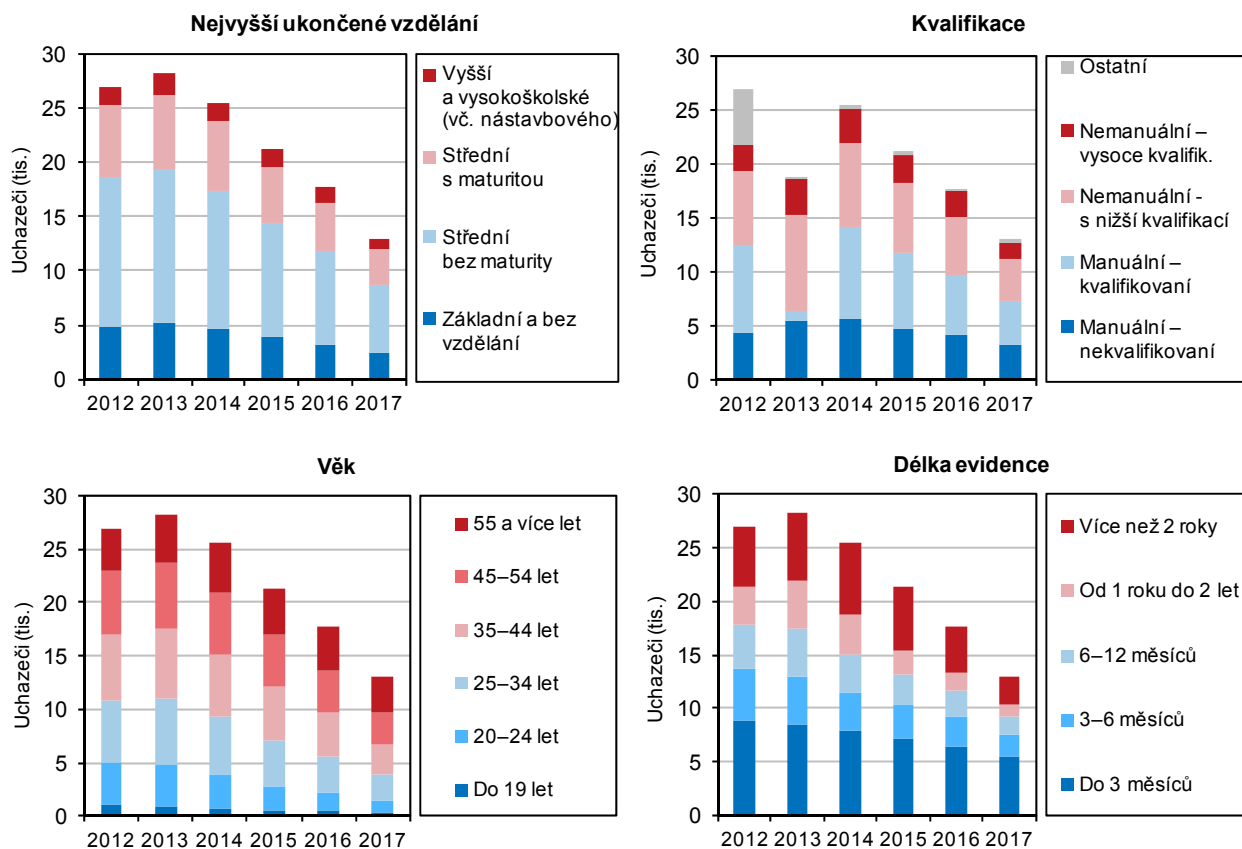
Graf 2. 11. Rozptyl podílu nezaměstnaných v okresech podle krajů k 31. 12. 2017

Pramen: MPSV

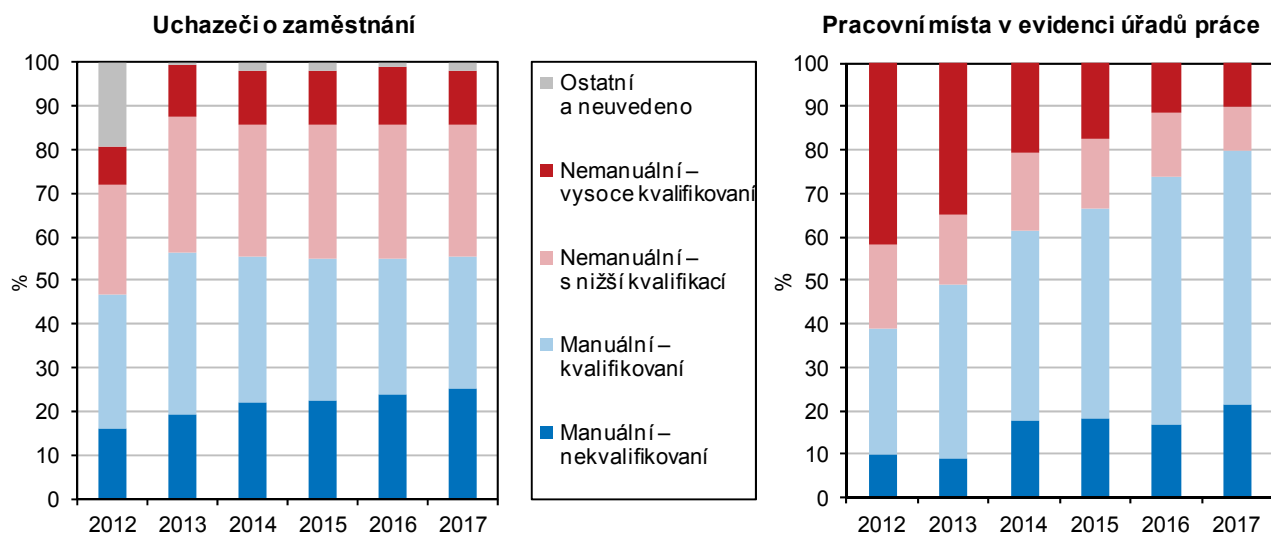
Graf 2. 12. Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce podle vzdělání, kvalifikace, věku a délky evidence v Kraji Vysočina (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

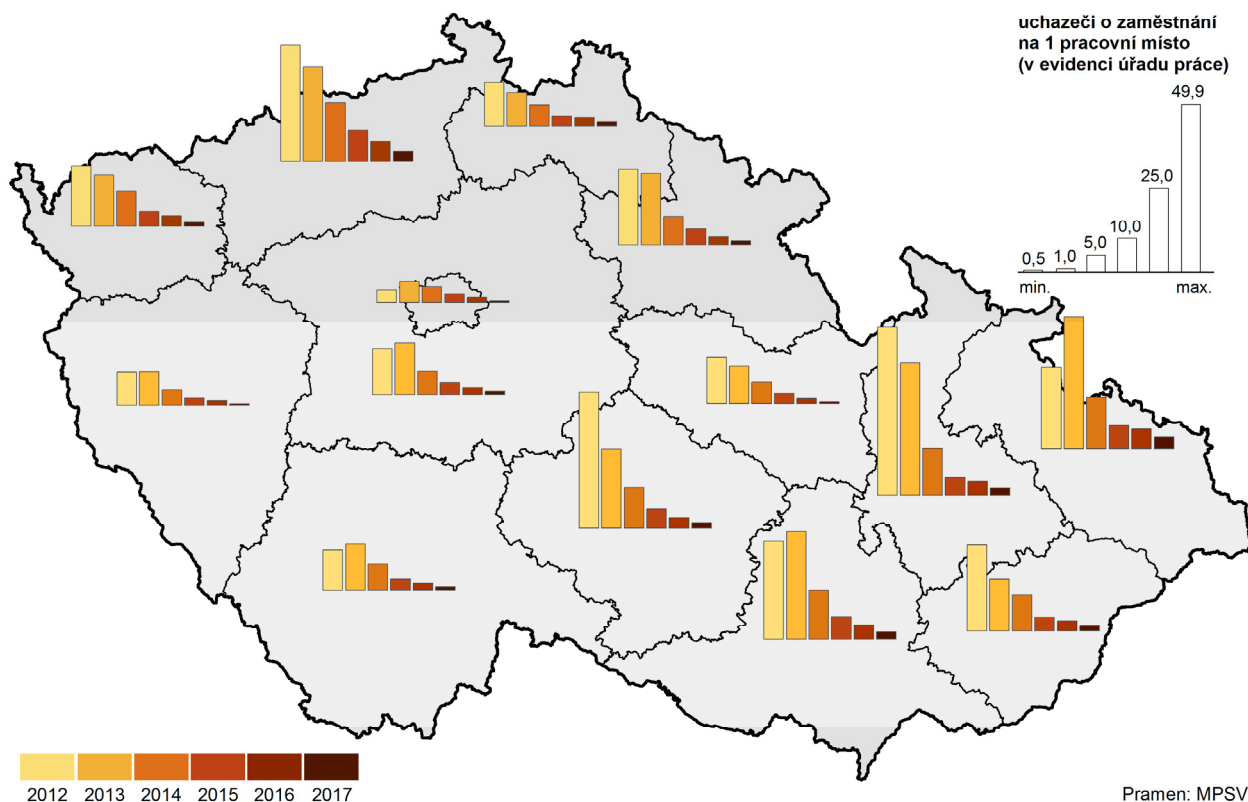

Graf 2. 13. Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa podle kvalifikace v Kraji Vysočina (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

Uchazeči o zaměstnání na pracovní místo v evidenci úřadu práce v krajích v letech 2012 až 2017 (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

Příjmy a životní podmínky domácností

Počet zaměstnaných mírně vzrostl.

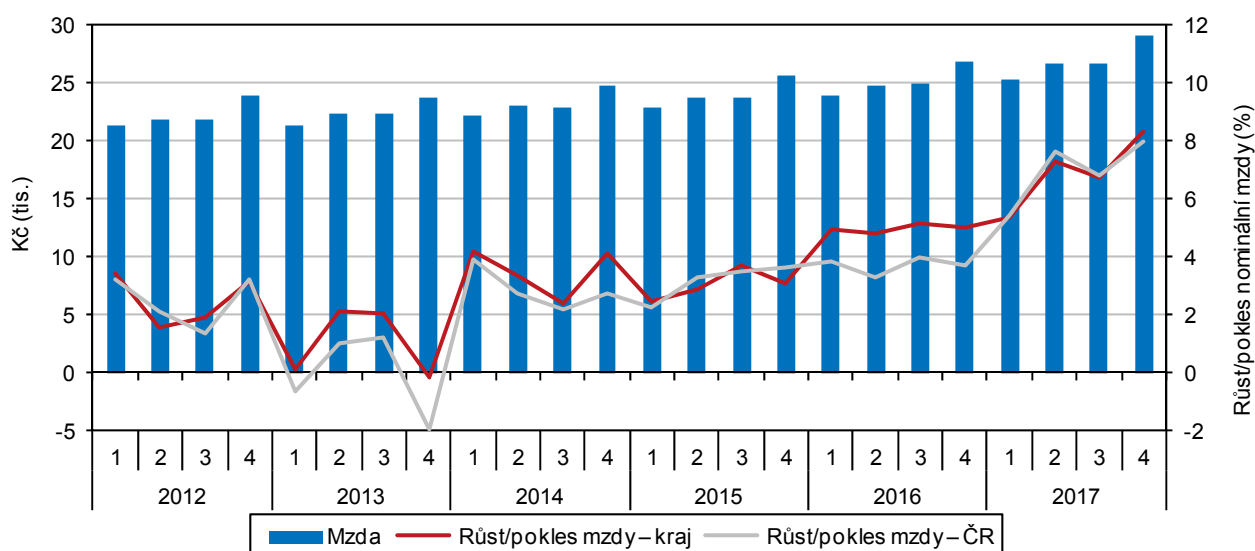
Údaje o průměrné mzdě a počtu zaměstnanců byly zpracovány tzv. pracovištní metodou, při níž je územní třídění provedeno podle skutečného pracoviště zaměstnanců. V roce 2017 bylo na Vysočině zaměstnáno 173,6 tisíc přepočtených osob, což bylo 4,3 % z celkového počtu zaměstnanců v České republice. V porovnání s rokem 2012 byl počet zaměstnanců vyšší o 3,5 tisíce, tj. o 2,1 %. V mezidobí počet zaměstnanců postupně rostl až na nejvyšší hodnotu právě v roce 2017. Nárůst počtu zaměstnanců byl na Vysočině nižší než v celé České republice, v níž přírůstek zaměstnanců mezi roky 2012 a 2017 činil 4,6 %.

Nadále přetrvává nižší úroveň průměrné měsíční mzdy.

Průměrná měsíční mzda zaměstnanců zpracovaná pracovištní metodou a přepočtená na plně zaměstnané osoby vzrostla v roce 2017 v Kraji Vysočina nominálně oproti roku 2012 podle předběžných údajů o 4 721 Kč na 26 944 Kč. V rámci České republiky se tak kraj zařadil na osmé místo, když za celorepublikovým průměrem 29 504 Kč zaostal o 2 560 Kč.

Graf 2. 14. Průměrná hrubá měsíční mzda*) a její meziroční změny podle čtvrtletí v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ

*) podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané; v roce 2017 předběžné údaje

Roste reálná mzda.

Vývoj reálné mzdy je ovlivněn spolupůsobením dvou faktorů. Vedle výše nominální mzdy je to ještě vývoj cenové úrovně (inlace) vyjádřené indexem spotřebitelských cen. Ve srovnání s rokem 2016 na Vysočině nominálně vzrostla průměrná měsíční mzda o 7,2 %. Míra inflace dosáhla hodnoty 2,5 %, takže reálná průměrná mzda v kraji vzrostla o 4,6 %. Nárůst reálné mzdy byl zaznamenán ve všech krajích, nejvýrazněji v Karlovarském (o 5,8 %), a Plzeňském kraji (o 5,5 %). Nejnižší reálný růst mezd byl zjištěn v Praze (o 3,1 %), zde však jsou dlouhodobě mzdy nejvyšší a úroveň ostatních krajů převyšují i o více než 40 %.

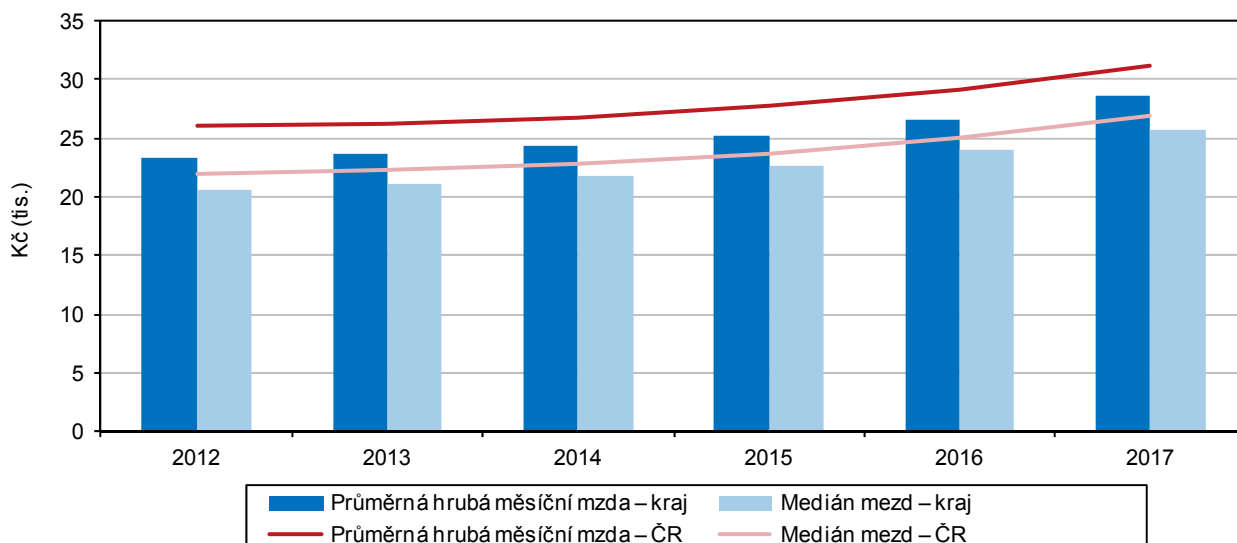
V mezikrajském srovnání čtvrtý nejnižší medián mezd u žen.

Pro porovnání mezd lze použít i jiné ukazatele, například medián. Ten představuje hodnotu mzdy, která je přesně uprostřed zaměstnanců seřazených od nejnižší mzdy po nejvyšší. Pro výpočet mediánu je však nutné mít k dispozici údaje o mzdách jednotlivých zaměstnanců, které se zpracovávají jednou za rok na základě výsledků výběrového šetření mezd. V roce 2017 vykázal tento ukazatel v Kraji Vysočina celkovou hodnotu 25 783 Kč, u mužů 28 106 Kč a u žen 22 680 Kč. V mezikrajském srovnání byl medián sedmý nejvyšší (menší byl v Ústeckém, Moravskoslezském, Pardubickém, Jihočeském, Olomouckém,

Karlovarském a Zlínském kraji) a ve srovnání s Hlavním městem Prahou byl o 6 095 Kč nižší. U žen byl medián mezd po Olomouckém, Karlovarském a Zlínském kraji čtvrtý nejnižší z krajů České republiky.

Graf 2. 15. Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd v Kraji Vysočina a ČR

Zdroj: ČSÚ

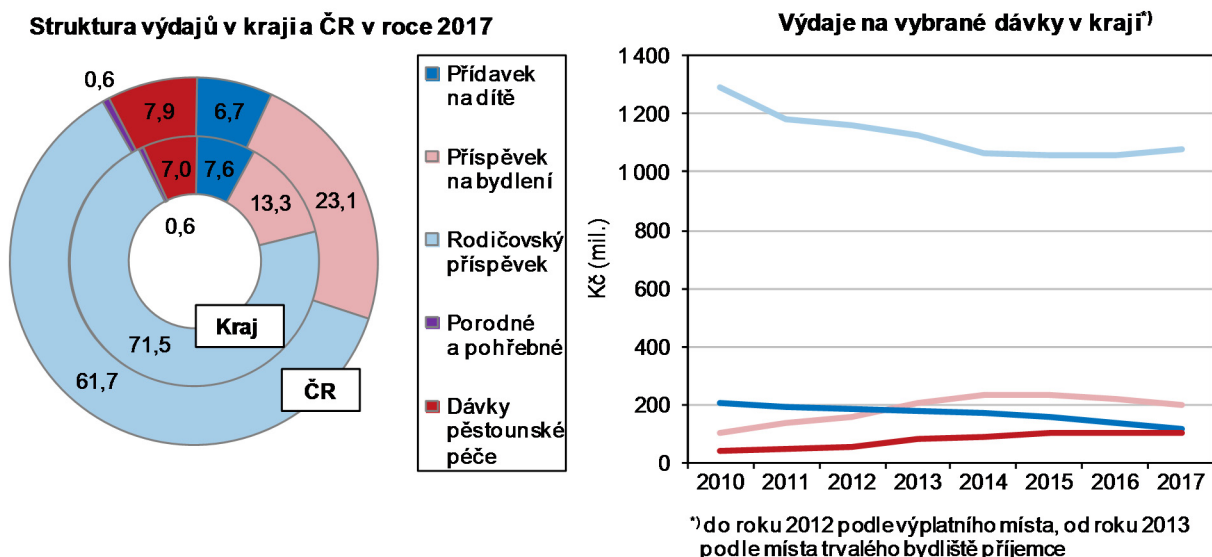

Výrazný pokles vyplacených dávek státní sociální podpory.

Další část příjmů obyvatel tvoří dávky státní sociální podpory. Počet přiznaných dávek se každoročně snižuje, a to zejména vlivem legislativních změn. S tím koresponduje klesající hodnota vyplacených dávek, zvláště to platí o přídávkách na děti.

Graf 2. 16. Výdaje na dávky státní sociální podpory a péčovské péče v Kraji Vysočina a ČR

Pramen: MPSV

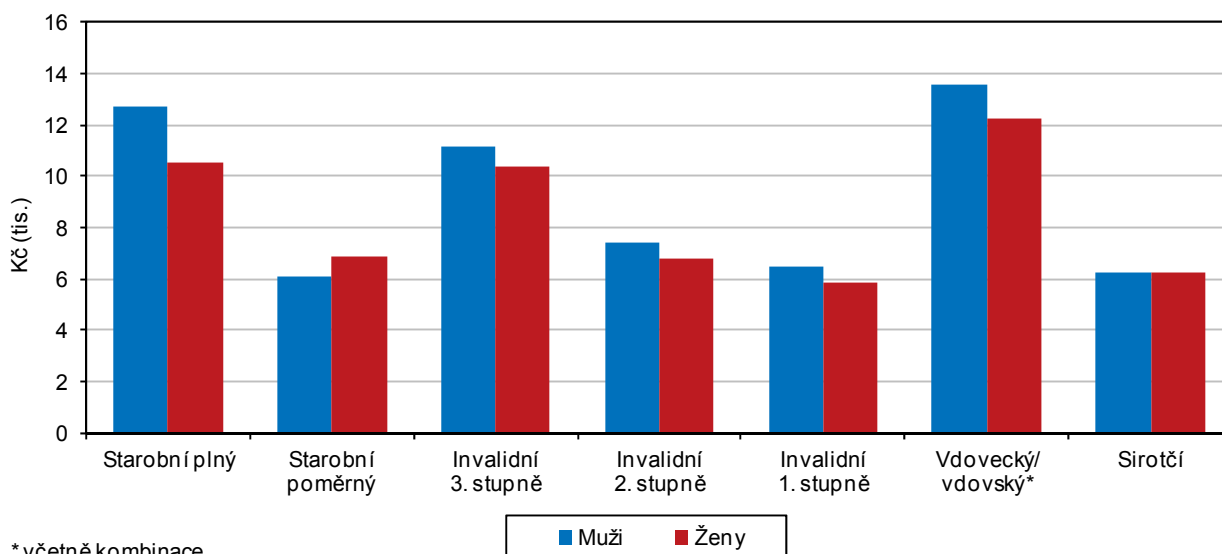
Mezi důchodci převládají ženy.

V Kraji Vysočina ke konci roku 2017 pobíralo některý z důchodů celkem 147 500 osob. Jejich počet se ve srovnání s rokem 2012 zvýšil o 1 633 osob (1,1 %), oproti roku 2016 vzrostl o 0,3 %. Z celkového počtu bylo 61,7 % důchodů starobních (bez souběhu), příjemci důchodů vdovských a vdoveckých (včetně kombinovaných)

tvořili více než jednu pětinu (22,5 %). Příjemců důchodů invalidních – třetího, druhého a prvního stupně bylo 14,7 %. Bez ohledu na druh důchodu mezi příjemci na Vysočině převládaly z 58,4 % ženy (86 076 osob), mužů pobírajících některý z důchodů bylo 61 424. Žen byla většina mezi příjemci důchodů starobních (51,5 %), sirotčích důchodů (50,6 %) a invalidních důchodů prvního stupně (51,7%). Muži převažovali mezi příjemci důchodů invalidních třetího (57,3 %) a druhého stupně (52,8 %). Předčasný starobní důchod pobíralo v prosinci 2017 na Vysočině celkem 39 729 osob, což představovalo 32,5 % z celkového počtu příjemců starobního důchodu. I v případě předčasného starobního důchodu mezi příjemci převažovaly ženy (55,8 %).

Graf 2. 17. Průměrné důchody podle druhu důchodu a pohlaví v Kraji Vysočina v prosinci 2017

Pramen: ČSSZ

Na Vysočině je třetí nejnížší vyplácený starobní důchod mezi čtrnácti kraji.

Starobní důchodci na Vysočině v prosinci roku 2017 pobírali v průměru 11 594 Kč, nárůst oproti roku 2012 činil 1 094 Kč (10,4 %), jedná se o třetí nejnížší důchod mezi čtrnácti kraji za kraji Karlovarským a Olomouckým. V rámci Vysočiny byly nejvyšší starobní důchody vypláceny v okrese Žďár nad Sázavou (11 840 Kč), naopak nejnížší v třebíčském okrese (11 246 Kč). Průměrná měsíční výše starobního důchodu činila u mužů 12 734 Kč, ženám byl průměrný starobní důchod vyplácen v částce 10 518 Kč. Na konci prosince 2017 tak činil každým rokem se zvyšující rozdíl mezi průměrným starobním důchodem mužů a žen 2 216 Kč.

Pokles podílu průměrného starobního důchodu na mzdovém mediánu.

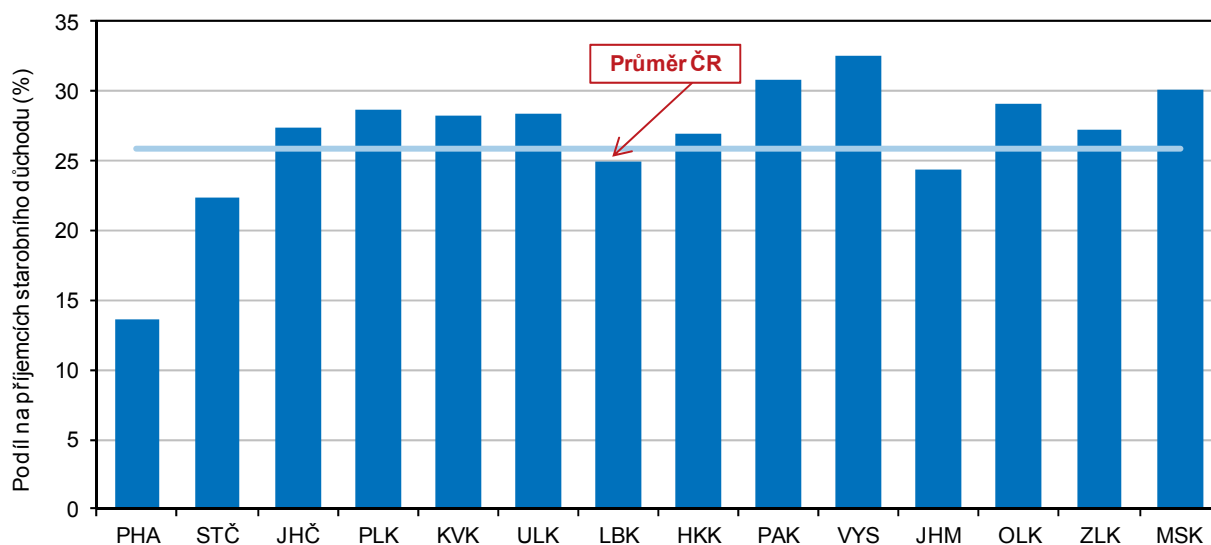
Průměrný starobní důchod ke konci roku 2017 v kraji dosahoval 45,0 % mediánu mezd, který na Vysočině představoval 25 783 Kč. Ve sledovaném období to byl nejnížší podíl, od roku 2013 se projevuje nepřetržitý pokles hodnoty tohoto ukazatele.

Výrazně přibývá předčasných důchodů.

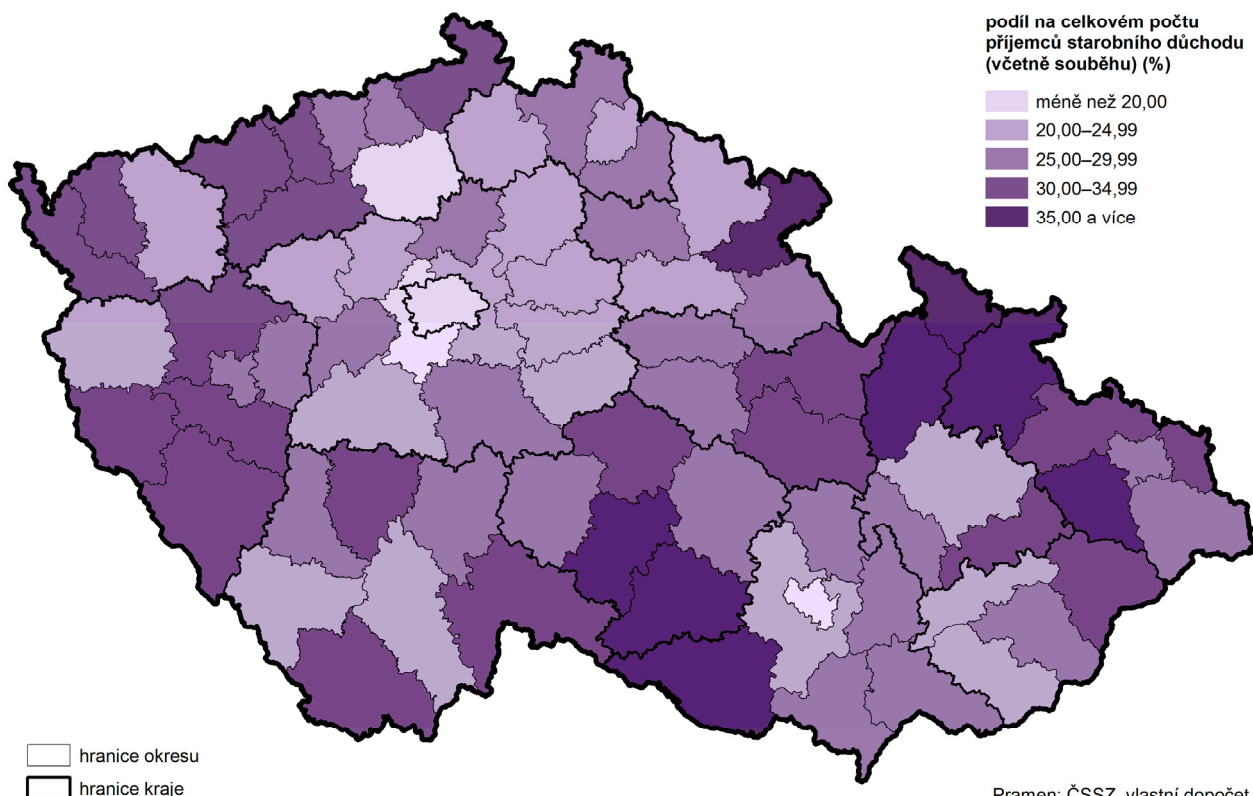
V souvislosti s prodlužujícím se věkem odchodu do starobního důchodu a též kvůli obtížnému uplatňování starších osob na trhu práce přistupují občané stále častěji k odchodu do předčasného důchodu. Počet příjemců předčasného starobního důchodu se oproti roku 2012 na Vysočině zvýšil téměř o pětinu. Jejich podíl na celkovém počtu starobních důchodců se z 28,3 % v roce 2012 zvýšil na 32,5 % ke konci roku 2017. V mezikrajském srovnání jde o nejvyšší podíl.

Graf 2. 18. Příjemci předčasného starobního důchodu v krajích v prosinci 2017

Pramen: ČSSZ

Příjemci předčasného starobního důchodu v okresech v prosinci 2017

Pramen: ČSSZ, vlastní dopočet

Školství

Počet dětí v mateřských školách zůstává vysoký.

Počet dětí zapsaných k 30. září 2017 v mateřských školách byl v Kraji Vysočina ve srovnání s rokem 2012 vyšší o 1,1 % a vzdor mírnému poklesu oproti maximu z roku 2013 zůstává na relativně vysoké úrovni. Počet mateřských škol v posledních letech zůstává stabilní, oproti školnímu roku 2012/2013 byl v roce

2017/2018 o 2,5 % vyšší. Výraznější byl nárůst počtu tříd (téměř o pět procent), takže jich ve školním roce 2017/2018 bylo v kraji 803. Počet dětí připadajících na jednu mateřskou školu se v daném období nepatrně snížil z 63,4 na 62,5, počet dětí na jednu třídu též mírně poklesl (23,1 ve školním roce 2012/2013, 22,2 v roce 2017/2018).

Ubývá studentů středních škol.

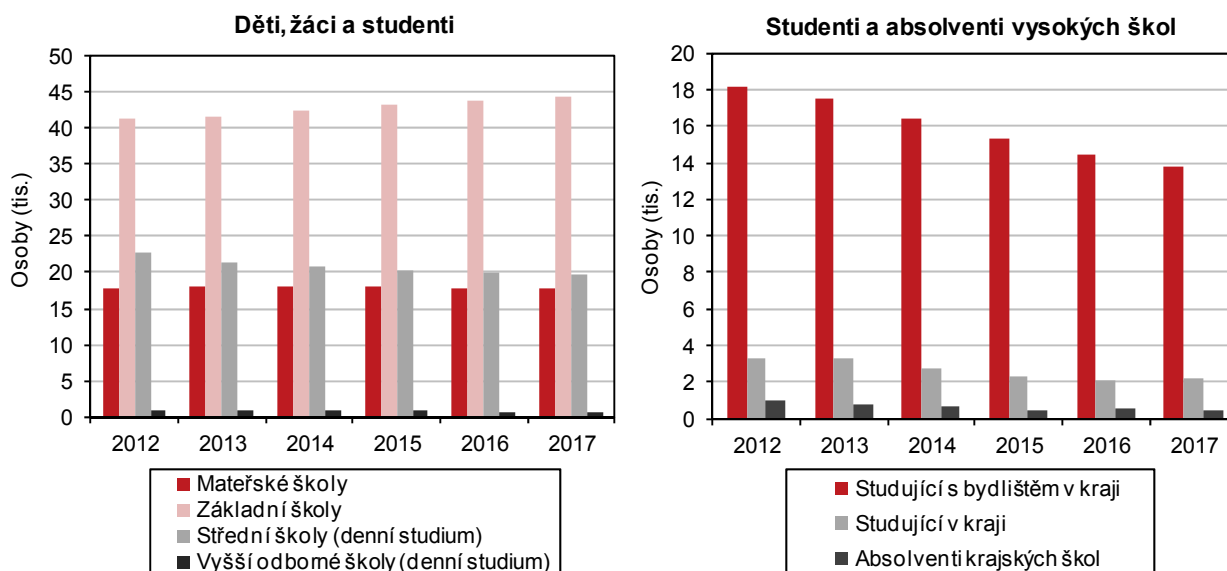
Ve školním roce 2017/2018 působilo v Kraji Vysočina celkem 265 základních škol, což je oproti školnímu roku 2012/2013 o jednu více. Počet škol po celé období zůstával stabilní. V jeho posledním roce navštěvovalo základní školu 44 319 žáků, což bylo oproti školnímu roku 2012/2013 o 3 152 více. Počet žáků po předchozím poklesu v posledních šesti letech nepřetržitě stoupal. Na středních školách se ve školním roce 2017/2018 vzdělávalo v denním studiu celkem 19 673 studentů, tedy o 2 967 (o 13,1 %) méně než ve školním roce 2012/2013. Z tohoto počtu bylo 6 191 studentů gymnázií, největší podíl – více než dvě třetiny – však připadal na studenty středních odborných škol (bez nástavbového studia).

Většina studentů VŠ studuje mimo území kraje.

Po předchozím poklesu působí na Vysočině od školního roku 2013/2014 deset vyšších odborných škol. Na těchto školách se ve školním roce 2017/2018 vzdělávalo v denním studiu 512 studentů, což je ve srovnání se školním rokem 2012/2013 téměř o polovinu méně. Je to vůbec nejnižší počet od poloviny devadesátých let. V kraji působí pouze dvě vysoké školy, takže stále většina studentů vysokých škol z Vysočiny studuje mimo území kraje. Ve školním roce 2017/2018 navštěvovalo bakalářské programy na obou vysokých školách v kraji 2 298 studentů. Počet studentů vysokých škol s trvalým bydlištěm v Kraji Vysočina poklesl z 18 210 ve školním roce 2012/2013 na 13 856 v roce 2017/2018, tj. o 23,9 %. Klesající trend počtu studentů na vysokých školách v kraji i studujících mimo jeho území se projevoval po celé šestileté období.

Graf 2. 19. Děti, žáci, studenti a absolventi škol v Kraji Vysočina

Pramen: MŠMT

Kriminalita, požáry, dopravní nehody

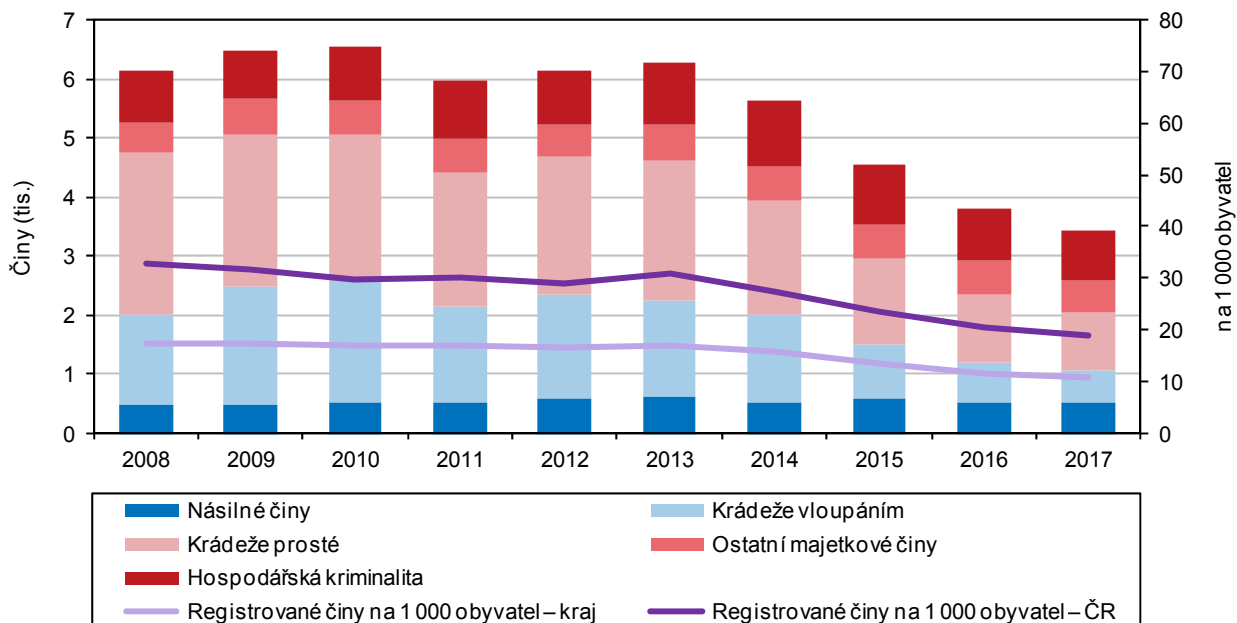
Nízký počet zjištěných trestných činů.

Vysočina dlouhodobě patří k regionům s nejnižší kriminalitou. Počet zjištěných trestných činů byl v roce 2017 ze čtrnácti krajů České republiky druhý nejnižší (po Karlovarském kraji), v přepočtu na tisíc obyvatel (10,7) dokonce vůbec nejnižší. Z celkového počtu 5 459 registrovaných trestných činů bylo v roce 2017 objasněno

3 342. V rámci kraje nejvíce zjištěných trestných činů vykazuje okres Jihlava nejméně pak okres Pelhřimov. V přepočtu na tisíc obyvatel je kriminalita nejvyšší také na Jihlavsku, nejnižší ve žďárském okrese.

Graf 2. 20. Registrované trestné činy v Kraji Vysočina a ČR

Pramen: Policejní prezidium ČR

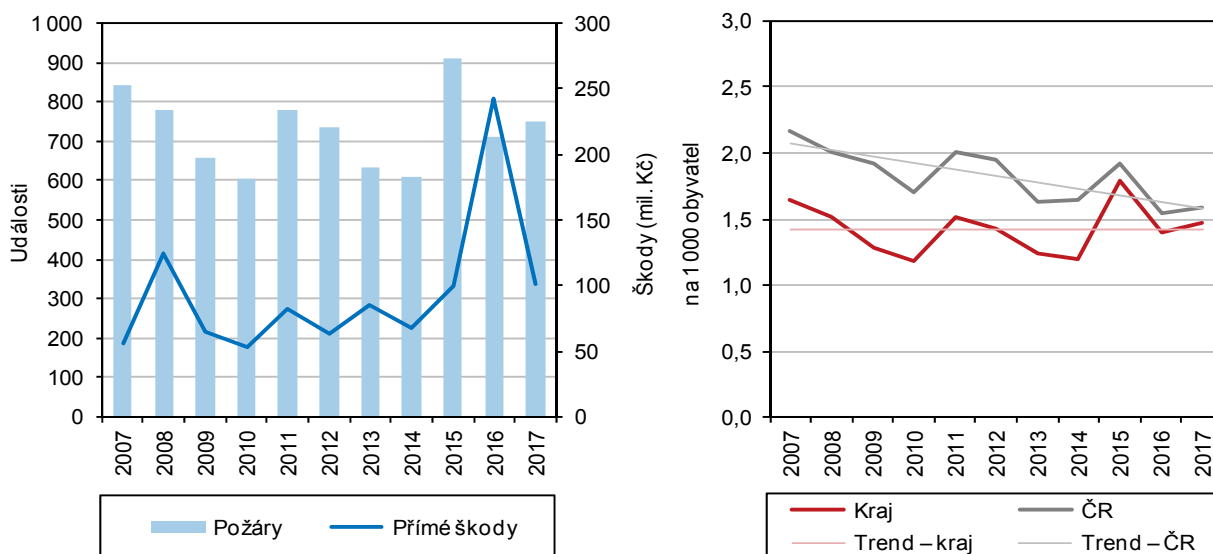

Největší škody způsobily požáry roku 2016.

Vzdor výkyvům v jednotlivých letech zachovává počet požárů na Vysočině poměrně stabilní trend a kolísá kolem úrovně 1,5 požáru na tisíc obyvatel. Ve sledovaných letech došlo v kraji k největšímu počtu požárů v roce 2015 (911 událostí), největší škody však byly zaznamenány o rok později, kdy na Vysočině 712 požárů způsobilo přímé škody v hodnotě 712 milionů korun. V ostatních letech byl škody podstatně nižší.

Graf 2. 21. Požáry v Kraji Vysočina

Pramen: Hasičský záchranný sbor ČR

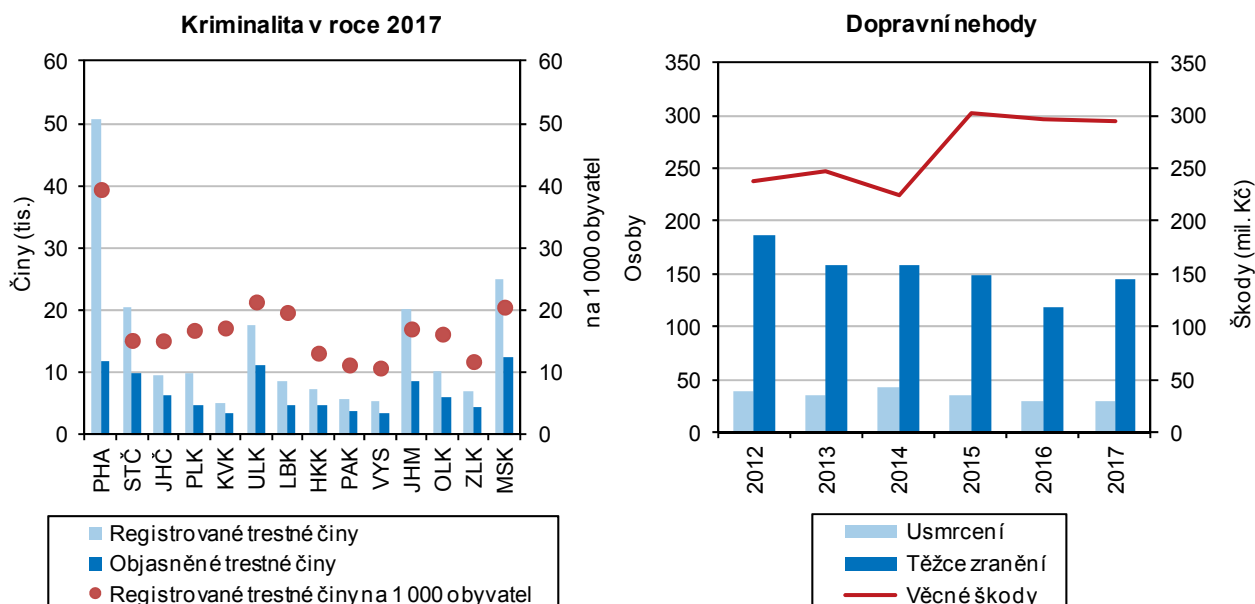

Více dopravních nehod, stejná výše způsobených škod.

Počet dopravních nehod v posledních letech neustále roste. V roce 2017 bylo v Kraji Vysočina nahlášeno 4 423 dopravních nehod, což představuje meziroční nárůst o 6,6 %, v absolutním vyjádření o 272 nehod. Usmrčeno při nich bylo 29 osob, tedy o jednu méně než v roce 2016. Jde o vůbec nejmenší počet mrtvých ve sledovaných letech. Mezi lety 2012 a 2017 zemřelo na silnicích Vysočiny nejvíce lidí v roce 2014 (43). Podstatně však vzrostl počet těžce zraněných osob, který v roce 2017 dosáhl 145 osob (o 27 více než roku 2016). Škody způsobené při dopravních nehodách se v roce 2017 na Vysočině oproti předchozímu roku téměř nezměnily a činily 295 mil. Kč.

Graf 2. 22. Kriminalita v krajích a dopravní nehody v Kraji Vysočina

Pramen: Policejní prezidium ČR

3. Ekonomický vývoj

**V regionálním HDP
Vysočina na 9. místě
mezi kraji.**

Celková výkonnost ekonomiky kraje je měřena pomocí souhrnných ukazatelů (hrubá přidaná hodnota, hrubý domácí produkt, tvorba fixního kapitálu, disponibilní důchod domácností). Hrubý domácí produkt v Kraji Vysočina stejně jako v celé České republice ve sledovaném období rostl. Vývoj ve stálých cenách byl s výjimkou poklesu v roce 2013 obdobný. Regionální podíl kraje na celostátním hrubém domácím produktu se v posledních letech pohybuje těsně pod úrovní 4 %. Hodnota tohoto ukazatele na 1 obyvatele dosáhla v roce 2016 výše 373 tisíc Kč, což představuje 82,7 % průměru ČR. Mezi kraji České republiky zaujímá Kraj Vysočina v tvorbě hrubého domácího produktu na obyvatele 9. místo před Pardubickým, Libereckým, Olomouckým, Ústeckým a Karlovarským krajem.

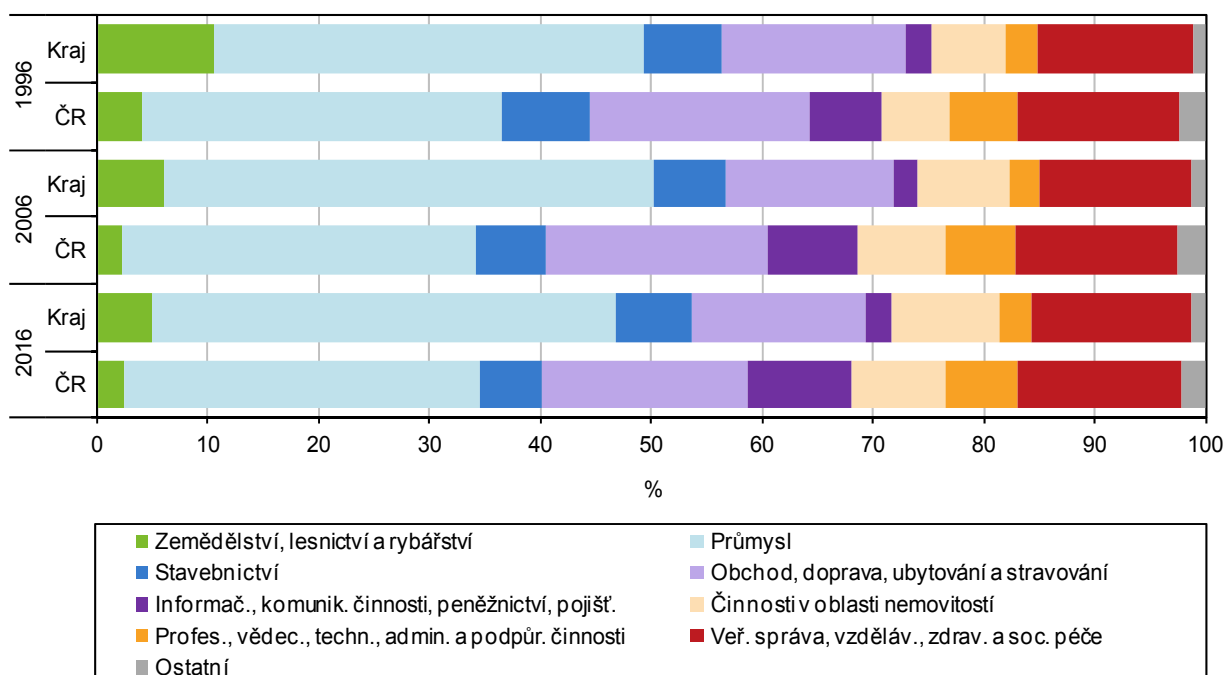
Makroekonomický rámec

**Rozhodující význam
zpracovatelského
průmyslu při tvorbě HPH.**

Obdobně jako v jiných krajích se na tvorbě hrubé přidané hodnoty podílí v Kraji Vysočina rozhodujícím způsobem zpracovatelský průmysl, více než jednou třetinou. Výjimečné postavení má v kraji primární sektor (zemědělství, lesnictví, rybolov), přestože se jeho podíl od roku 2000 (10,7 %) výrazně snížil, stále jeho podíl zůstává v mezikrajském srovnání spolu s Jihočeským krajem nejvyšší (4,9 % v roce 2016). Důležité je, že se v kraji projevuje pokles závislosti výkonnosti hospodářství na množství pracovní síly, což dokládá rychlejší růst hrubého domácího produktu než počtu zaměstnanců. V průběhu let 2012 až 2016 tak došlo ke zvýšení hrubého domácího produktu na jednoho zaměstnance (tj. souhrnné produktivity práce) téměř o sedm procent. Regionální čistý disponibilní důchod domácností na jednoho obyvatele dosáhl v roce 2016 hodnoty 214 463 Kč, což představuje 97,3 % průměru České republiky.

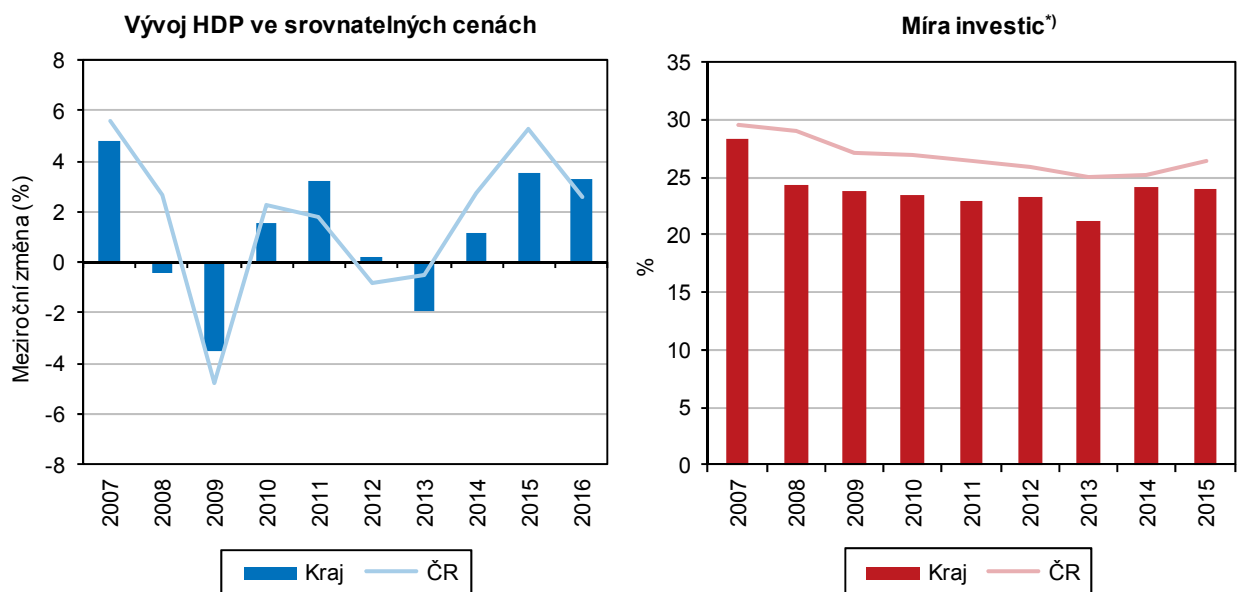
Graf 3. 1. Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Kraji Vysočina a ČR

Zdroj: ČSÚ

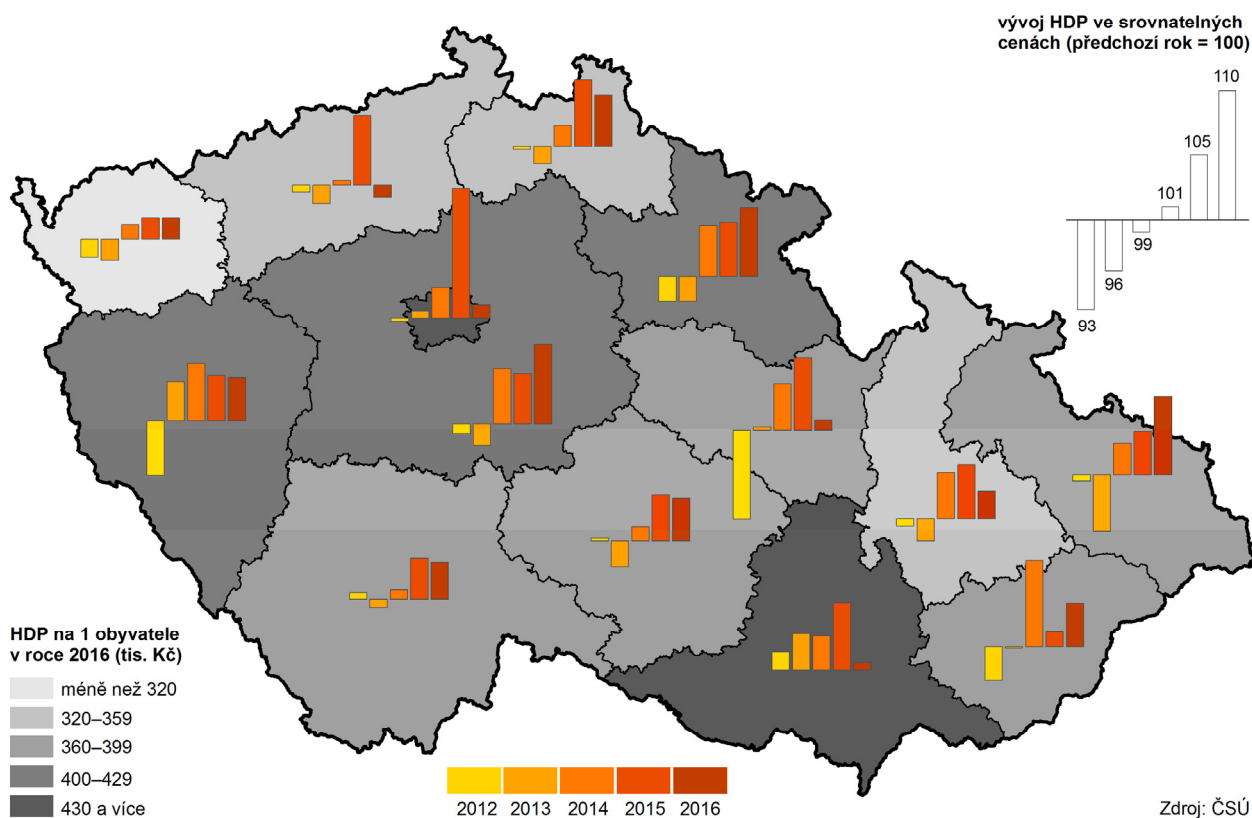
Graf 3. 2. Hrubý domácí produkt a míra investic v Kraji Vysočina a ČR

Zdroj: ČSÚ

^{*)} podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2012 až 2016

Zdroj: ČSÚ

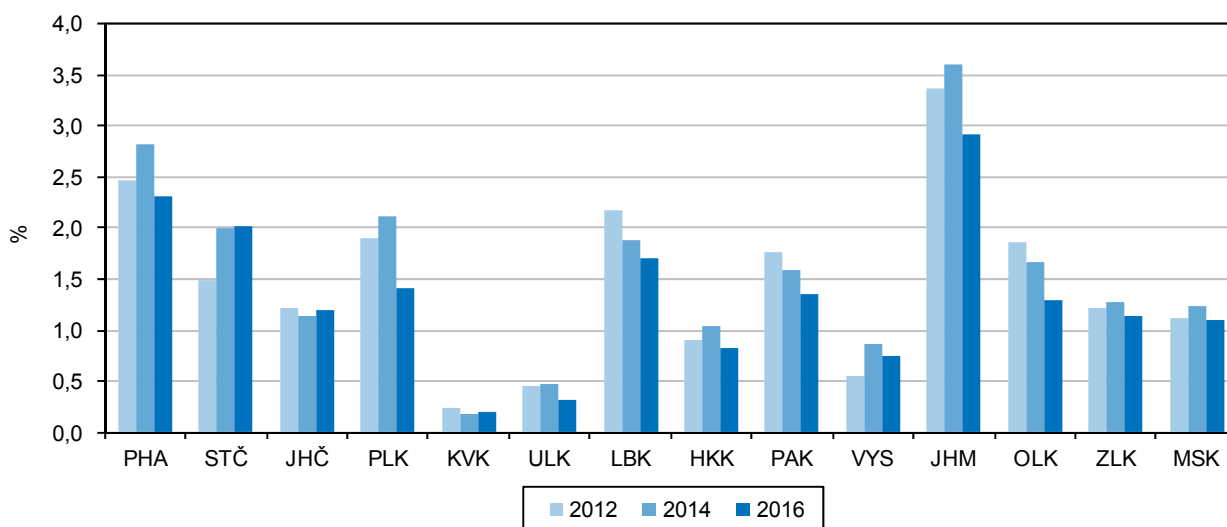
Věda, IT

Intenzita výzkumu a vývoje na Vysočině v posledních letech poklesla.

Celkové výdaje na výzkum a vývoj v pracovištích sídlících v Kraji Vysočina dosáhly v roce 2016 částky 1 408 mil. Kč, podíl na objemu výdajů v ČR činil pouze 1,8 % a po Karlovarském a Ústeckém kraji byl třetí nejnižší. Podíl výdajů směřovaných do vědy a výzkumu na HDP se na Vysočině do roku 2015 zvyšoval. Mezi roky 2012 a 2014 rostl i jejich podíl na objemu regionálního HDP, což svědčilo o rostoucí intenzitě výzkumu a vývoje na Vysočině. Avšak od roku 2014 dochází k poklesu podílu výdajů na vědu a vývoj na regionálním HDP, doprovázenému roku 2016 i absolutním poklesem výdajů. Tento trend kopíroval i vývoj počtu pracovníků ve vědě a vývoji, který v roce 2016 též poklesl.

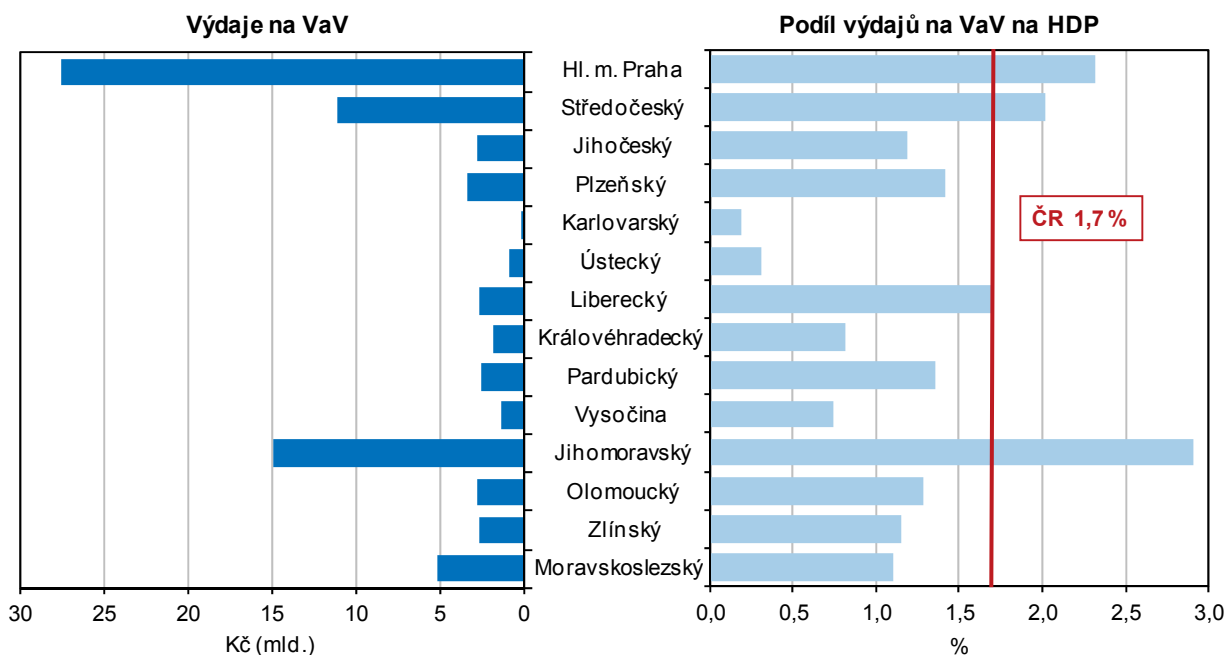
Graf 3. 3. Podíl výdajů na výzkum a vývoj na regionálním HDP v krajích

Zdroj: ČSÚ

Graf 3. 4. Výdaje na výzkum a vývoj v krajích v roce 2016

Zdroj: ČSÚ

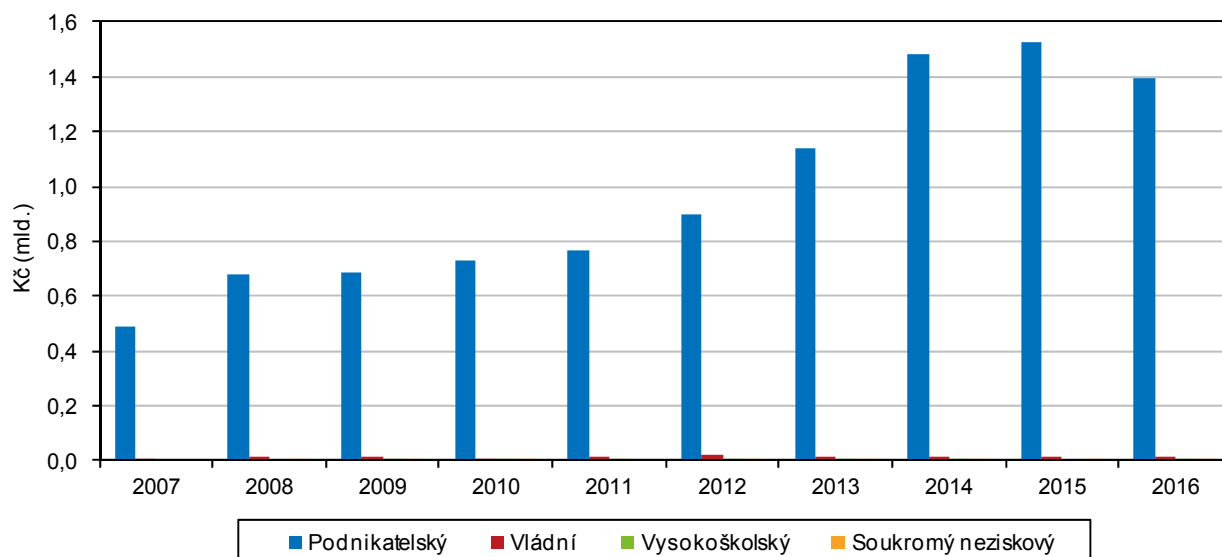

Vědu a výzkum financuje především podnikatelský sektor.

Téměř výhradním finančním zdrojem podpory výzkumných a vývojových činností v Kraji Vysočina jsou soukromé zdroje. Podnikatelský sektor v roce 2016 poskytl částku 1 283,1 mil. Kč, tj. 91,1 % (v roce 2012 to bylo 79,2 %). Druhým nejvýznamnějším poskytovatelem finančních prostředků byly veřejné zdroje, částka 104 mil. Kč tvořila něco přes sedm procent celku (v roce 2012 to bylo přes 17 %). Oproti předchozím letům se v roce 2016 výrazně snížila podpora ze zahraničních zdrojů, která činila 18 mil. Kč, tj. 1,3 % (v předchozím roce to bylo 72 milionů, tj. 4,7 %).

Graf 3. 5. Výdaje na výzkum a vývoj podle sektorů v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ

Opětný růst výdajů na experimentální vývoj.

Na základní výzkum směřovalo v roce 2016 na Vysočině 8,9 mil. Kč, tj. 0,6 % výdajů, což bylo dramaticky méně než v předchozích letech (v r. 2014 to bylo 5,4 %). Poklesly rovněž výdaje na aplikovaný výzkum, které v roce 2016 dosáhly v kraji 598 milionů (42,5 % výdajů) a oproti maximu z roku 2014 se snížily téměř o třetinu. Naopak opět vzrostla váha už dříve převažujících výdajů na experimentální vývoj, které v roce 2014 představovaly 36,1 % celkových výdajů na vědu a výzkum a v roce 2016 to bylo již 56,9 %.

K internetu je připojeno 70 % domácností.

Podle šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech bylo v roce 2016 na území Kraje Vysočina vybaveno osobním počítačem 71,7 % domácností, o 3,3 procentního bodu méně než v celé ČR. Proti roku 2012 se vybavenost v kraji zvýšila o 5,1 bodu.

Ještě rychlejší rozvoj byl zaznamenán u vybavení domácností přípojkou k internetu. V roce 2016 bylo k internetu na Vysočině připojeno 70,9 % domácností (v roce 2012 jen 63 %), což bylo o 4,5 bodu pod průměrem ČR. Většina domácností v kraji již má vysokorychlostní připojení (v roce 2016 to bylo 63,2 % domácností).

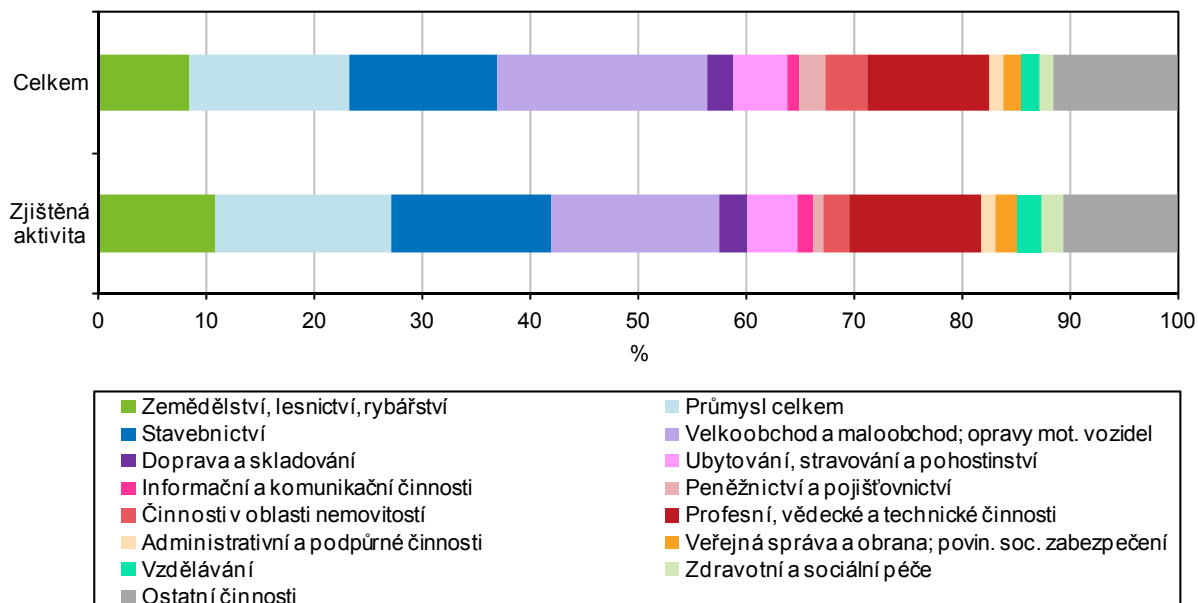
Organizační struktura**Méně ekonomických subjektů evidováno pouze v Karlovarském kraji.**

V registru ekonomických subjektů (RES) bylo v Kraji Vysočina koncem roku 2017 evidováno 113 143 subjektů. Regionální podíl na celkovém republikovém počtu subjektů zachycených v RES se pohybuje okolo 4 %. Nejméně jednotek vykazuje Karlovarský kraj (necelých 76 tisíc subjektů), naproti tomu první místo v mezikrajovém srovnání zaujímá Hlavní město Praha s počtem více než 600 tisíc

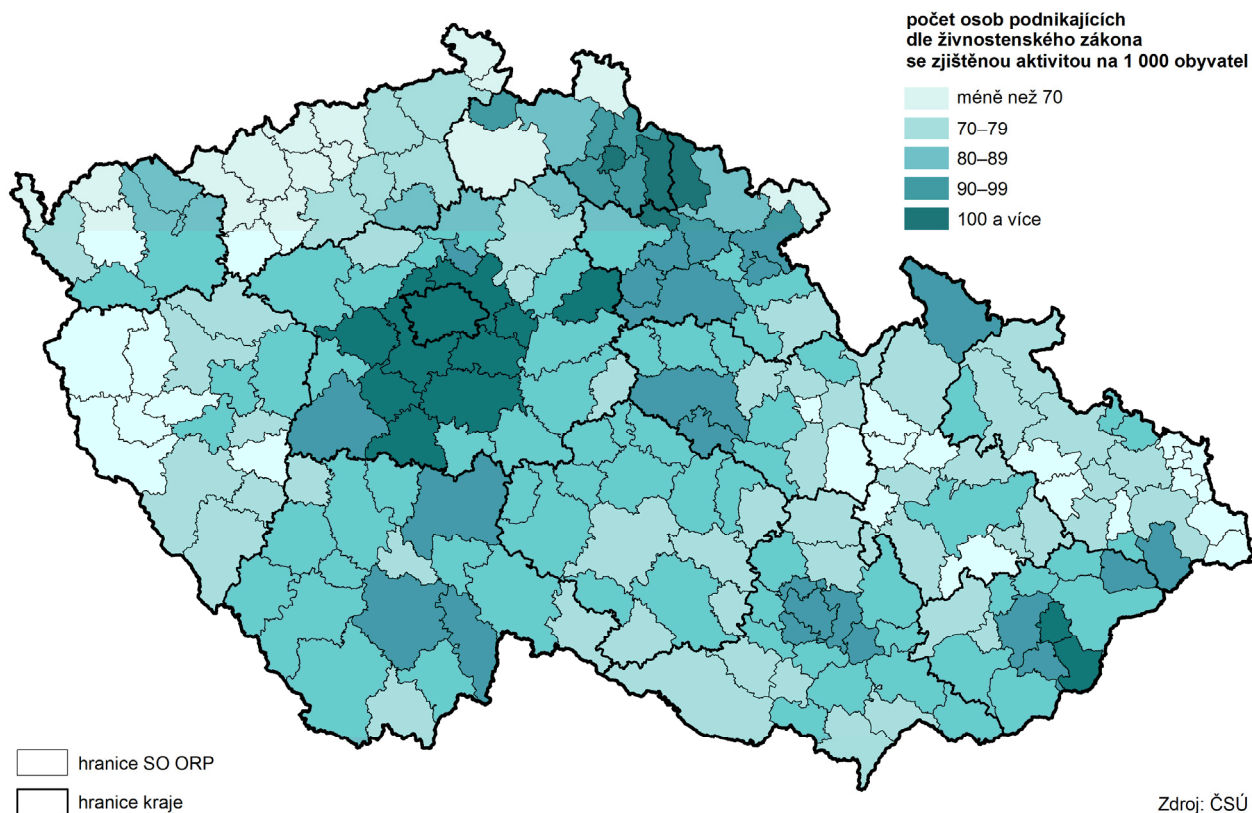
subjektů. V meziročním porovnání došlo na Vysočině k nárůstu o více než 1 300 ekonomických subjektů, tj. o 1,2 %.

Graf 3. 6. Ekonomické subjekty podle převažující ekonomické činnosti v Kraji Vysočina k 31. 12. 2017 (subjekty s uvedenou činností)

Zdroj: ČSÚ

Živnostníci ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2017

Zdroj: ČSÚ

Nižší podnikatelská aktivita.

Více než 80 % krajského registru tvoří fyzické osoby, z nichž jednoznačně převažují osoby podnikající na základě živnostenského zákona, tj. živnostníci. Počet podnikatelů – živnostníků na Vysočině přesáhl hranici 80 tisíc. Při relativním vyjádření počtu soukromých podnikatelů na 1 000 obyvatel kraje tento ukazatel mírně překračuje hranici 150 a Kraj Vysočina z tohoto pohledu stále patří k regionům s nejnižší podnikatelskou aktivitou v České republice. Nejvíce soukromých podnikatelů v přepočtu na obyvatele pěti okresů kraje Vysočina bylo na Pelhřimovsku (174) a nejméně v okrese Třebíč (152).

Ke konci roku 2017 bylo v RES zapsáno 21 368 právnických osob, z toho čtvrtina připadá na jihlavský okres. Nejčastější formou jsou společnosti s ručením omezeným, které tvoří téměř 93 % všech obchodních společností na Vysočině. Nejméně využívanou formou obchodních společností jsou společnosti komanditní (27). Počet družstev se snížil na 460. Ne všechny společnosti jsou ale zakládány za účelem podnikání. V kraji je například registrováno 3 987 spolků a 1 989 pobočných spolků. Mezi evidovanými subjekty je mimo jiné 444 honebních společenstev, 704 obecních nebo městských úřadů či 286 církevních právnických osob. Oprávnění k podnikání má také 725 zahraničních fyzických osob, z toho nejvíce v okrese Jihlava (218) a nejméně v okrese Třebíč (98).

Zemědělství

Výraznější růst rostlinné produkce.

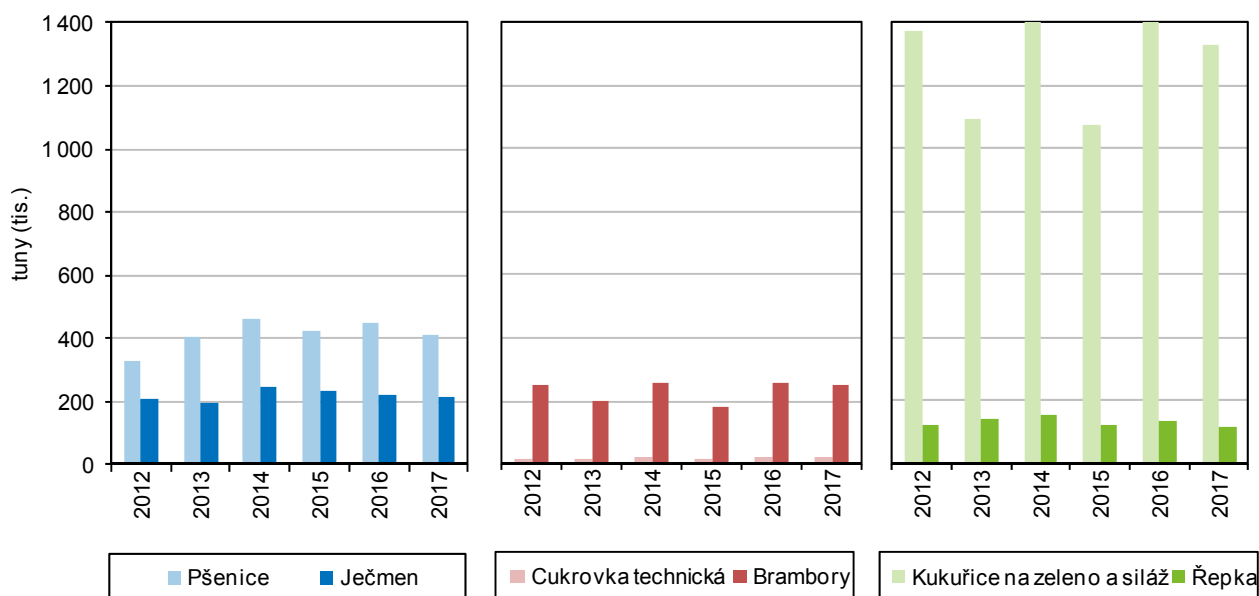
Souhrnný zemědělský účet zobrazuje produkci zemědělského odvětví v hodnotovém vyjádření. V roce 2016 vykázala zemědělská produkce v rámci Kraje Vysočina hodnotu 15 687 mil. Kč. Proti předchozímu roku je to o 11,3 % více. K výraznějšímu zvýšení došlo u rostlinné produkce, a to o 12,4 %, živočišná produkce vzrostla o 8,0 %. Z celkové zemědělské produkce připadalo 49 % na rostlinnou výrobu, 45 % na živočišnou produkci, na produkci zemědělských služeb zhruba tři procenta.

Sklizeň obilovin se snížila o 7 %.

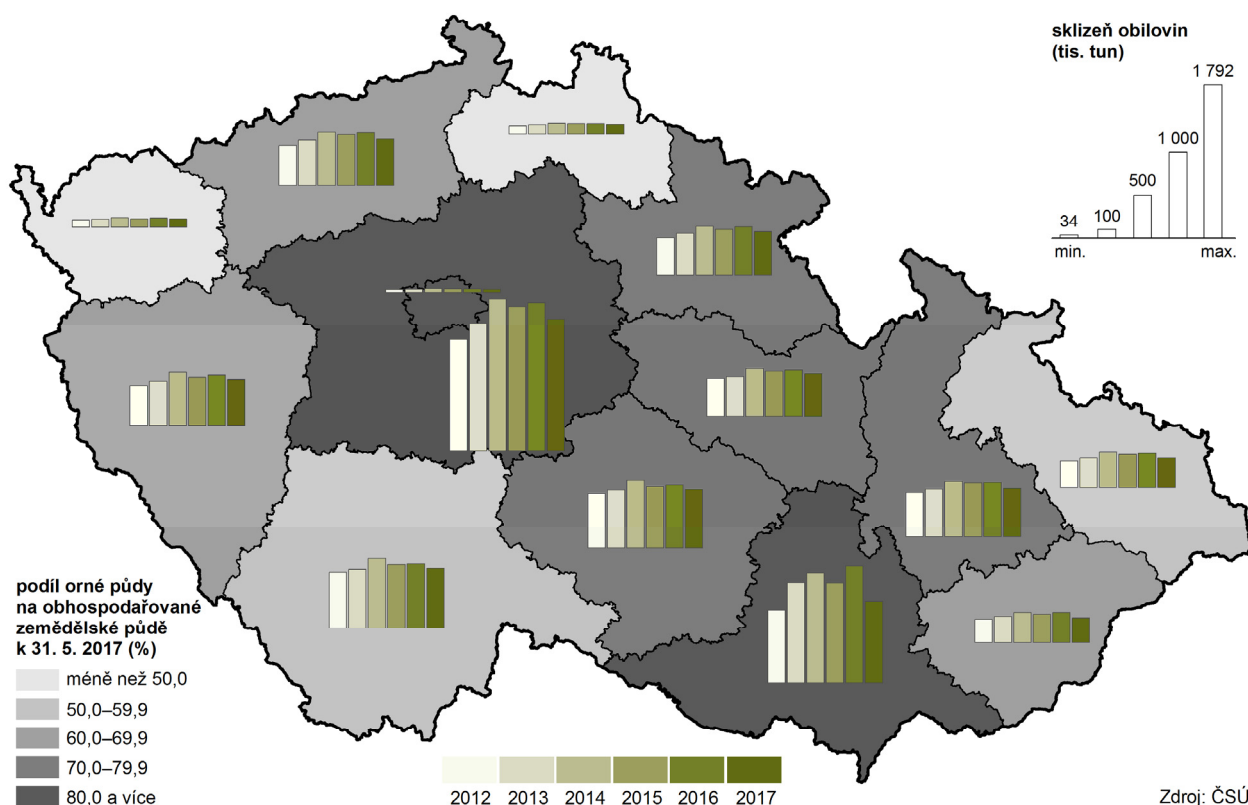
Celková sklizeň obilovin na Vysočině v roce 2017 ve výši přes 695 tisíc tun byla čtvrtá nejvyšší v rámci České republiky za Středočeským, Jihomoravským a Jihočeským krajem. Podíl kraje na celkové sklizni obilovin v republice činil 9 %. Oproti předchozímu roku se sklizeň obilovin v kraji snížila o 7,0 %, v celé ČR činil pokles 13,3 %. Je ovšem třeba připomenout, že úroda v roce 2016 byla nadprůměrná. Menší produkci obilovin na Vysočině v roce 2017 způsobil nižší hektarový výnos, který proti předchozímu roku poklesl o 0,47 tuny. Tento pokles nemohlo kompenzovat meziroční rozšíření sklizňové plochy obilovin o 1,4 %, zaznamenané u všech druhů obilovin s výjimkou žita. V roce 2017 sklídili zemědělci v Kraji Vysočina v průměru 5,21 tuny obilovin z jednoho hektaru, což představuje čtvrtý nejnižší výnos v rámci České republiky, spolu s Libereckým krajem. Pomineme-li nevelkou plochu v rámci hlavního města, pak se na prvním místě pomyslného žebříčku umístil Královéhradecký kraj s výnosem 5,98 t/ha těsně následovaný Ústeckým krajem s 5,93 t/ha a Olomouckým krajem (5,91 t/ha). Sklizňová plocha řepky se proti předchozímu roku nepatrně zvětšila, a to o 0,7 %, naproti tomu hektarový výnos řepky poklesl velmi výrazně (o 11,91 tuny), v důsledku toho byla celková sklizeň nižší o 11,3 %. Celkovou sklizni řepky (119 tisíc tun) se Vysočina v rámci republiky zařadila na třetí místo za Středočeský a Jihočeský kraj.

Graf 3. 7. Sklizeň vybraných plodin v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ

Sklizeň obilovin v krajích v letech 2012 až 2017

Zdroj: ČSÚ

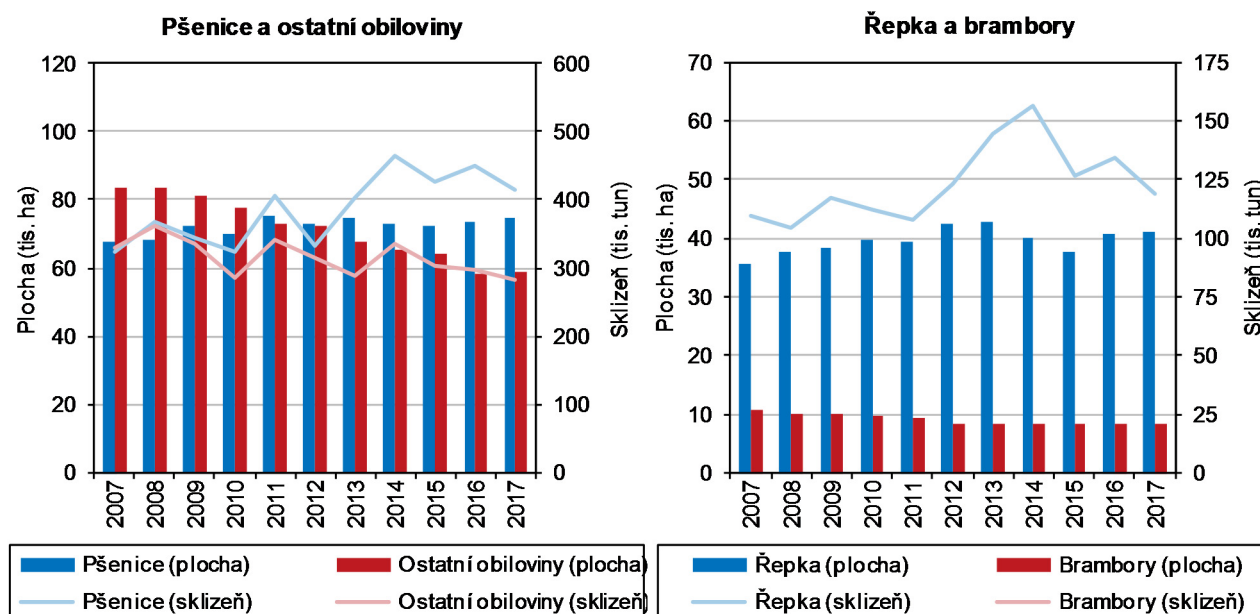
Více než třetina brambor pochází z Vysočiny.

Vysočina je tradičně klíčovou bramborářskou oblastí. Také v roce 2017 se kraj podílel na celkové produkci brambor v ČR více než jednou třetinou. Brambor se na Vysočině sklídilo téměř 250 tisíc tun, i když se jejich výměra v roce 2017 opět zmenšila (o 0,5 %). Hektarový výnos představoval 30,11 tuny a republikový průměr

překonal o 0,69 tuny. Z ostatních zemědělských plodin zaujímá Vysočina první místo ve sklizni píce na orné půdě (v seně) a i ve sklizni kukuřice na zeleno a siláž (oboje kolem 17 % produkce ČR), což koresponduje s vysokými stavy skotu a také s vyšším stupněm zornění v méně příznivých oblastech. Na třetím místě za Jihočeským a Plzeňským krajem je sklizeň píce v seně z trvalých travních porostů (12,5 % produkce ČR).

Graf 3. 7. Sklizeň a sklizňové plochy vybraných plodin v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ

Výrazně vzrostla spotřeba vápenatých hnojiv.

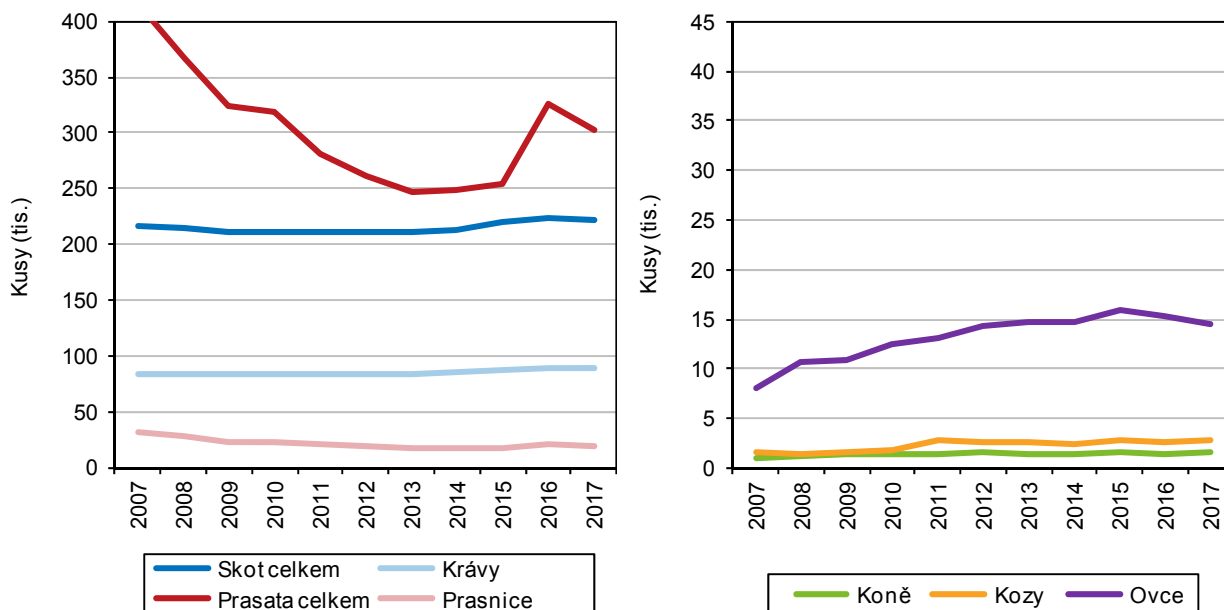
V hospodářském roce 2016/2017 spotřebovali zemědělci na Vysočině téměř 37 tisíc tun minerálních hnojiv v čistých živinách, z toho přes tři čtvrtiny tvořila hnojiva dusíkatá. Spotřeba statkových hnojiv představovala celkem 2 076 tisíc tun, přičemž 55,8 % připadalo na hnůj, 23,5 % na kejdu a 13,8 % na močůvku. Vápenatých hnojiv bylo spotřebováno 60 tisíc tun, což bylo o desetinu více než v předchozím hospodářském roce.

Snížení stavů skotu i prasat.

Stavy skotu se v Kraji Vysočina meziročně snížily o 586 kusů, tj. o 0,3 %. K 1. dubnu 2017 bylo v kraji chováno 222 408 kusů skotu, což představovalo 15,6 % republikového stáda. V rámci celé ČR se stavy skotu zvýšily v osmi krajích, výrazněji poklesly pouze v Libereckém a Královéhradeckém kraji. Na Vysočině došlo k mírnému poklesu stavů skotu po jejich předchozím tříletém růstu. V Kraji Vysočina představuje podíl krav z celkového stáda skotu 39,8 %, v celé České republice je to 41,2 %. Stavy prasat se v Kraji Vysočina proti minulému soupisu dosti výrazně snížily, a to o 22 728 kusů, tj. o 7,0 %. Podobně ubylo prasat v celé České republice (o 7,4 %), stejně jako ve všech regionech s výjimkou Pardubického kraje. K 1. dubnu 2017 bylo v Kraji Vysočina chováno 302 927 kusů prasat, což bylo v regionálním srovnání po Středočeském kraji (včetně Prahy) nejvíce a představovalo to 20,3 % z celkového počtu prasat chovaných v České republice. Nejvýraznější omezení chovu prasat bylo zaznamenáno v Jihočeském a Plzeňském kraji, kde jejich stavy poklesly o patnáct, respektive třináct procent. Podíl prasnic ve stádu prasat představoval na Vysočině 6,1 %, celkem jich bylo chováno 18 372 kusů.

Graf 3. 8. Hospodářská zvířata v Kraji Vysočina (stav k 1. 4.)

Zdroj: ČSÚ

Kolísání početních stavů drůbeže.

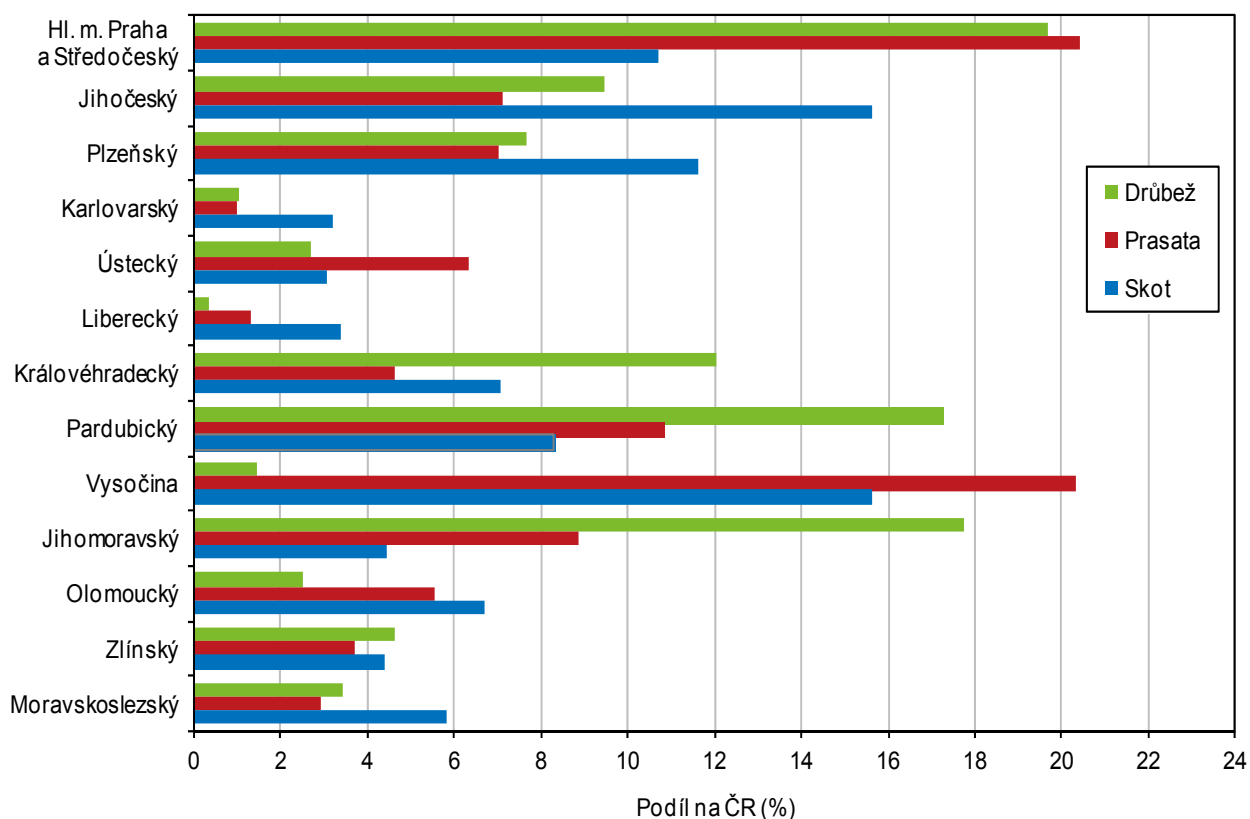
Početní stavy drůbeže v Kraji Vysočina v minulých letech výrazně kolísaly, avšak v posledních dvou letech došlo k jejich výraznému poklesu. Proti soupisu z předchozího roku se stavy drůbeže v roce 2017 snížily o 28,9 %. V chovech se nacházelo 309 960 kusů drůbeže, což bylo 1,4 % z drůbeže chované v celé České republice. V převážné většině se jednalo o chovy kura domácího (přibližně 91 %). Počet slepic se meziročně dosti zvýšil (téměř o 3 800 kusů, tj. o 11,4 %), k rozhodnému okamžiku bylo na Vysočině chováno 36 766 slepic. Přesto je to stále méně než polovina stavu z roku 2012. Zvýšení početních stavů bylo v Kraji Vysočina zaznamenáno v chovech koz a koní, ubylo ovcí. Počet chovaných ovcí byl proti roku 2016 nižší o 951 kusů (-6,2 %). K 1. dubnu 2017 bylo na Vysočině chováno 14 401 ovcí, což představuje téměř 7 procent z celkového počtu v republice. Nejpočetnější stádo ovcí se nachází v Jihočeském kraji, kde je chováno bezmála třicet tisíc kusů. Stádo koní představuje v Kraji Vysočina 1 593 kusů a proti minulému soupisu se zvětšilo o více než šestnáct procent. Podle soupisu bylo v Kraji Vysočina chováno 2 786 koz (včetně kozlů), jejich stavy se meziročně zvýšily o 112 kusů tj. o 4,2 %. Představovalo to téměř desetinu všech koz chovaných v České republice. Nejpočetnější jsou stavy koz ve Středočeském, Jihočeském, Libereckém kraji a právě na Vysočině.

Kraj Vysočina je významným producentem masa.

V Kraji Vysočina bylo v roce 2017 vyrobeno přes 36 tis. tun masa (bez drůbežího) v jatečné hmotnosti, což bylo 13,0 % z celkové produkce masa v České republice. Převážně se jedná o maso vepřové, jehož podíl je 58 %, necelých 42 % připadalo na maso hovězí. V porovnání s rokem 2016 výroba masa v kraji poklesla o 5,5 % a vrátila se tak zhruba na úroveň roku 2012. Mléka bylo nadojeno 561 milionů litrů, což představovalo téměř 19 % z celkové produkce České republiky. V porovnání s předchozím rokem byl zaznamenán nárůst o 0,5 %.

Graf 3. 9. Podíl krajů na stavech skotu, prasat a drůbeže k 1. 4. 2017

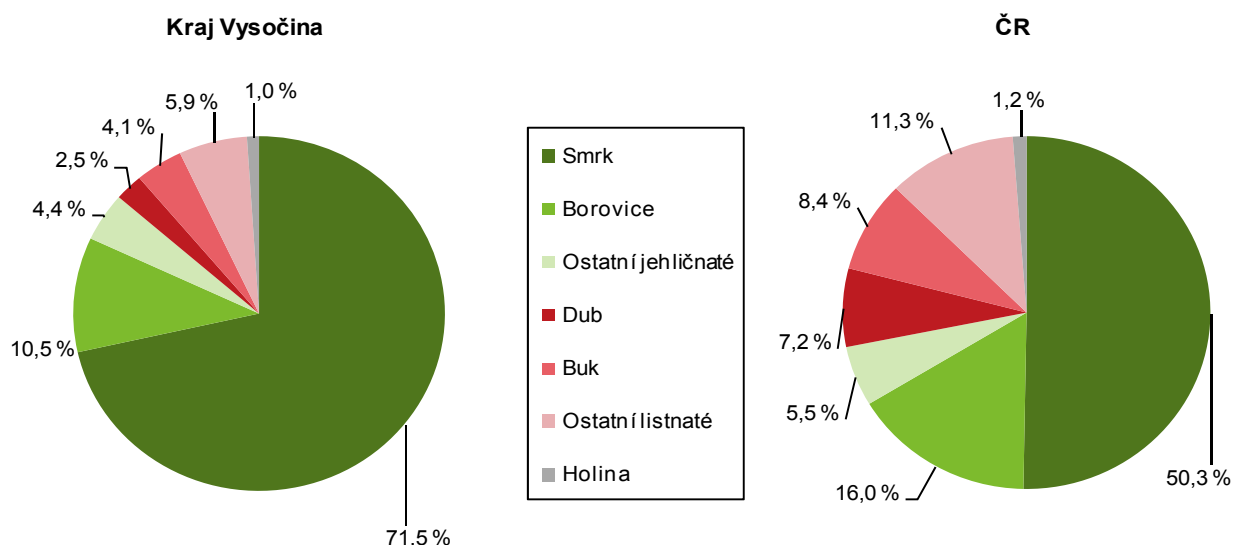
Zdroj: ČSÚ

Lesnictví**Velký nárůst nahodilé hmyzové těžby.**

Na Vysočině se v roce 2017 rozkládaly lesní pozemky na výměře 207 441 ha. Lesy tak tvořily 30,5 % celkové rozlohy kraje a 7,8 % z výměry lesních porostů celé České republiky. Vysočina patří k nejméně zalesněným regionům republiky, navíc má ze všech krajů nejnižší podíl listnatých dřevin. V roce 2017 bylo zalesněno pouze 1 167 ha, což je o 8,7 % méně než v předchozím roce a o více než pětinu méně než v roce 2012. Při obnově lesa mají v nové výsadbě relativně vyšší zastoupení listnáče (např. v roce 2015 něco přes čtvrtinu), díky čemuž se postupně mírně zvyšuje jejich zastoupení v celkové skladbě dřevin. Podle druhého cyklu Národní inventarizace lesů z let 2011-15 činil na Vysočině podíl listnatých stromů 23,7 %, jehličnatých 76,3 %. Jednoznačně nejrozšířenější dřevinou na Vysočině stále zůstává smrk ztepilý, tvořící 66,3 % dřevin. Podíl listnáčů je nejnižší ze všech krajů České republiky. Podle Zprávy o stavu lesa a lesního hospodářství vydávané každoročně Ústavem pro hospodářskou úpravu lesů je podíl jehličnatých dřevin ještě vyšší (87,6 % roku 2015). V roce 2017 bylo vytěženo 1 868 324 m³ dřeva, z toho téměř pětadvacet procent připadalo na nahodilou živelní těžbu a skoro třicet procent na nahodilou hmyzovou těžbu. Nahodilá hmyzová těžba se na Vysočině meziročně více než zdvojnásobila a předznamenávala tak kůrovcovou katastrofu roku 2018, která přinejmenším lokálně přerůstá v kolaps smrkových porostů. Jehličnany tvořily 97,0 % vytěženého dřeva a v převážné většině se opět jednalo o smrk.

Graf 3. 10. Druhová skladba dřevin lesních porostů v Kraji Vysočina v roce 2017

Pramen: ÚHÚL

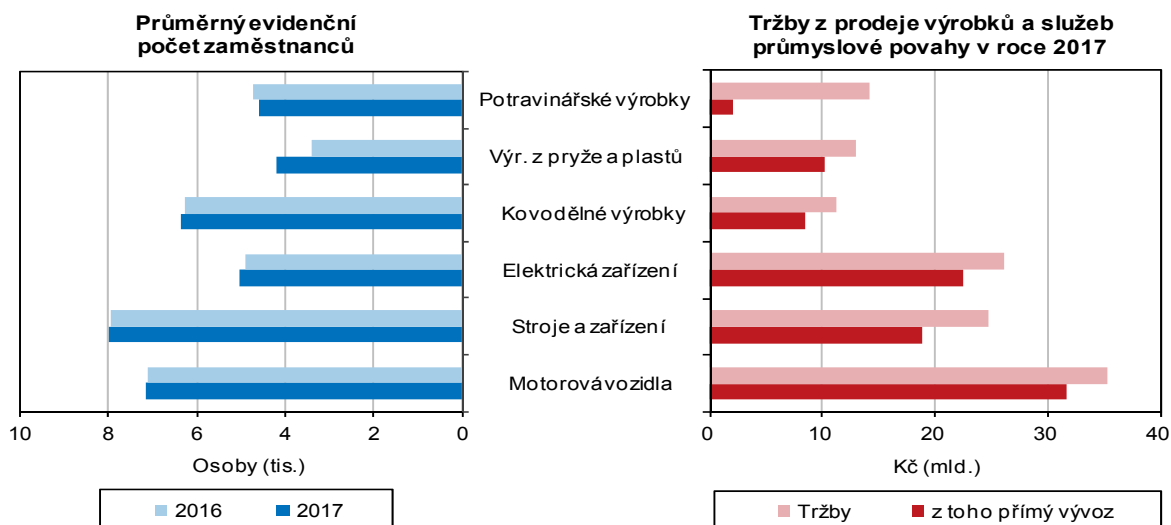
Průmysl

Nižší růst počtu zaměstnanců i tržeb.

V roce 2017 mělo v Kraji Vysočina sídlo 134 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci, což představuje necelých 6 % z republikového úhrnu. Tyto průmyslové podniky v průměru zaměstnávaly 50 648 fyzických pracovníků, tj. 6 % z republikového úhrnu. Na rozdíl od vývoje v České republice, kde zaměstnanost v průmyslu vzrostla o 2,2 %, byl v Kraji Vysočina zaznamenán nárůst pouze o 1,5 % - spolu s Olomouckým krajem sedmý nejmenší nárůst mezi kraji ČR. Průmyslové podniky na Vysočině zaznamenaly v roce 2017 meziroční nárůst tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy o 4,0 % (o 3,6 procentního bodu méně než v celé České republice), což mezi kraji představuje čtvrtý nejmenší růst. Z celkového objemu tržeb představovaly v roce 2017 tržby za přímý vývoz 71,8 % (o 9,9 procentního bodu více než v celé České republice), což je po Středočeském a Královéhradeckém kraji třetí nejvyšší podíl.

Graf 3. 11. Zaměstnanci a tržby podle vybrané převažující výroby zpracovatelského průmyslu v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ

Mzda v průmyslu stále zaostává za republikovou úrovní.

Dynamika růstu průměrné měsíční mzdy v průmyslových podnicích se 100 a více zaměstnanci dosáhla na Vysočině 107,1 %, v České republice byla o 0,1 procentního bodu nižší. Svou hodnotou 30 191 Kč dosáhla jen na úroveň 94,0 % průměru ČR. Nejvyšší průměrná mzda byla vykázána v Hlavním městě Praze (38 276 Kč).

Stavebnictví a bytová výstavba**Stavební výroba vzrostla.**

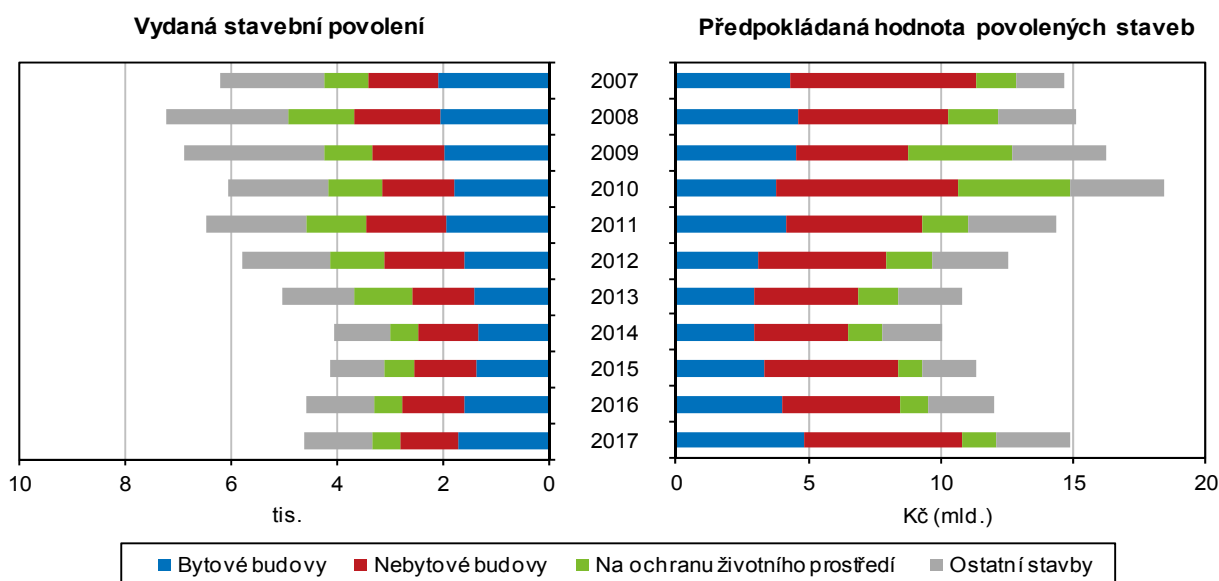
Objem základní stavební výroby dosáhl v roce 2017 v celkem 37 stavebních podnicích s padesáti a více zaměstnanci se sídlem v Kraji Vysočina částky 5 920 milionů Kč. Ve srovnání s rokem 2016 to představuje nárůst o 13,9 %, v celé ČR byl naproti tomu zaznamenán pokles (o 1,7 %). Na celkovém objemu základní stavební výroby v celé České republice se tak podniky se sídlem na Vysočině v roce 2017 podílely 4,1 %. Pozemní stavitelství se na základní stavební výrobě v Kraji Vysočina podílelo 64,6 %, podíl inženýrského stavitelství činil 29,5 %. Ve stavebních podnicích s padesáti a více zaměstnanci se sídlem v Kraji Vysočina pracovalo v roce 2017 v průměru 4 111 zaměstnanců, oproti předchozímu roku se jejich počet zvýšil o 3,3 %. Počet zaměstnanců tak po víceletém poklesu alespoň mírně vzrostl. Průměrná měsíční mzda se meziročně zvýšila o 7,2 % a představuje tak částku 30 334 Kč.

Počet vydaných stavebních povolení mírně vzrostl.

V průběhu roku 2017 bylo stavebními úřady v Kraji Vysočina vydáno celkem 4 625 stavebních povolení, což bylo o 1,5 % více než v předchozím roce (v celé České republice se počet vydaných stavebních povolení zvýšil o 0,8 %). Ve srovnání s rokem 2012 to však představuje pokles o pětinu. V rámci kraje připadalo nejvíce vydaných stavebních povolení na okres Žďár nad Sázavou (21,7 %), nejméně na Pelhřimovsko (17,6 %). Počet vydaných povolení se meziročně zvýšil ve všech okresech s výjimkou třebského, nejvíce na Jihlavsku (o 4,8 %), pokles v okrese Třebíč činil 2,6 %. Podíl staveb na ochranu životního prostředí na celkovém počtu vydaných stavebních povolení byl nejvyšší v okrese Jihlava (18,6 %), naopak nejnižší v okresech Pelhřimov (4,9 %) a Havlíčkův Brod (5,7 %).

Graf 3. 12. Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ

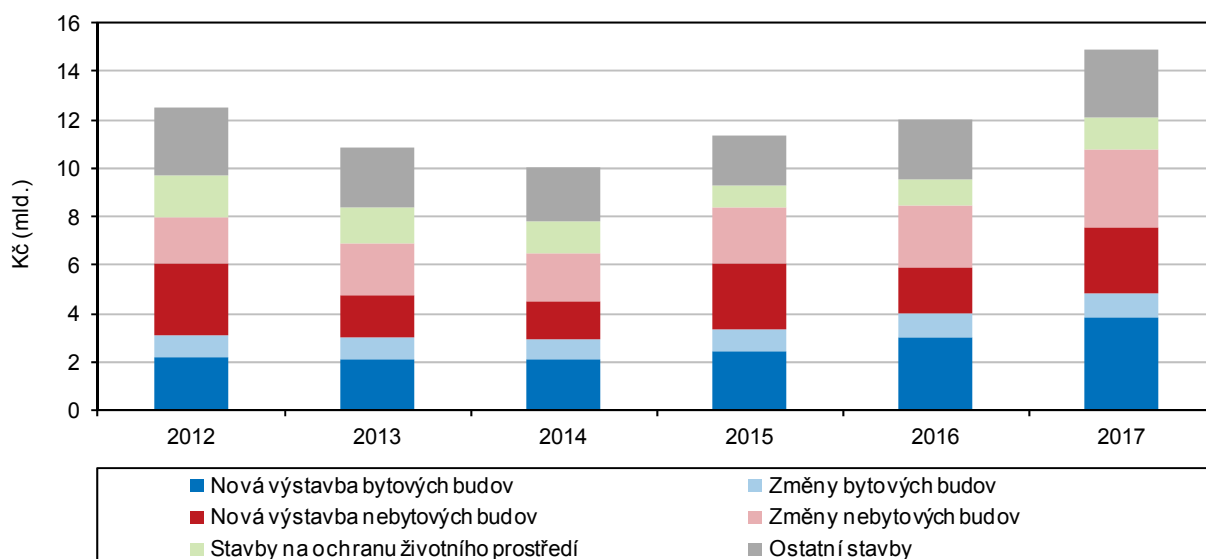

Výrazně vzrostla předpokládaná hodnota staveb.

Celková orientační předpokládaná hodnota staveb, na něž bylo v roce 2017 na Vysočině vydáno stavební povolení, činila 14 893 milionů Kč, což bylo o 23,6 % více než v roce předchozím. Tato částka představuje 5 % celkové předpokládané hodnoty staveb za celou Českou republiku. Průměrná hodnota jednoho vydaného stavebního povolení činila v roce 2017 na Vysočině 3 220 tis. Kč, což představovalo 87 % úrovně České republiky, v mezikrajském srovnání je to šestá nejnižší hodnota (před kraji Středočeským, Jihočeským, Plzeňským, Libereckým a Pardubickým). Mezi okresy Vysočiny v tomto ukazateli vynikal pelhřimovský okres (26 % nad úrovní kraje), naopak nejmenší hodnoty byly vykazovány na Žďársku (15 % pod krajskou hodnotou).

Graf 3. 13. Orientační hodnota staveb podle druhu stavby v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ

Počet zahájených bytů v kraji meziročně výrazně vzrostl.

Počet 1 354 na Vysočině v roce 2017 zahájených bytů představoval proti předchozímu roku nárůst o 17,3 %. Kraj Vysočina tak patří mezi výraznou většinu regionů, v nichž byla zahájena výstavba většího počtu bytů než v roce 2016, výjimkou z toho trendu byly kraje Jihočeský a Ústecký. Na celkovém počtu zahájených bytů v celé České republice se Vysočina v roce 2017 podílela 4,3 %. V rámci kraje byla výstavba největšího počtu bytů zahájena na Jihlavsku (25,8 % celkového počtu), nejméně na Pelhřimovsku (15,5 %). Ze zahájených bytů připadaly na Vysočině více než tři čtvrtiny na byty v rodinných domech.

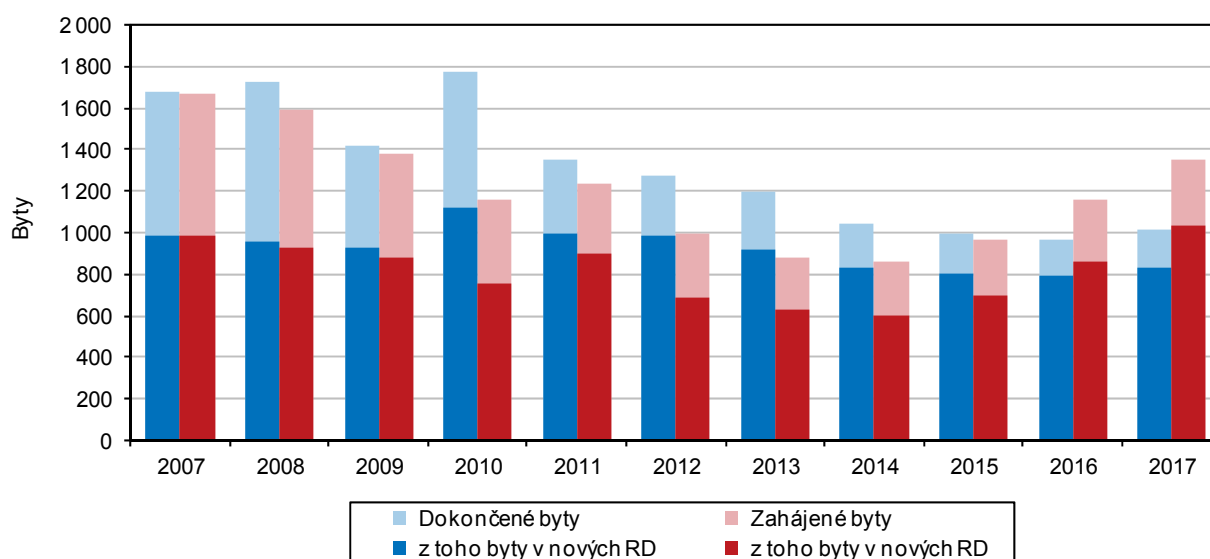
Zvýšil se i počet dokončených bytů.

V roce 2017 bylo v Kraji Vysočina dokončeno 1 014 bytů, což proti předchozímu roku představovalo nárůst o 4,6 %. Největší podíl dokončených bytů připadal na okres Žďár nad Sázavou (31,1 %), naopak na pelhřimovský okres připadalo jen 13,0 % dokončených bytů. Mezi dokončenými byty ve všech okresech kraje převažovaly byty v rodinných domech, nejvyšší byl jejich podíl v okrese Žďár nad Sázavou (75,2 %), nejvyšší na Třebíčsku (90,1 %). Největší počet bytů v bytových domech byl dokončen v okrese Žďár nad Sázavou, kde jich nově vzniklo 62.

Intenzita bytové výstavby v roce 2017 na Vysočině zaostávala za úrovní celé České republiky, činila 1,99 dokončených bytů na tisíc obyvatel (oproti 2,70 za ČR). Mezi jednotlivými okresy kraje existují značné rozdíly, nejvyšší intenzita byla zaznamenána v okrese Žďár nad Sázavou (2,67 bytu), nejnižší v třebíčském okrese (1,36).

Graf 3. 14. Bytová výstavba v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ

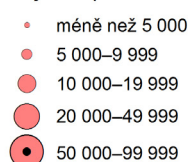

Bytová výstavba v obcích Kraje Vysočina v letech 2012 až 2017

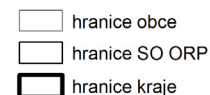
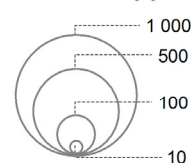
dokončené byty na 1 000 obyvatel
(roční průměr)

sídlo SO ORP podle počtu obyvatel (k 31. 12. 2017)

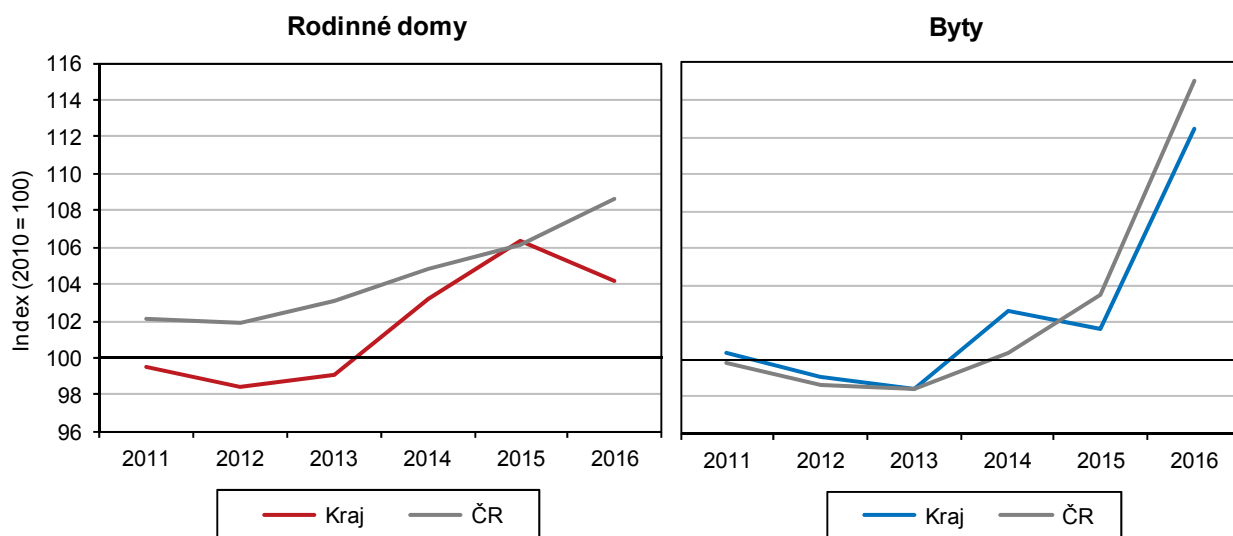
dokončené byty celkem

Zdroj: ČSÚ

Graf 3. 15. Indexy cen nemovitostí v Kraji Vysočina a ČR (roční průměr)

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: údaje za rok 2016 jsou předběžné

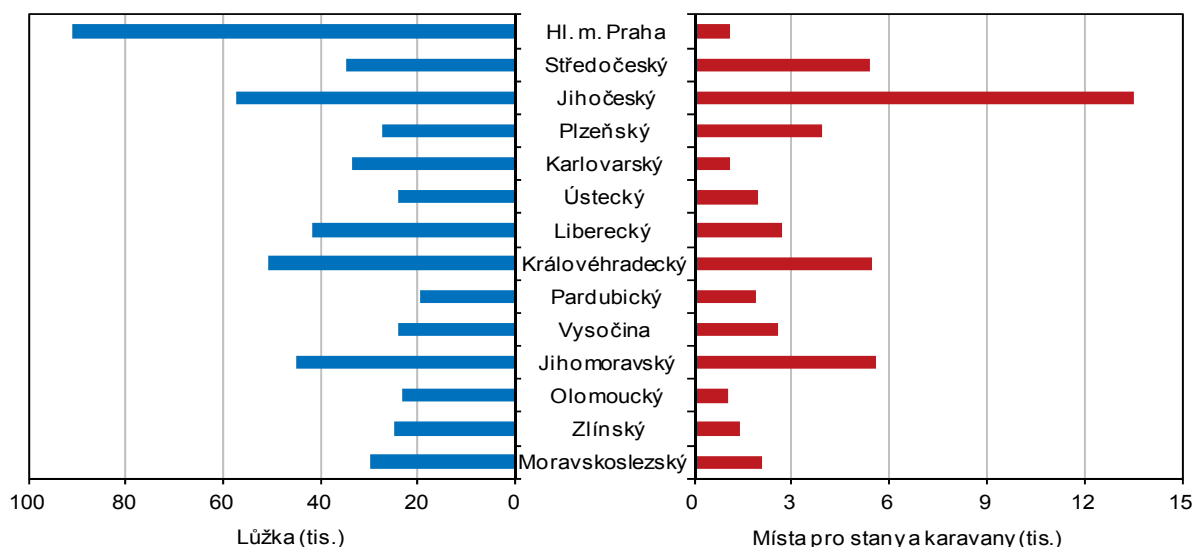
Cestovní ruch

Na Vysočině přibývá zahraničních hostů.

V roce 2017 měli turisté v Kraji Vysočina k dispozici 432 hromadných ubytovacích zařízení s 23 906 lůžky. Více než třetina ubytovacích kapacit připadá na Žďársko. Počet domácích hostů dlouhodobě stoupá, v posledních letech v kraji přibývá i hostů ze zahraničí. Během roku 2017 navštívilo kraj 563 648 hostů, tj. zhruba o 40 tisíc více než v roce 2016. Necelých 13 % z hostů tvořili zahraniční návštěvníci, jejichž počet se oproti předchozímu roku zvýšil o desetinu. V posledních letech se projevuje tendence ke zkracování či stagnaci délky pobytu, v roce 2017 činil průměrný počet přenocování u domácích i zahraničních hostů 2,4 dne.

Graf 3. 16. Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle krajů v roce 2017

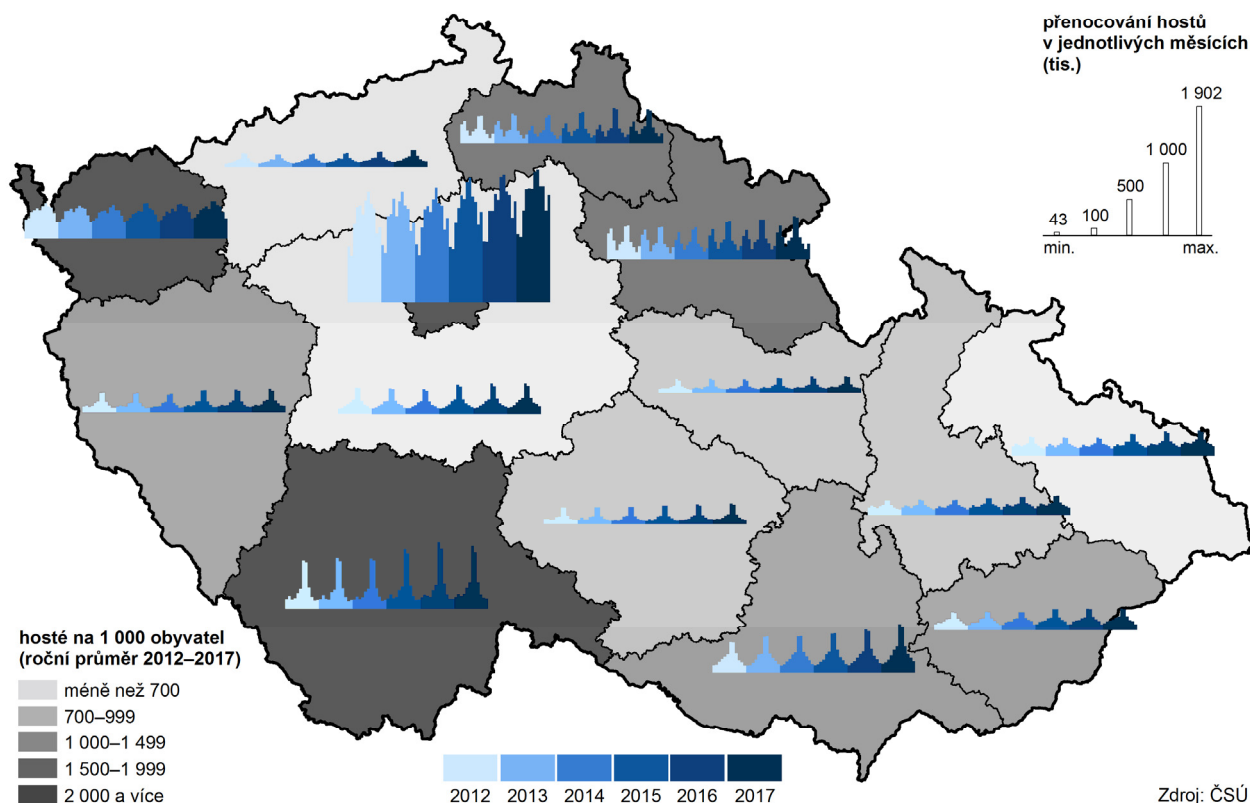
Zdroj: ČSÚ

K nejčastějším návštěvníkům na Vysočině patří Slováci a Němci.

Ve struktuře zahraničních hostů jednoznačně převažují návštěvníci ze Slovenska a z Německa. V roce 2017 slovenských občanů přijelo přes sedmnáct tisíc, německých téměř šestnáct tisíc, což dohromady představovalo bezmála 47 % všech zahraničních turistů. K dalším zemím, jejichž občané zavítali ve větším počtu na Vysočinu, patří Nizozemsko, Polsko, Rakousko a též Čína. V průměru nejvíce času v kraji strávili Nizozemci (průměrně 6,4 přenocování), delší dobu se na Vysočině zdrželi též Španělé (4,3 přenocování).

Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v letech 2012 až 2017

Místní rozpočty

Dlouhodobý růst příjmů i výdajů místních rozpočtů.

Příjmy i výdaje místních rozpočtů (rozpočty kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí) v Kraji Vysočina v posledních letech s výjimkou roku 2016 rostly. V uvedeném roce ve srovnání s rokem 2015 příjmy místních rozpočtů na Vysočině poklesly o 4,1 % a výdaje dokonce o 11,3 %. Po následném růstu se však příjmy i výdaje dostaly v roce 2017 nad úroveň roku 2012, příjmy o 26,4 % a výdaje o 19,1 %. Na celkových výdajích místních rozpočtů se rozhodující měrou podílejí běžné výdaje (75,1 % v roce 2017), podíl investičních výdajů se snížil z necelých 29 % v roce 2012 na téměř 25 % roku 2017.

4. Životní prostředí

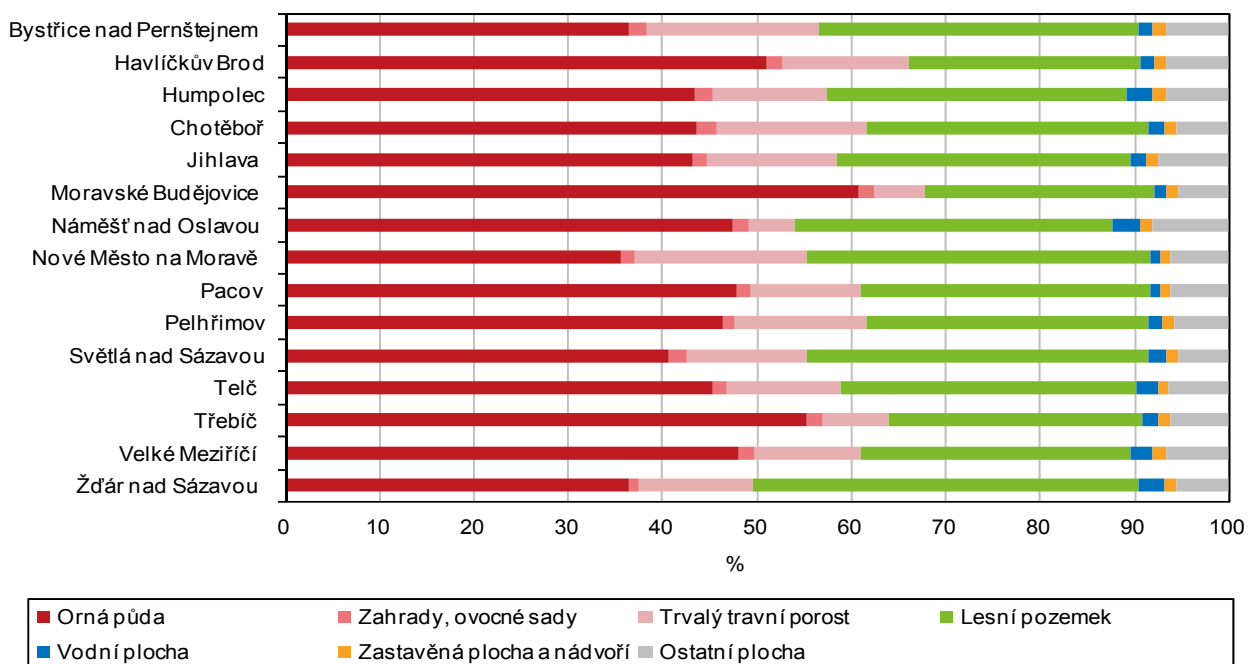
Půdní fond

Dlouhodobě ubývá zemědělské i orné půdy.

V Kraji Vysočina se dlouhodobě zmenšuje plocha zemědělské půdy, současně se snižuje i podíl orné půdy (v roce 2017 to bylo 46,4 % z celkové výměry kraje). Mírně se rozšířila plocha zahrad, o ně se zvýšila i výměra trvalých travních porostů. Nejvýraznější úbytek zemědělské i orné půdy byl na Vysočině v letech 2012–2017 zaznamenán v okrese Jihlava (u zemědělské půdy o 0,4 %, u orné o 0,7 %). Na úkor zemědělské půdy se rozšiřují lesní, vodní, zastavěné i ostatní plochy.

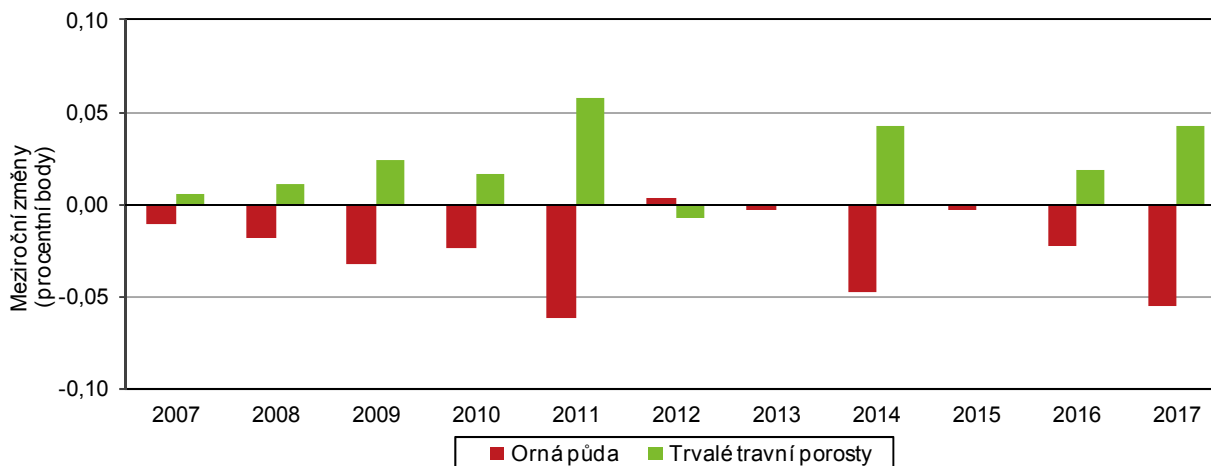
Graf 4. 1. Struktura půdy ve správních obvodech ORP Kraje Vysočina k 31. 12. 2017

Pramen: ČÚZK

Graf 4. 2. Meziroční změny podílů orné půdy a trvalých travních porostů na zemědělské půdě v Kraji Vysočina

Pramen: ČÚZK

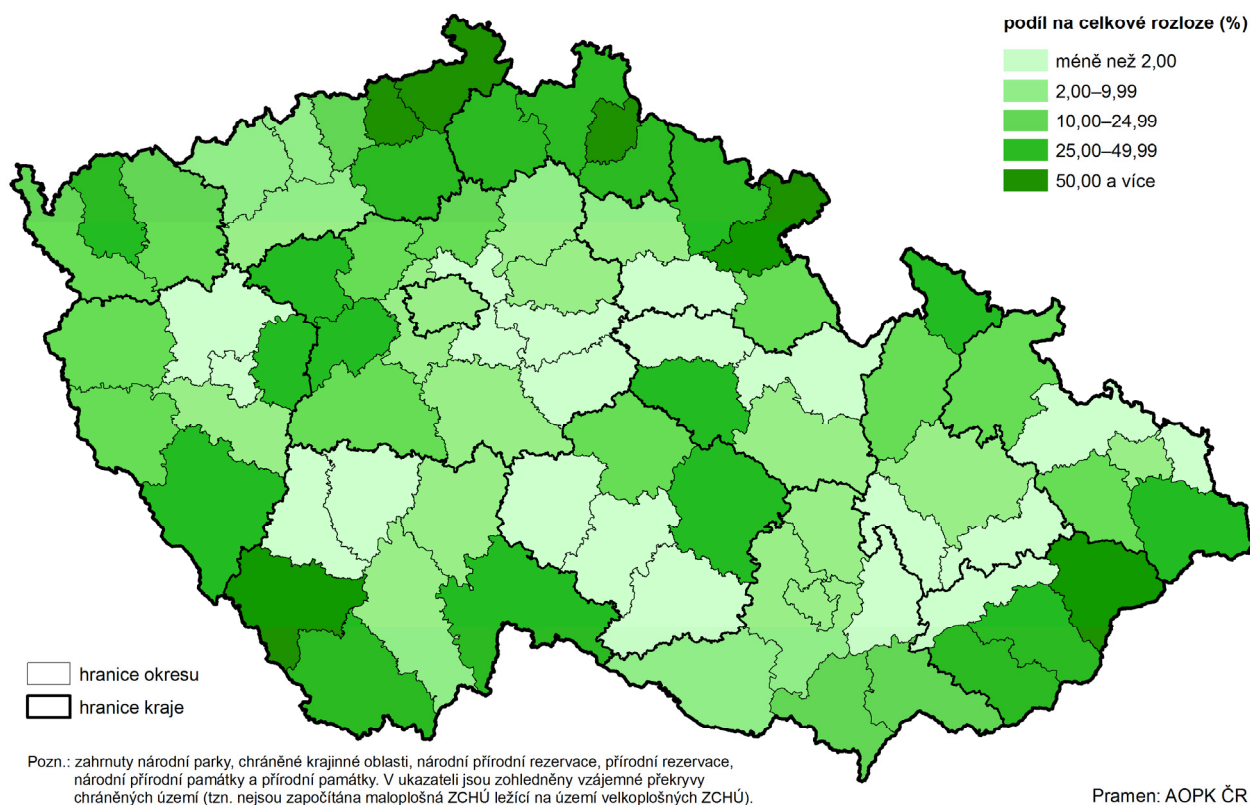

Chráněná území

Zmenšení plochy chráněných území.

Na území Kraje Vysočina se v roce 2017 nacházely dvě chráněné krajinné oblasti (Žďárské vrchy a Železné hory) a vedle nich i téměř dvě stovky maloplošných chráněných území. Celková výměra chráněných území činila 66 273 ha, což představovalo necelou desetinu rozlohy kraje. Ve srovnání s předchozím rokem se počet maloplošných chráněných území snížil o tři, celková výměra se zmenšila o více než čtyři tisíce hektarů, hlavně na úkor chráněných krajinných oblastí. Z maloplošných chráněných území je na Vysočině šest národních přírodních rezervací, z nichž tři – Mohelenská hadcová step, rašeliniště Dářko a Žákova hora – se těší zvláštní ochraně již od konce roku 1933.

Zvláště chráněná území v okresech k 31. 12. 2017

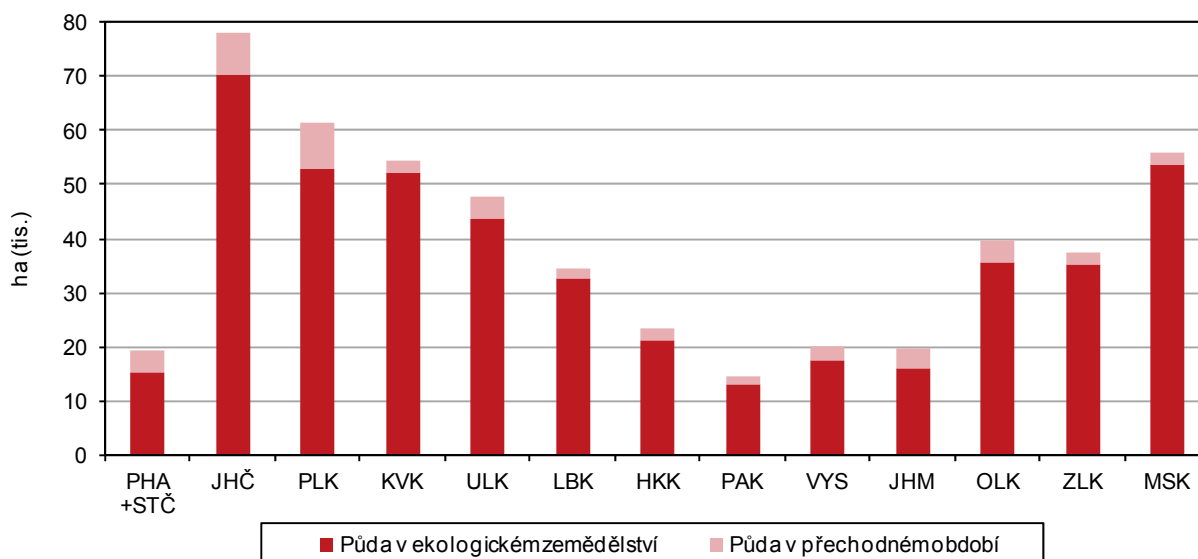
Ekologické zemědělství

Relativně nízký podíl ekologicky obhospodařované půdy.

Výměra ekologicky obhospodařované půdy (tj. půdy v ekologickém zemědělství a přechodném období) se na Vysočině až do roku 2014 zvyšovala, od roku 2015 se však meziročně snižovala. Až v roce 2017 došlo k jejímu mírnému rozšíření (o 2,8 % oproti roku 2016). Její podíl na celkové výměře zemědělské půdy kraje v roce 2017 dosáhl 4,9 %. Oproti roku 2012 se tento podíl snížil o 0,3 procentního bodu. Kraj Vysočina tak za většinou ostatních krajů z hlediska ekologického zemědělství dlouhodobě zaostává, nižší podíl ekologicky obhospodařované půdy je pouze ve Středočeském a Jihomoravském kraji.

Graf 4. 3. Výměra půdy v ekologickém zemědělství podle krajů k 31. 12. 2017

Pramen: Ministerstvo zemědělství

Vodovody a kanalizace

Mírný růst spotřeby vody, rychlejší vzestup sazby za vodné a stočné.

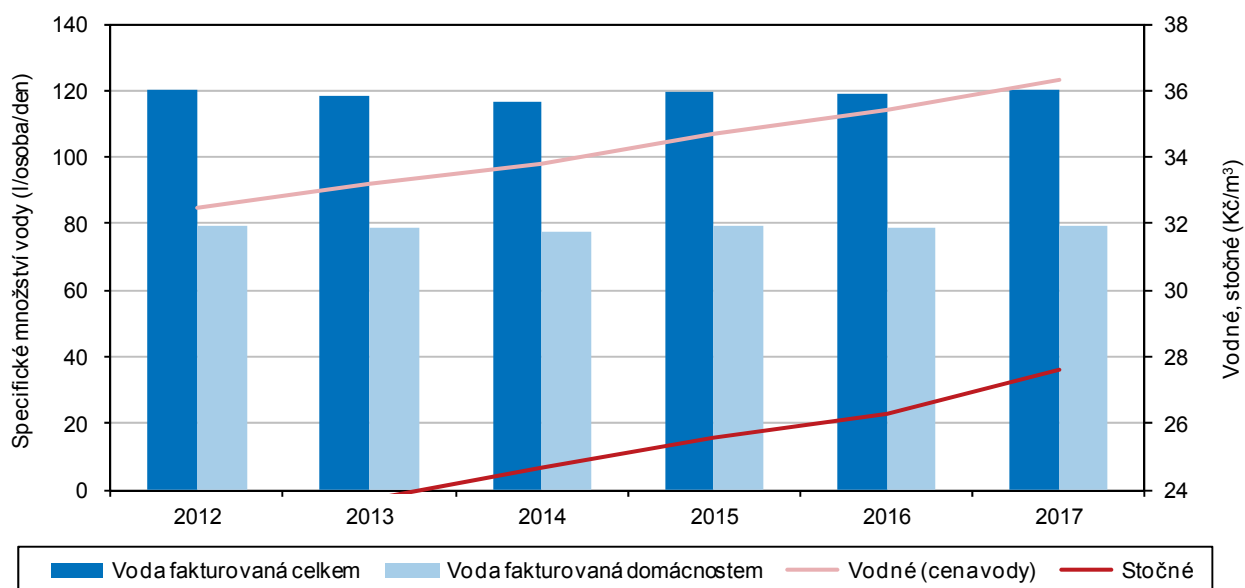
Z celkového počtu 508 861 obyvatel (střední stav) Kraje Vysočina bylo v roce 2017 pitnou vodou z vodovodů zásobováno téměř 489 tisíc osob, což představuje 96,1 %. Délka vodovodní sítě dosahuje na Vysočině 5 819 kilometrů a vodovodních přípojek je evidováno přes 136 tisíc. V roce 2017 bylo pro obyvatele Vysočiny vyrobeno 25,9 mil. m³ vody určené k realizaci, což meziročně představuje zvýšení o 1,3 %. V Kraji Vysočina tak došlo k meziročnímu nárůstu specifického fakturovaného celkového množství vody o 0,3 l/osobu/den, zvýšení u domácností dosáhlo hodnoty 0,5 l/osobu/den. Objem fakturované vody celkem zaznamenal proti roku 2016 nepatrný nárůst ve výši 0,2 %, zatímco v roce 2016 bylo celkem fakturováno 21,38 mil. m³ vody, v roce 2017 to bylo 21,42 mil. m³. Na domácnosti připadá 65,9 % z celkového množství fakturované vody. Sazba ceny pitné vody stoupá rychleji, na Vysočině vzrostla sazba vodného z 35,40 Kč/m³ v roce 2016 na 36,30 Kč/m³ v roce 2017 a stočné stoupl z 26,30 Kč/m³ na 27,60 m³.

Stagnuje podíl obyvatel v domech napojených na kanalizaci s čističkou odpadních vod.

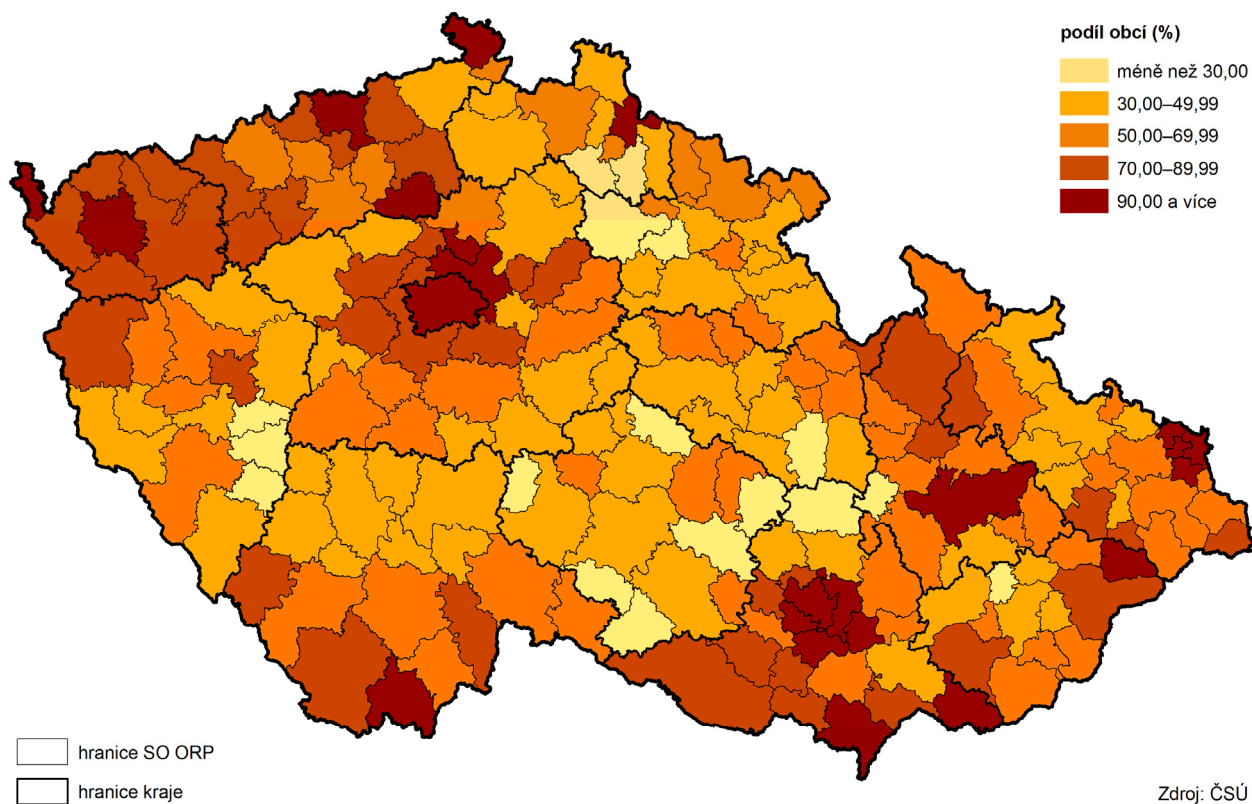
V roce 2015 na Vysočině bydlelo v domech napojených na kanalizaci více než 443 tisíc osob, což je 87,2 % z celkového počtu obyvatel, ve srovnání s předchozím rokem byl zaznamenán pokles o 0,8 procentního bodu. Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci s čističkou odpadních vod dosáhl 76,2 % (meziroční pokles o 0,1 procentního bodu). Celková délka kanalizační sítě na Vysočině v roce 2017 činila 3 260 km a počet kanalizačních přípojek přesáhl 111 tisíc. Proti předchozímu roku byl zaznamenán nárůst objemu vod vypouštěných do kanalizace, a to o 0,8 %. Na území kraje bylo v provozu celkem 207 ČOV (1 mechanická a 206 mechanicko-biologických) s celkovou kapacitou 169,5 tis. m³ za den. Podíl čištěných odpadních vod vypouštěných do kanalizace dosáhl 90,7 % z celkového množství odpadních vod, proti roku 2016 byl zaznamenán nárůst tohoto podílu o 2,6 procentního bodu. Objem kalů vyprodukovaných čistírnami odpadních vod představoval 6 951 tun sušiny, což bylo o 3,2 % méně než v roce 2016. Nejčastějším způsobem zneškodnění kalů byla na Vysočině přímá aplikace a rekultivace.

Graf 4. 4. Specifické množství fakturované vody, vodné a stočné v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ

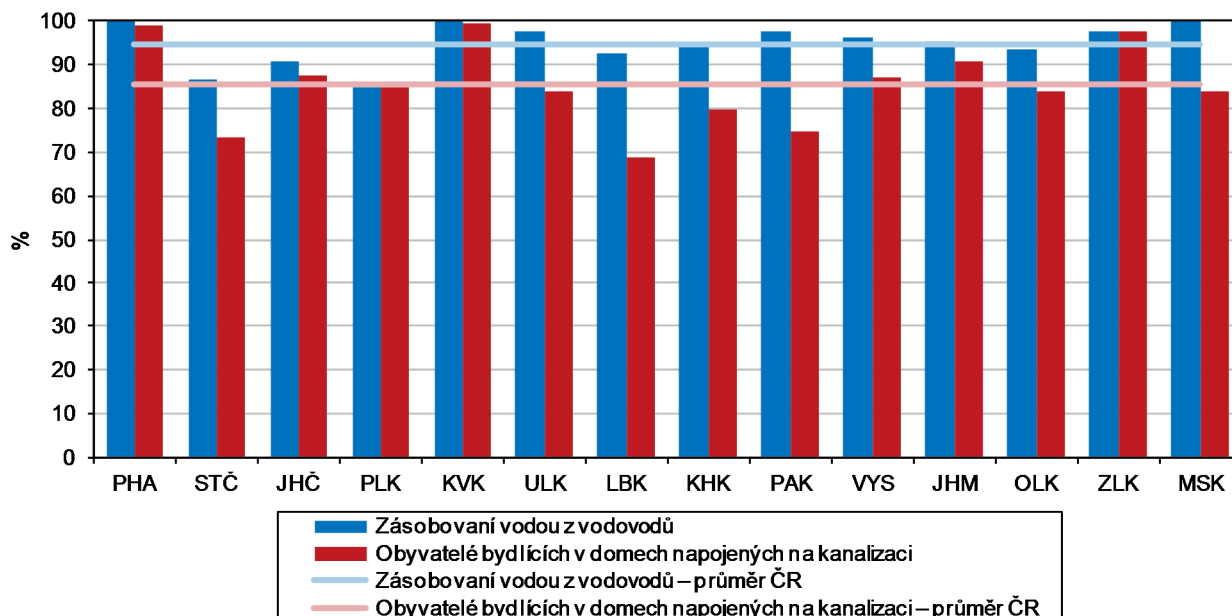
Obce napojené na veřejnou kanalizaci s čistírnou odpadních vod ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v roce 2016

Zdroj: ČSÚ

Graf 4. 5. Podíl obyvatel zásobovaných vodou a napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu podle krajů v roce 2017

Zdroj: ČSÚ

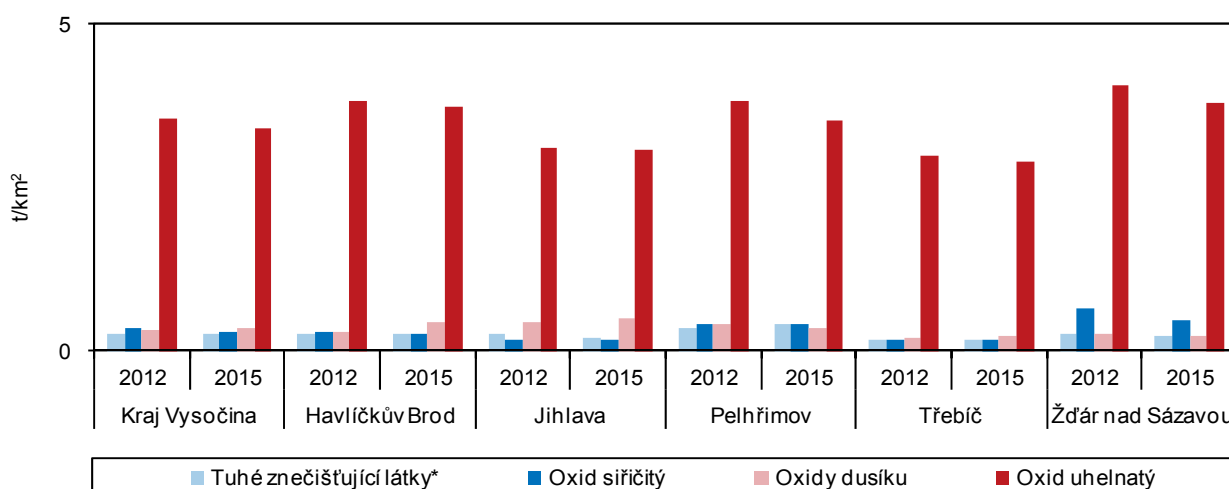
Emise

Rozhodující vliv malých stacionárních a mobilních zdrojů znečišťování.

Na emisích znečišťujících látek se v Kraji Vysočina nejvíce podílejí převážně malé stacionární zdroje znečišťování (REZZO 3) a mobilní zdroje znečišťování (REZZO 4). V roce 2015 v kraji pocházely z těchto zdrojů zhruba čtvrtina tuhých znečišťujících látek, přes devět desetin emisí oxidu uhelnatého, více než tři čtvrtiny emisí oxidů dusíku a dvě třetiny emisí oxidu siřičitého. Zvláště výrazný je vliv mobilních zdrojů znečišťování u oxidů dusíku (v roce 2015 byly zdrojem více než sedmdesát procent emisí), obdobný byl podíl malých stacionárních zdrojů na emisích oxidu uhelnatého.

Graf 4. 6. Měrné emise znečišťujících látek ze stacionárních zdrojů v okresech Kraje Vysočina

Pramen: ČHMÚ

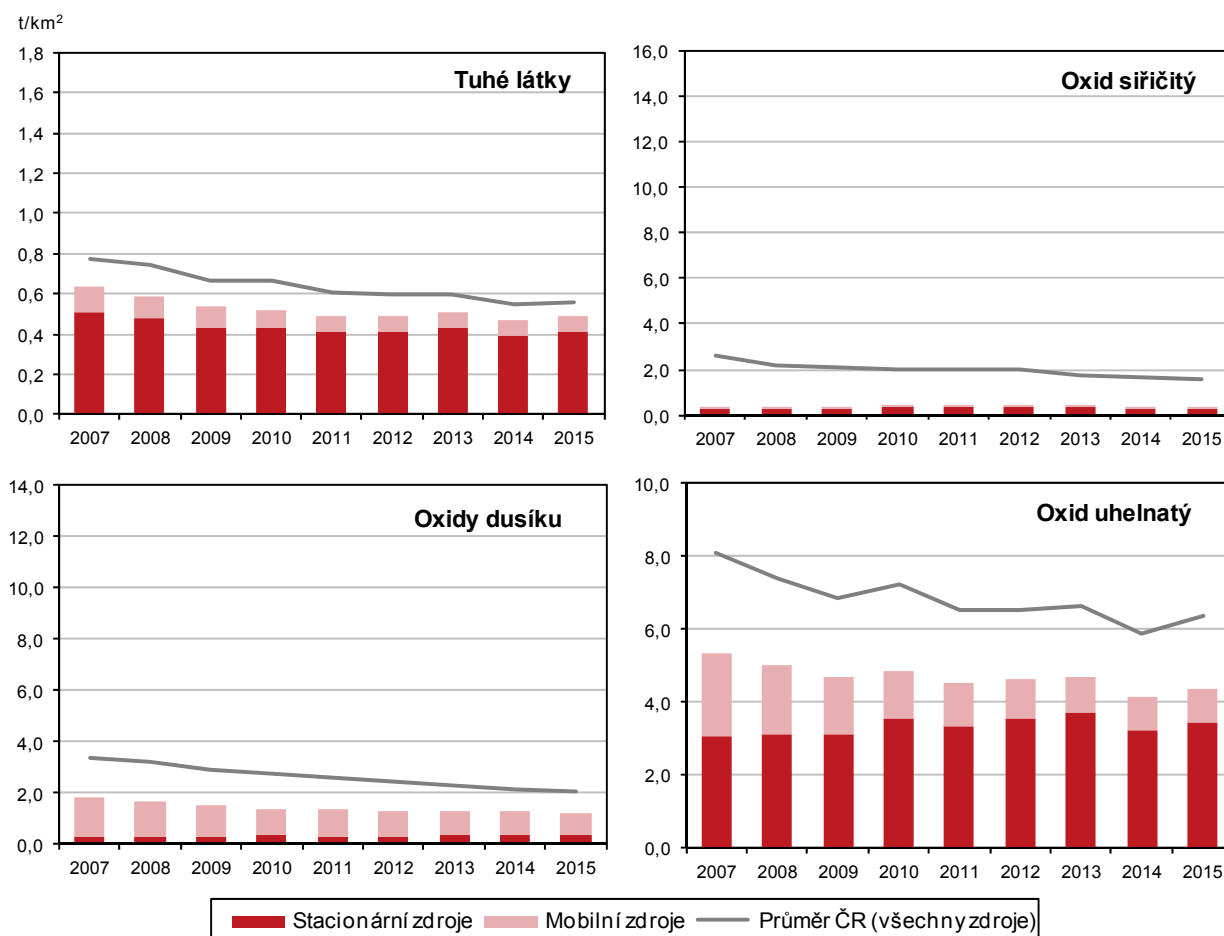
* nezahrnují emise TZL, NH₃ a VOC ze stavebních činností, chovů hosp. zvířat, aplikace min. hnojiv a nesledovaných zdrojů použití rozpouštědel

Dlouhodobě nízké emise oxidů dusíku.

Měrné emise tuhých znečišťujících látek vzrostly v kraji během roku 2015 o 4 %, přičemž podíl mobilních zdrojů na celkovém množství emisí mírně poklesl na 15 %. Měrné emise oxidu siřičitého vzrostly v roce 2015 oproti předchozímu roku o 10 %, přičemž podíl velkých stacionárních zdrojů (REZZO 1) u těchto znečišťujících látek představuje jednu třetinu. Měrné emise oxidů dusíku v kraji klesly v roce 2015 oproti předešlému roku o 5,4 % a oproti roku 2010 více než o desetinu. Podíl velkých stacionárních zdrojů na emisích těchto látek vzrostl v roce 2014 až na čtvrtinu, v roce 2015 byl pětinnový, dominantní vliv dopravy byl připomenut již výše. Vysočina patří dlouhodobě mezi regiony s nejnižším objemem měrných emisí oxidů dusíku.

Graf 4. 7. Měrné emise základních znečišťujících látek podle zdroje znečištění v Kraji Vysočina

Pramen: ČHMÚ

Emise výrazně ovlivňuje doprava.

Z územního hlediska lze konstatovat, že emisemi je nejhůře postiženo území nejbližší zdrojům; v kraji se znečištění nejvíce dotýká okresu Žďár nad Sázavou s nejvyššími měrnými emisemi oxidu siřičitého a oxidu uhelnatého, Jihlavska (nejvyšší emise oxidů dusíku) a Pelhřimovska s v kraji nejvyššími emisemi tuhých znečišťujících látek. Vysoké jsou též měrné emise oxidu uhelnatého a oxidů dusíku na Havlíčkovobrodsku. Zhoršená kvalita ovzduší vlivem dopravy sužuje všechna větší města (zejména ta, kde se ve špičkách tvoří kolony aut z důvodu špatné průjezdnosti) a okolí hlavních dopravních tepen v kraji. Na úrovni okresů jsou k dispozici údaje pouze za kategorie stacionárních zdrojů (tj. REZZO 1 – velké zdroje, REZZO 2 – střední zdroje a REZZO 3 – malé stacionární zdroje znečištění). Emise čtyř sledovaných znečišťujících látek pocházejících z REZZO 1-3 v okresech kraje v posledních letech většinou mírně klesaly nebo kolísaly.

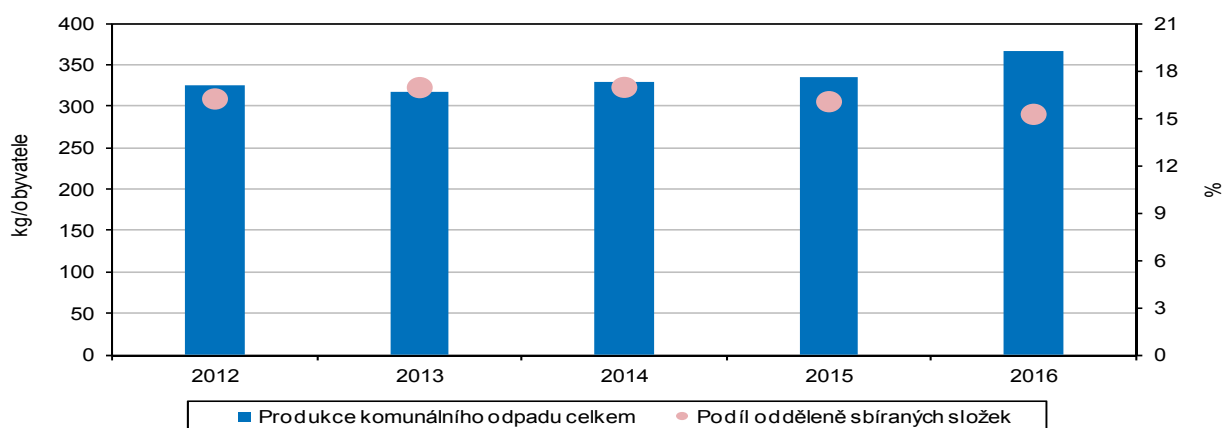
Odpady

Solidní úroveň třídění odpadů.

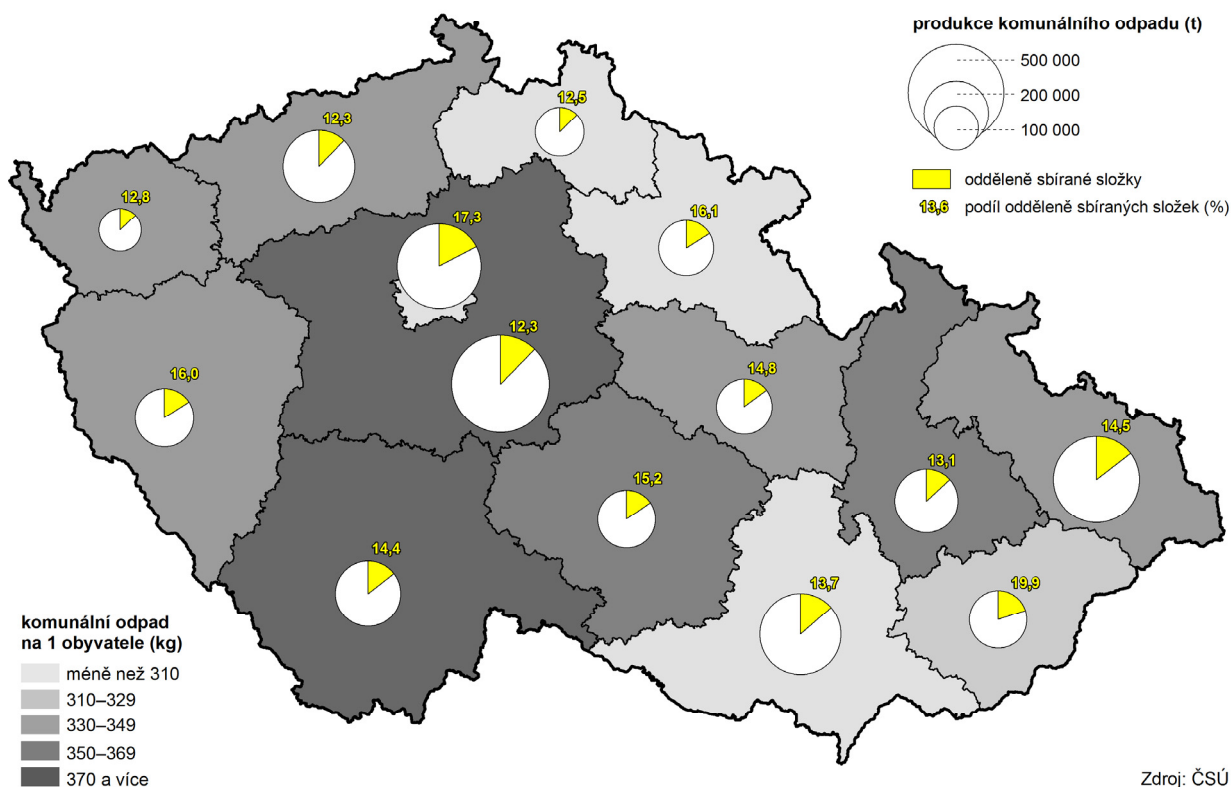
Produkce komunálního odpadu se v Kraji Vysočina v roce 2016 zvýšila oproti předchozímu roku o 9,2 %; v přepočtu na jednoho obyvatele dosáhla v kraji 367 kg za rok. To je více než o osm procent více než činil průměr celé České republiky, hmotnost tohoto rozdílu představuje téměř 30 kg. Podíl odděleně sbíraných složek odpadu na Vysočině poklesl v roce 2016 oproti předchozímu roku o 0,8 % a činil 15,2 %, což je ale v mezikrajském srovnání stále ještě nadprůměrná hodnota. Množství odděleně sbíraných složek komunálního odpadu v roce 2016 představovalo 55,9 kg/obyvatele, v rámci České republiky to byla po Zlínském kraji druhá nejvyšší hodnota.

Graf 4. 8. Produkce komunálního odpadu v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ

Komunální odpad v krajích v roce 2016

Produkce podnikového odpadu poklesla.

Celkové produkce podnikového odpadu v Kraji Vysočina v roce 2016 po předchozím růstu výrazně poklesla, když jej bylo v tomto roce vyprodukováno o 29,5 % méně než roku 2015. V přepočtu na regionální HDP objem vyprodukovaného podnikového odpadu dlouhodobě klesal, poté se až do roku 2015 projevoval opačný trend. Největšími producenty podnikového odpadu bylo v roce 2016 zpracovatelský průmysl (46,8 %) a stavebnictví (32,2 %).

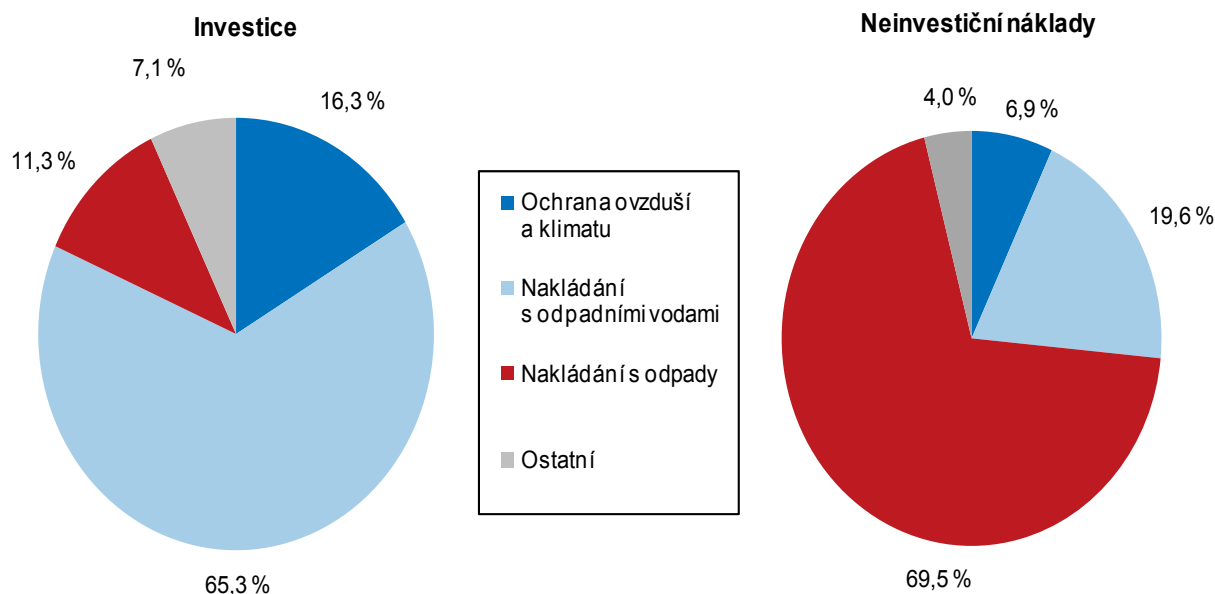
Výdaje na ochranu životního prostředí

Většina investic na ochranu životního prostředí je určena na nakládání s odpadními vodami.

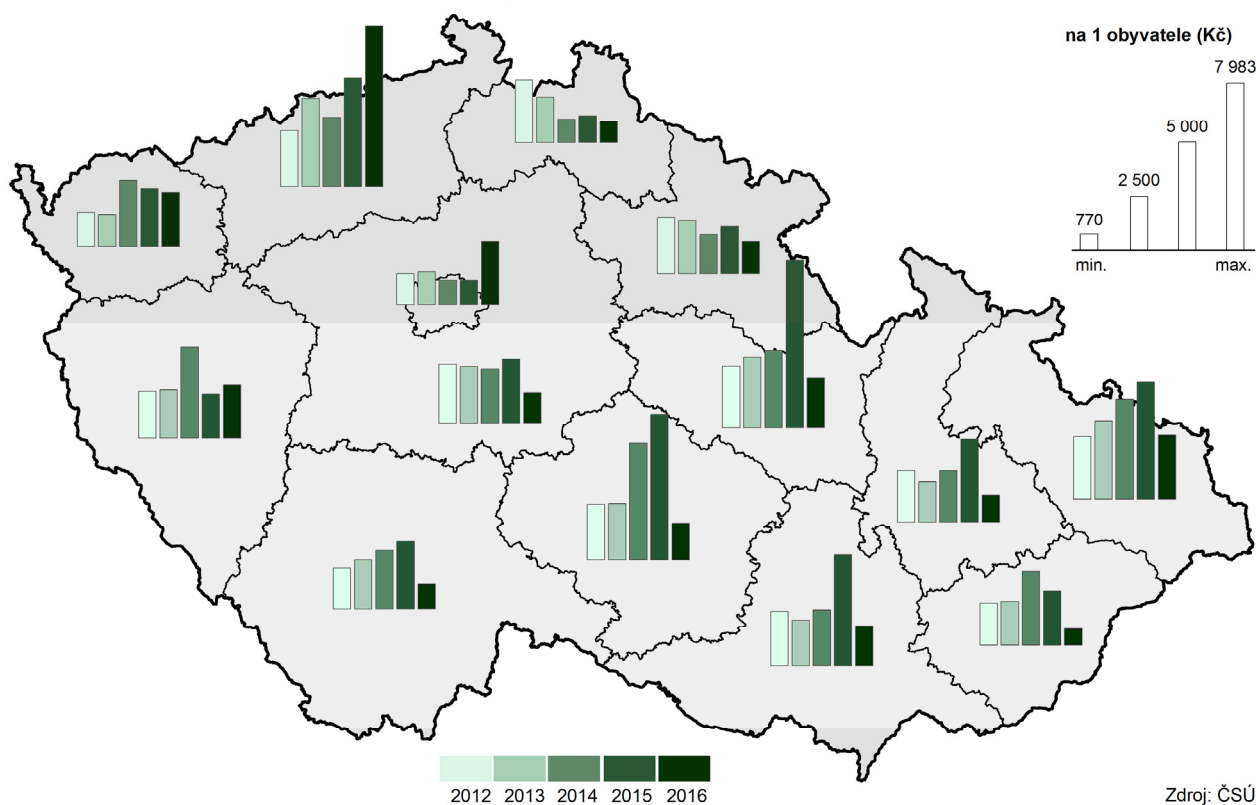
Investiční výdaje na ochranu životního prostředí (podle sídla investora) v Kraji Vysočina ve sledovaném období většinou meziročně rostly, avšak v roce 2016 došlo k jejich výraznému poklesu, když se oproti předchozímu roku snížily na méně než čtvrtinu. K obdobnému poklesu došlo i u pořízených investic na ochranu životního prostředí podle místa investice v přepočtu. V členění dle účelu jsou za kraje k dispozici pouze data podle sídla investora. Struktura vynaložených finančních prostředků se zásadně liší u investic a neinvestičních nákladů. Největší podíl investic je určen na nakládání s odpadními vodami, zatímco rozhodující objem neinvestičních nákladů je vynaložen na nakládání s odpady.

Graf 4. 9. Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora a podle účelu v Kraji Vysočina (průměr let 2012–2016)

Zdroj: ČSÚ

Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2012 až 2016

5. Mezikrajské srovnání

Ekonomice se v roce 2017 dařilo, což dokládá nárůst hrubého domácího produktu (HDP) České republiky o více než 4 % – druhý nejvyšší růst za posledních deset let. V regionálním pohledu jsou však informace o vývoji HDP k dispozici pouze do roku 2016 (výsledky za rok 2017 budou zveřejněny v lednu 2019). Ve většině krajů rostla v roce 2017 míra zaměstnanosti a ve všech krajích poklesl podíl nezaměstnaných osob, a to i dlouhodobě nezaměstnaných. Zároveň se zvyšovala nabídka pracovních míst v evidenci úřadu práce. Růst mediánu mezd v jednotlivých krajích o 1 400–2 500 Kč byl provázen i zvýšením reálných mezd. Meziroční růst starobních důchodů byl nejvyšší od roku 2012.

Demografický vývoj

Nejrozlehlejším a nejlidnatějším zůstává Středočeský kraj.

Od roku 2000 je Česká republika členěna do čtrnácti krajů. Jejich pořadí podle rozlohy se od vzniku současného krajského uspořádání nezměnilo. Rozlohou největšími kraji České republiky jsou kraje Středočeský a Jihočeský, nejmenší výměra náleží Praze. Vývoj počtu obyvatel byl výrazně dynamičtější. Do roku 2008 byl nejlidnatější kraj Moravskoslezský, v roce 2009 Praha a od roku 2010 je jím kraj Středočeský. Zejména díky výrazně kladnému přírůstku stěhováním se populace Středočeského kraje v letech 2001–2017 zvětšila o 231,2 tis. na 1 352,8 tis. obyvatel. Druhý nejvyšší populační přírůstek (147,2 tis.) příslušel druhému nejlidnatějšimu kraji Hl. m. Praze (1 294,5 tis. obyvatel). Aktuálně třetí nejlidnatější kraj Moravskoslezský (1 205,9 tis. obyvatel) charakterizoval trend opačný. Od roku 2001 přišel o 50,9 tis. obyvatel, tj. o nejvíce obyvatel ze všech krajů. Převažující populační úbytek byl v letech 2001–2017 zaznamenán v pěti ze čtrnácti krajů. K nejvýraznějšímu úbytku došlo na východě republiky. Dlouhodobý pokles počtu obyvatel charakterizoval také nejzápadnější a nejméně lidnatý kraj Karlovarský, a to především vlivem migračních úbytků od roku 2009.

Populace stárne, průměrný věk vzrostl ve všech krajích s výjimkou Hlavního města Prahy.

Z pohledu demografického vývoje roku 2017 byla v řadě dílčích ukazatelů zachována tendence předchozích let. Dlouhodobým procesem zůstává stárnutí populace, které se ve všech krajích projevilo rostoucím průměrným věkem obyvatel. Mezi lety 2001 a 2017 vzrostl průměrný věk v krajích o 0,6 až 4,7 roku. Nejvyšší tempo stárnutí bylo typické pro oblasti s výraznou převahou vystěhovalých, tj. v kraji Karlovarském a Moravskoslezském. Naopak nejpomaleji stárla populace krajů Hl. m. Prahy a Středočeského, které dlouhodobě charakterizuje vysoká převaha přistěhovalých. V Praze se zvyšování průměrného věku obyvatel dokonce zastavilo, resp. po kulminaci v roce 2013 se v posledních letech spíše mírně snižuje.

Zvýšil se podíl dětí i seniorů, klesl podíl osob ve věku 15–64 let.

S procesem stárnutí souvisí i měnící se věková skladba obyvatelstva. Ačkoliv se v roce 2017 ve všech krajích zvýšil podíl dětí do 14 let, ještě výrazněji vzrostl podíl osob starších 65 let. Jejich absolutní počet v roce 2017 poprvé v historii České republiky prolomil dvoumilionovou hranici, přičemž ve všech krajích roste pravidelně již od roku 2005. Zrcadlově obrácená byla situace u osob v ekonomicky aktivním věku. Podíl osob ve věku 15–64 let klesl v roce 2017 podeváté v řadě. Pouze v Praze a Středočeském kraji se počet osob ve věku 15–64 let v roce 2017 mírně zvýšil.

Od roku 2015 žije ve všech krajích více seniorů než dětí.

Změny ve věkové struktuře obyvatelstva se promítly do indexů stárání a ekonomického zatížení. Index stárání, tj. počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let, ve všech krajích kromě Prahy i v roce 2017 nadále rostl. V Praze se již po šesté v řadě snížil. Do roku 2013 však byl index stárání v Praze vůbec nejvyšší v zemi. Od roku 2014 přísluší nejvyšší index stárání kraji Královéhradeckému (134,4 v roce 2017). Naopak nejnižší je posledních sedm let

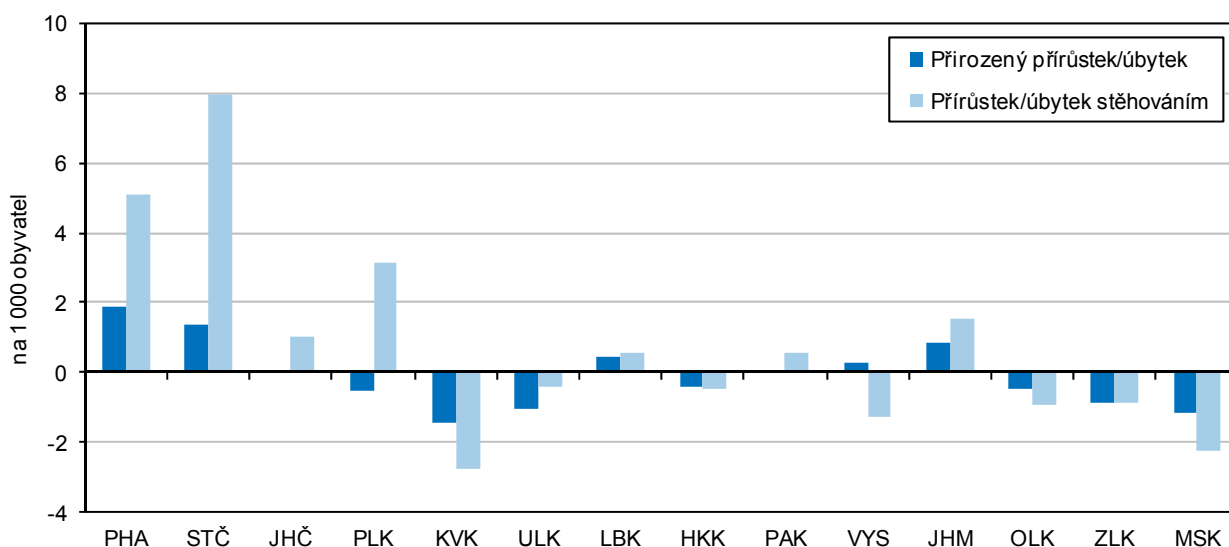
v kraji Středočeském (102,5). Počet seniorů zde převýšil počet dětí jako v posledním z krajů až v roce 2015. Od roku 2015 tak žije ve všech krajích více seniorů než dětí. Neměnná tendence charakterizovala vloni také index ekonomického zatížení, který vyjadřuje počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let. Index vzrostl ve všech krajích s tím, že růstový trend trvá již 10 let. Nezměnila se ani pozice krajů s mezními hodnotami. Nejvyšší index ekonomického zatížení náležel kraji Královéhradeckému (56,6) a nejnižší kraji Moravskoslezskému (52,1).

Základní migrační proudy se nezměnily; převažuje stěhování do Středočeského kraje a Hlavního města Prahy.

Převahu živě narozených nad zemřelými vykazala v dlouhodobém pohledu od roku 2001 pětice krajů: Středočeský, Hl. m. Praha, Jihomoravský, Liberecký a Kraj Vysočina. Opačný jev byl typický především pro kraj Moravskoslezský a Zlínský, pro které je převaha živě narozených nad zemřelými spíše ojedinělá. Dlouhodobou stálost si uchovávají základní migrační proudy. Suverénně nejvyšší kladné saldo stěhování měl v letech 2001–2017 kraj Středočeský následovaný Hl. m. Prahou. Migrační úbytek charakterizoval kraj Moravskoslezský. Déletrvající převaha vystěhovalých nad přistěhovalými je dále typická pro Kraj Vysočina a kraje Karlovarský, Zlínský a Olomoucký.

Graf 5. 1 Přírůstek/úbytek počtu obyvatel v krajích v letech 2012 až 2017 (roční průměr)

Zdroj: ČSÚ

Migrační saldo s cizinou je kladné ve všech krajích.

Jestliže v mezikrajském stěhování zaznamenala v roce 2017 kladné migrační saldo pouze čtveřice krajů (Středočeský, Plzeňský, Jihomoravský a Hl. m. Praha), v případě zahraničního stěhování bylo saldo kladné u všech krajů. Bez vlivu zahraničního stěhování vykázal suverénně nejvyšší přírůstek kraj Středočeský, naopak nejvyšší úbytek kraj Moravskoslezský. V případě stěhování s cizinou náležel zcela nejvyšší přírůstek Praze a nejnižší přírůstek kraji Zlínskému. Kladné migrační saldo s cizinou trvá ve všech krajích od roku 2014.

Sociální vývoj

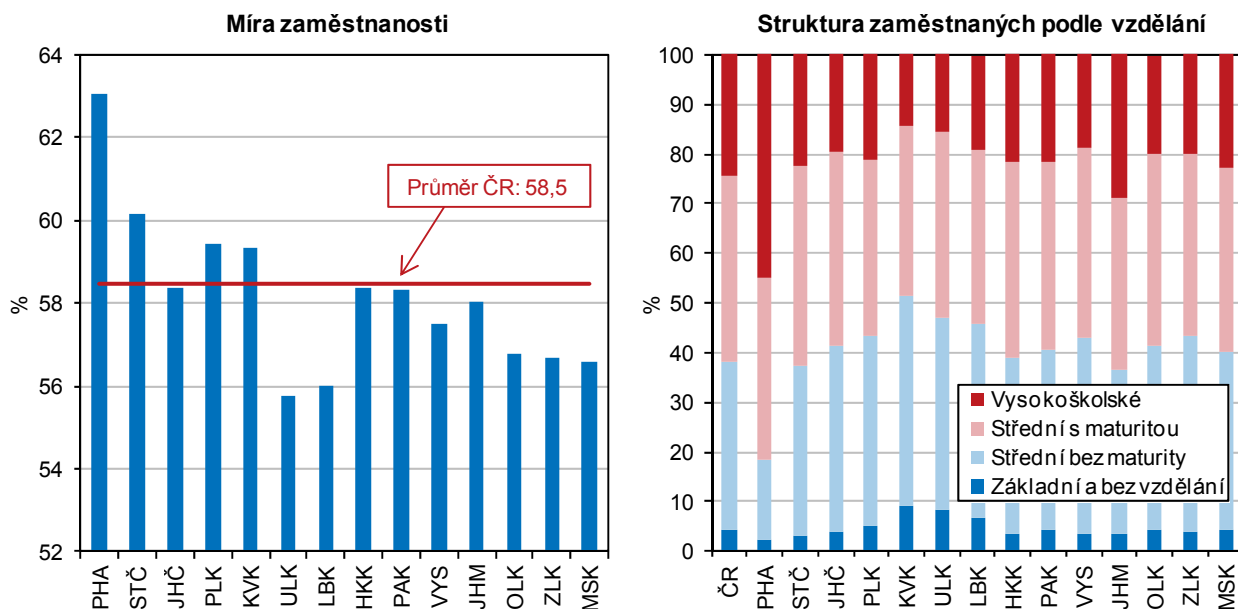
Zaměstnanost roste od roku 2011, nejrychlejší tempo růstu bylo zjištěno v letech 2016 a 2017.

Růst ekonomiky příznivě ovlivňuje vývoj na trhu práce. Míra zaměstnanosti v posledních letech roste; v roce 2016 a 2017 bylo tempo růstu nejrychlejší od roku 2011. Hodnoty ukazatele v krajích přitom odrážejí vedle demografického vývoje také ekonomickou kondici podniků na území jednotlivých regionů. V roce 2017 byla

nejvyšší zaměstnanost v Hlavním městě Praze a naopak nejnižší v Ústeckém kraji. Zaměstnanost rostla proti roku 2016 meziročně nejrychleji v Královéhradeckém kraji (o 1,9 procentního bodu); v jednom kraji došlo k meziročnímu poklesu (Liberecký kraj – pokles o 0,4 p. b.).

Graf 5. 2 Míra zaměstnanosti a struktura zaměstnaných osob podle vzdělání v krajích v roce 2017

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Struktura zaměstnaných podle vzdělání se zlepšuje ve prospěch středoškolského vzdělání s maturitou a vysokoškolského vzdělání.

Existuje pozitivní závislost mezi výší vzdělání a intenzitou ekonomického zapojení, takže také vzdělanostní úroveň populace má vliv na míru zaměstnanosti. Porovnáním skupin zaměstnaných v národním hospodářství v letech 2001 a 2017 dle vzdělanostní struktury vidíme, že podíl zaměstnaných se základním vzděláním a středním bez maturity se snižuje ve prospěch zaměstnaných se středním vzděláním s maturitou a vysokoškolským vzděláním. Na republikové úrovni se podíl zaměstnaných se středním vzděláním bez maturity snížil od roku 2001 o 10 procentních bodů a naopak vysokoškolsky vzdělaní zaměstnanci posílili o 12 p. b. Nejvyšší podíl zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním byl v roce 2017 evidován v Hlavním městě Praze (45 %) a Jihomoravském kraji (29 %), nejvyšší podíl zaměstnaných se základním vzděláním vykázal Karlovarský (9 %) a Ústecký kraj (8 %).

Počet pracovních míst v evidenci úřadů práce se zvyšuje ve všech krajích.

Zatímco na sklonku roku 2016 nabízely úřady práce ve své evidenci 132 tis. pracovních míst, o dvanáct měsíců později to bylo téměř 217 tis. volných pozic, přičemž od roku 2012 se počet volných pracovních míst zvýšil šestkrát. Nejvyšší meziroční nárůst pracovních míst v evidenci úřadu práce byl zaznamenán v Pardubickém kraji (o 106 %) a Hlavním městě Praze (o 101 %); nejnižší nárůst ve Zlínském (o 22 %) a Moravskoslezském kraji (o 28 %).

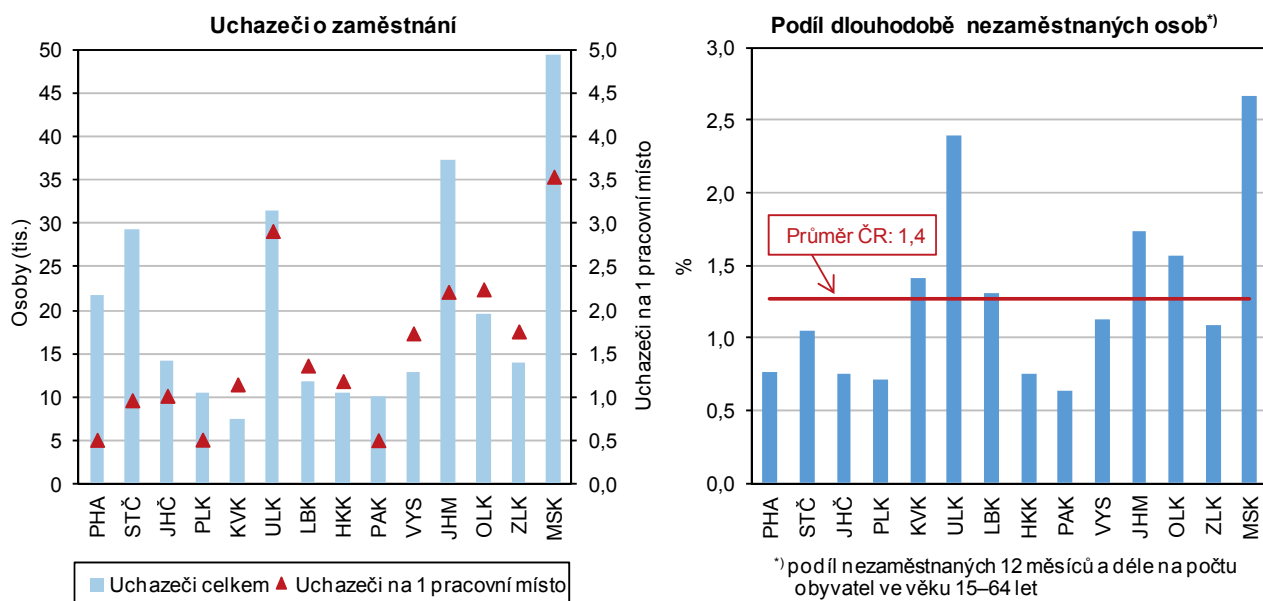
Podíl nezaměstnaných osob dosáhl v roce 2017 nejnižších hodnot v desetileté řadě.

Z dlouhodobého hlediska podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku od roku 2007 rostl a kulminoval v roce 2013, kdy se jeho hodnota v ČR vyšplhala k 8,2 % (podíl nezaměstnaných osob v ČR v roce 2007 tvořil 4,5 %). I v mezikrajském srovnání dosáhl podíl nezaměstnaných osob v posledních deseti letech maximálních hodnot v roce 2013 (kromě krajů Plzeňského, Pardubického a Kraje Vysočina, které dosáhly maxima již v roce 2010). Po roce 2013 se podíl nezaměstnaných osob ve všech krajích

snižoval s minimem v roce 2017 (kromě Hlavního města Prahy, kde byla minimální hodnota dosažena v roce 2007). Nejmenší rozdíl mezi nejvyšším a nejnižším podílem nezaměstnaných osob na obyvatelstvu byl v letech 2007 až 2017 evidován v Hlavním městě Praze a Středočeském kraji (3,3 resp. 3,7 procentních bodů), naopak největší výkyv zaznamenaly kraje Ústecký a Karlovarský (6,1 resp. 5,9 p. b.).

Graf 5. 3 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a dlouhodobá nezaměstnanost podle krajů k 31. 12. 2017

Pramen: MPSV

Příjmy domácností se postupně zvyšují, obdobně jako rozdíly mezi kraji.

Čistý disponibilní důchod domácností, tedy částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu, meziročně vzrostla podle posledního dostupného údaje (rok 2016) v průměru o 3 %; ve srovnání s rokem 2012 činil průměrný nárůst 12 %. Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele zaznamenal meziročně nejvyšší nárůst v Libereckém kraji (o 7 %, tj. o 13 tis. Kč), nejnižší nárůst byl evidován ve Zlínském kraji (o 1 %, tj. o 1,3 tis. Kč). Peněžní příjmy domácností v krajích se výrazně liší v závislosti na ekonomické situaci v regionu. Nejlépe jsou na tom domácnosti v Hl. městě Praze a naopak nejnižší čistý disponibilní důchod na 1 obyvatele měly domácnosti v kraji Ústeckém.

Tempo růstu mezd bylo v roce 2017 nejrychlejší za uplynulých 5 let.

Stoupající poptávka po pracovní síle se projevila i v oblasti mezd. Od roku 2013 rostou průměrné hrubé měsíční mzdy každoročně. Tempo růstu mezd v roce 2017 bylo v celém sledovaném období nejrychlejší.

Průměrné hrubé mzdy i medián mezd jsou dlouhodobě nejvyšší v Hlavním městě Praze.

Podle výsledků strukturálního šetření mezd z roku 2017, které publikuje Český statistický úřad ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí, rostly meziročně hrubé měsíční mzdy ve všech krajích ČR, nejrychleji pak v Plzeňském a Karlovarském kraji (o 8,9, resp. 8,5 %), nejpomaleji v Jihočeském a Moravskoslezském kraji (o 5,9, resp. 6,1 %). Diference mzdové úrovně zůstávají mezi kraji zachovány, i když náskok Hl. města Prahy se v čase mírně snižuje. Nejvyšší hrubé měsíční mzdy v roce 2017 byly vypláceny v Hl. městě Praze (39 782 Kč) a proti nejnižším mzdám v Karlovarském kraji (26 999 Kč) byly o 13 tis. Kč vyšší. V Hlavním městě Praze byla zaznamenána i nejvyšší hodnota mediánu mezd, nejnižší hodnota byla evidována ve Zlínském kraji, avšak rozdíl mezi nimi nebyl tak výrazný (7 tisíc korun).

Starobní důchody
meziročně vzrostly
nejvíce od roku 2012,
rozdíl mezi výši důchodů
u obou pohlaví se však
nemění.

Výše starobních důchodů vyplácených sólo vzrostla v roce 2017 meziročně o 3,4 % a tempo růstu bylo nejrychlejší od roku 2012. Rozdíl mezi nejvyšším a nejnižším průměrným starobním důchodem vypláceným v Hlavním městě Praze a v Olomouckém kraji byl 10% a v čase se nemění. Obdobně rozdíl v důchodech mezi oběma pohlavími je stálý, muži pobírají dlouhodobě o více než pětinu vyšší starobní důchod (sólo) než ženy. V jednotlivých krajích se rozdíly mezi pohlavími ve vyplácených starobních důchodech pohybují od 17 % v Hlavním městě Praze po 31 % v kraji Moravskoslezském. Tempo růstu podílu příjemců předčasných starobních důchodů se ve většině krajů zpomalilo; nadále je jejich podíl nejvyšší v Kraji Vysočina, Pardubickém a Moravskoslezském kraji.

Ekonomický vývoj

Hrubý domácí produkt ČR
od roku 2014 roste.
Většina krajů se již
dostala nad předkrizovou
úroveň...

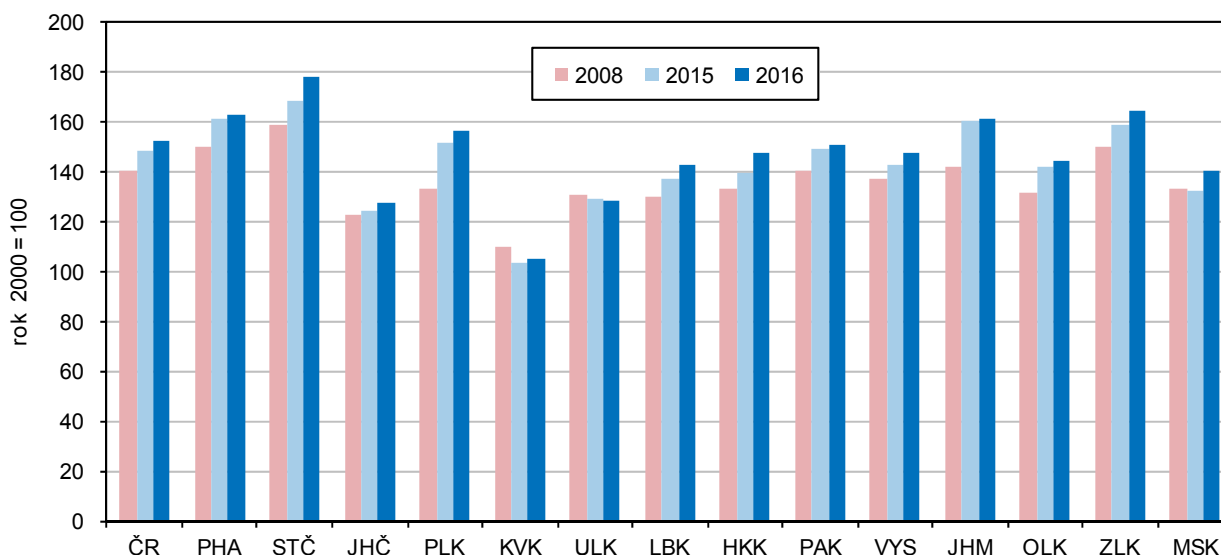
Ekonomika České republiky vstoupila v roce 2014 do období konjunktury. HDP ČR ve stálých cenách od toho roku roste. Po zrychlení růstu v roce 2015 (+5,3 %) ovlivněném dočerpáváním evropských dotací se v roce 2016 růst zpomalil, ale v roce 2017 již opět zrychlil na 4,3 %. Příznivým obdobím procházejí i ekonomiky jednotlivých krajů. V letech 2014 až 2016 (poslední dostupný údaj) regionální HDP ve srovnatelných cenách meziročně rostl ve všech krajích s výjimkou Ústeckého v roce 2016; obdobně jako česká ekonomika i většina regionů zaznamenala zpomalení tempa růstu HDP. Bez zpomalení tempa růstu se HDP v těchto letech vyvíjel v Královéhradeckém a Moravskoslezském kraji.

...opožďují se za ní
Karlovarský a Ústecký
kraj.

Ze srovnání vývoje HDP v roce 2016 s předkrizovým rokem 2008 je zřejmé, že mezi kraje, jejichž ekonomika nejvíce expandovala, můžeme zařadit Plzeňský, Jihomoravský a Středočeský kraj. Protipólem jsou kraje Karlovarský a Ústecký, které podle předběžných výsledků ještě ani v roce 2016 nedosáhly předkrizové úrovně.

Graf 5. 4 Regionální HDP ve srovnatelných cenách podle krajů

Zdroj: ČSÚ

Ve struktuře hrubé
přidané hodnoty klesal
podíl primárního sektoru

Do vývoje HDP se promítají změny ve struktuře hrubé přidané hodnoty (HPH). V době ekonomického oživení odpovídají dlouhodobým trendům, i když mají

a stavebnictví a rostl podíl služeb.	regionální specifika, jsou některé rysy společné. Ve většině krajů je patrný klesající podíl primárního sektoru (s výjimkou Karlovarského a Ústeckého kraje) a rostoucí podíl terciárního sektoru. Podíl sekundárního sektoru v některých krajích kolísá, v Hl. městě Praze dlouhodobě klesá a např. v Olomouckém, Královéhradeckém a Zlínském spíše roste. Přitom se ve všech krajích dlouhodobě snižuje zastoupení stavebnictví a spíše roste váha zpracovatelského průmyslu (s výjimkou Prahy); nejvíce v kraji Plzeňském, Zlínském a Královéhradeckém.
Nejvyšší ekonomickou výkonnost má Hlavní město Praha.	Krajem s nejvyšší ekonomickou výkonností je Hlavní město Praha, které má výlučné postavení i vysokým podílem terciárního sektoru na HPH (84 %). HDP Prahy v přepočtu na 1 obyvatele překračuje od roku 2001 dvojnásobek průměru ČR a více než o tři čtvrtiny převyšuje i průměr HDP na 1 obyvatele EU (EU28), vyjádřeno ve standardu kupní síly (PPS). Ostatní kraje republikový průměr nedosahují, nejvíce se mu přibližuje Jihomoravský a Plzeňský kraj. Hranici 75 % průměru EU v PPS překročily v roce 2016 kraje Jihomoravský, Plzeňský a Středočeský (uvedené kraje mají více než 80 % průměru EU28), 75 % tohoto průměru překročily také Královéhradecký a Zlínský kraj.)
Zemědělská produkce v roce 2016 ve většině krajů meziročně vzrostla díky lepší sklizni.	Produkce zemědělského odvětví byla ve finančním vyjádření v roce 2016 (poslední dostupný údaj) podle předběžných výsledků oproti roku 2015 ve většině krajů vyšší zásluhou lepší sklizně. V Ústeckém a Jihomoravském kraji dosáhla historicky nejvyšší hodnoty od začátku měření, v ostatních krajích byla druhá nebo třetí nejvyšší, pouze ve Zlínském a Moravskoslezském kraji dopadl rok 2016 hůře. Velmi dobrých výsledků dosáhla v roce 2016 rostlinná produkce, která ve všech krajích meziročně vzrostla; v šesti krajích byla nejvyšší od roku 2003 a v šesti krajích byla druhá nejvyšší. Na rozdíl od rostlinné produkce živočišná ve většině krajů meziročně klesla a v Jihočeském a Moravskoslezském kraji byla nejnižší od roku 2003. Nejvyšší zemědělskou produkci na 1 hektar zemědělské půdy má od roku 2012 Pardubický kraj, který patří k největším producentům jatečné drůbeže, a naopak nejnižší produkci mají dlouhodobě kraje Karlovarský a Liberecký.
V roce 2017 byla meziročně horší sklizeň, více vajec a mléka, ale méně jatečných zvířat.	Sklizeň roku 2017 byla především vlivem horších výnosů oproti roku 2016 u většiny plodin nižší. V živočišné výrobě se v roce 2017 zvýšila meziročně ve většině krajů výroba mléka, vajec a jatečné drůbeže, naopak většinou nižší byla výroba jatečných zvířat (skotu a prasat).
Historicky nejvyšší těžba dřeva; kalamitní stav v Olomouckém a Moravskoslezském kraji.	Těžba dřeva v roce 2017 se v ČR meziročně zvýšila o 10 % a dosáhla historicky nejvyšší hodnoty od roku 2000. Překonala i do té doby nejvyšší objem z roku 2007, kdy byly zejména na Šumavě odstraňovány následky orkánu Kyrill. Nejvíce dřeva se v letech 2016 a 2017 vytěžilo v Olomouckém a Moravskoslezském kraji, kde se podíl těžby nahodil živelní a hmyzové přiblížil 70 % v roce 2016 a 80 % v roce 2017; kalamitní stav zde pokračuje.
Od roku 2014 se zvyšuje zaměstnanost v průmyslu. Rostoucí podíl tržeb za přímý vývoz se poprvé od roku 2010 meziročně snížil.	Výsledky průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci a sídlem v kraji byly v roce 2017 příznivé. Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy ve všech krajích vzrostly. Celorepublikově 62 % z nich připadalo na přímý vývoz. Meziročně byl podíl přímého vývozu na tržbách sice meziročně nižší, přesto dosáhl druhé nejvyšší hodnoty od roku 2000. Nejvíce závislý na exportu byl v roce 2017 průmysl Středočeského a Královéhradeckého kraje a Kraje Vysočina (podíl nad 70 %). Naopak nejméně byl na vývoz orientován průmysl Hlavního města Prahy (41 %) a Ústeckého kraje (44 %). Zaměstnanost ve velkých průmyslových firmách ČR se od roku 2014 stále zvyšuje. Roste i ve většině krajů, v roce 2017 ve všech s výjimkou Karlovarského a Moravskoslezského. V mezikrajském srovnání přitom velké průmyslové firmy Moravskoslezského kraje i nadále zaměstnávají největší počet osob; v roce 2017 celkem 108 tis. osob.

Ve stavebnictví po oživení vlivem dočerpávání eurofondů došlo v roce 2016 k útlumu, ale v roce 2017 již objem prací na stavbách v tuzemsku mírně vzrostl.

Stavebnictví (po krizovém období 2009–2013) v letech 2014 a 2015 ožilo v souvislosti s dočerpáváním fondů z EU, v roce 2016 však došlo k útlumu stavební aktivity. Stavební firmy s 20 a více zaměstnanci provedly na stavbách téměř ve všech krajích menší objem prací, v tuzemsku celkový meziroční pokles představoval 12 %. V roce 2017 hodnota stavebních prací „S“ podle místa stavby ve většině krajů již opět meziročně vzrostla, v tuzemsku celkem o 3,5 %. Ve srovnání s rokem 2008 však byla o 27 % nižší a propad proti roku 2008 můžeme sledovat ve všech krajích.

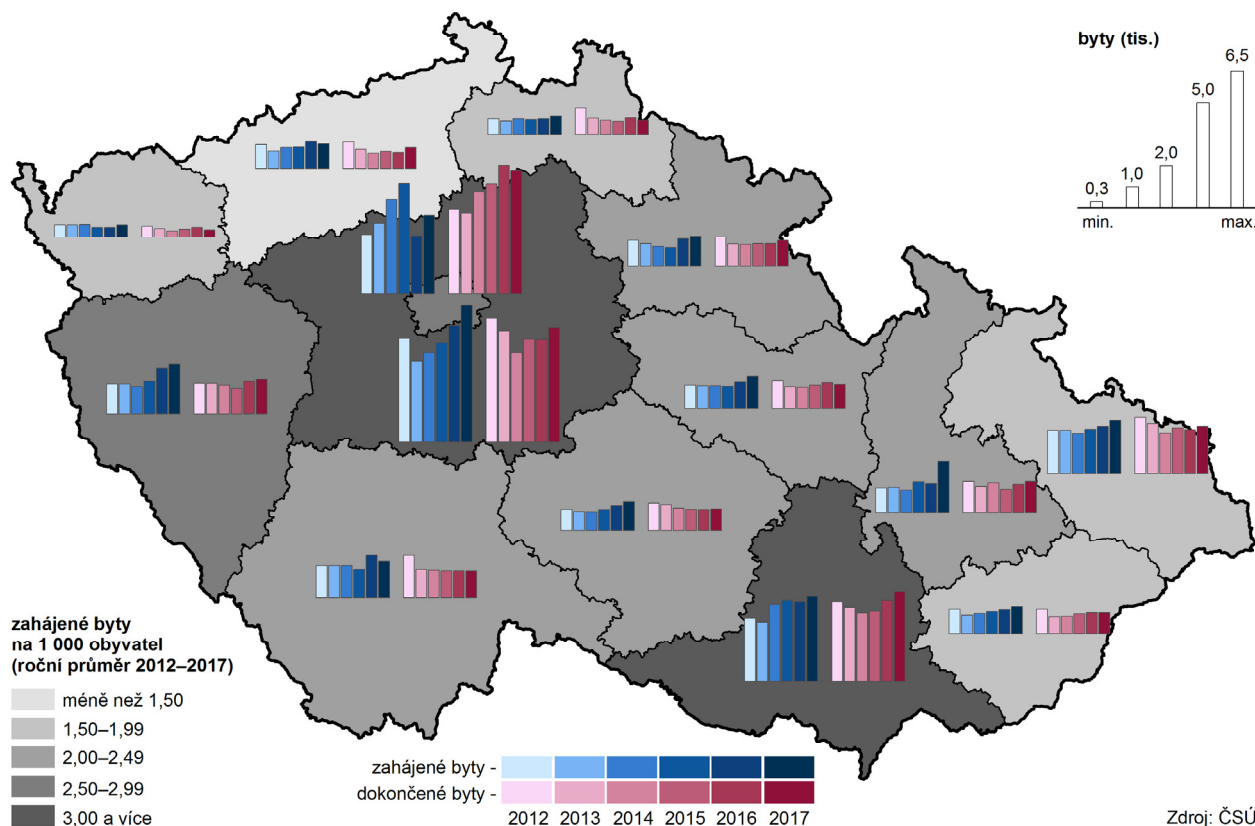
Po propadu prací pro veřejného zadavatele se jejich objem v roce 2017 mírně zvýšil.

Dočerpávání eurofondů v roce 2015 se odrazilo i ve vývoji stavebních prací pro veřejného zadavatele. V roce 2015 celorepublikově tvořily 41 % celkového objemu „S“ a dosáhly 111 mld. Kč; přesto nepřevýšily práce pro veřejného zadavatele z let 2003–2010. V roce 2016 jejich objem meziročně propadl o 30 % a v roce 2017 jen mírně vzrostl. Podíl prací pro veřejného zadavatele na tuzemském objemu „S“ po oba tyto roky představoval 33 %. V krajích se podíl veřejných zakázek v roce 2017 pohyboval od 24 % v Hlavním městě Praze po více než 50 % v Pardubickém kraji.

V přepočtu na 1 obyvatele byl největší objem prací proveden v Praze a v Jihočeském kraji, nejmenší ve Zlínském kraji.

V intenzitě výstavby (stavební práce provedené v kraji na 1 obyvatele) bylo v období 2012–2017 mezi kraji premiantem Hl. město Praha, které převyšovalo o více než 80 % republikový průměr, za ním se na druhém místě umístil Jihočeský kraj (nad průměrem o 40 %) a těsně nadprůměrný byl i Jihomoravský kraj (o 5 %). Ostatní kraje již měly podprůměrnou intenzitu výstavby; nejnižší byla ve Zlínském kraji (o 30 % pod republikovým průměrem).

Bytová výstavba v krajích ČR v letech 2012 až 2017

Od roku 2014 roste počet zahájených bytů a od roku 2015 počet dokončených bytů.

Ekonomický růst provázelo oživení bytové výstavby. Počet zahájených bytů se celostátně zvyšuje od roku 2014 a počet dokončených bytů od roku 2015. Z regionů počet zahájených bytů rostl od roku 2014 ve Středočeském a Zlínském

kraji, od roku 2015 dále v Plzeňském, Moravskoslezském a Kraji Vysočina. Dokončených bytů přibývalo od roku 2015 každoročně v kraji Královéhradeckém, Jihomoravském a Zlínském, v posledních dvou letech také v kraji Plzeňském a Olomouckém.

Nejvyšší intenzitu bytové výstavby má Středočeský kraj a Praha, nejnižší Ústecký kraj.

Nejvíce bytů se staví ve Středočeském kraji, Hlavním městě Praze a Jihomoravském kraji. Tyto kraje se na celorepublikovém počtu bytů dokončených v letech 2012 až 2017 podílejí více než polovinou a na zahájených bytech 47 %. Po přepočtu na počet obyvatel jsou tyto kraje na špici v intenzitě dokončování bytové výstavby, a to s výrazným nárůstem před ostatními kraji. V intenzitě zahajování je v čele Středočeský kraj a za ním s odstupem kraje Jihomoravský, Hlavní město Praha a Plzeňský. Krajem s nejnižší intenzitou bytové výstavby je v dlouhodobém pohledu (od roku 1990) Ústecký kraj.

Ve všech krajích již třetím rokem rostl počet hostů ubytovaných v HUZ i počet jejich přenocování.

Hospodářský růst a vysoká zaměstnanost patří k faktorům, které napomáhají rozvoji cestovního ruchu. Všechny kraje zaznamenávají již třetím rokem (od roku 2015) rostoucí počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních (HUZ) i jejich přenocování. Ve všech krajích byl tyto tři roky patrný zvyšující se zájem tuzemské klientely – rostl počet hostů i počet přenocování (pouze v roce 2017 počet přenocování v Jihočeském kraji nepatrně poklesl). Počet zahraničních hostů i jejich přenocování meziročně vzrostl napříč všemi regiony až v roce 2017, i když ve většině krajů rostl i v předchozích dvou letech.

Nejvíce hostů, zejména z ciziny, přijíždí do Prahy, v přepočtu přenocování na obyvatele vede Karlovarský kraj.

Dominantní postavení v cestovním ruchu má Hlavní město Praha, které láká zejména cizince. V roce 2017 se na celorepublikové návštěvnosti cizinců podílelo z 65 %, na počtu tuzemských hostů z 11 %. Celkem se v roce 2017 v HUZ Prahy ubytovalo 7,7 mil. návštěvníků. Na 1 tis. obyvatel připadalo v Praze 14,0 tis. noclehů v HUZ. Tato hodnota však v rámci krajů nepředstavuje maximum. Největší počet přenocování v přepočtu na 1 tis. obyvatel má jistě i díky lázeňství Karlovarský kraj (17,4 tis. přenocování). S odstupem za nimi následují kraje známé svými rekreačními oblastmi – Královéhradecký (7,4 tis. noclehů na 1 tis. obyvatel), Liberecký a Jihočeský kraj (6,5 a 6,3 tis. noclehů na 1 tis. obyvatel).

Životní prostředí

Ubývá orná půda ve prospěch trvalých travních porostů, lesní půdy i zastavěných ploch.

V posledních letech lze ve všech krajích sledovat úbytek orné půdy, a to převážně ve prospěch trvalých travních porostů a lesních pozemků. Orné půdy (v porovnání let 2017 a 2000) nejvíce ubylo v Libereckém kraji (téměř o 11,5 %). Druhou příčku obsadilo Hlavní město Praha (pokles o 8,9 %), třetí příčka pak patřila Karlovarskému kraji (snížení o 8,7 %). Nejmenší pokles byl zaznamenán v Jihomoravském a Středočeském kraji. Nejvyšší podíl orné půdy na orné půdě ČR v roce 2017 měl kraj Středočeský – 18,4 %, za ním následuje kraj Jihomoravský s podílem na orné půdě ČR 11,8 % a Kraj Vysočina (10,7 %). Z dlouhodobého hlediska došlo ve více než polovině krajů ČR k nárůstu zastavěných ploch a nádvorí, nejvíce v kraji Jihočeském (téměř o 6 % proti roku 2000).

Rozšiřují se plochy ekologického zemědělství ve všech krajích.

V posledních letech je také zřetelný vliv ekologického zemědělství, které je moderní formou obhospodařování půdy bez používání umělých hnojiv, chemických přípravků, postřiků, hormonů a umělých látek. V roce 2017 byl v mezikrajském srovnání největší podíl na ekologicky obhospodařované půdě v ČR zaznamenán v Jihočeském kraji, a to 15 %; naopak nejmenší podíl měly kraje Pardubický a Středočeský (po 3 %).

Roste podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů.

Dlouhodobě se v České republice zvyšuje i podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejného vodovodu. Stoprocentní pokrytí obyvatel zásobovaných vodou z veřejných zdrojů vykázaly v roce 2017 Hlavní město Praha a Karlovarský kraj.

Nejmenší podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů měl kraj Plzeňský a Středočeský (85 % a 86 %). Ve srovnání let 2012 a 2017 vzrostl podíl obyvatel zásobovaných vodou ve všech krajích ČR, přičemž nejmenší nárůst byl v Jihočeském kraji (o 0,1 procentního bodu), nejvyšší nárůst zaznamenali ve Zlínském kraji (o 4,2 p. b.).

Nejnižší spotřebu vody na obyvatele mají dlouhodobě domácnosti ve Zlínském kraji.

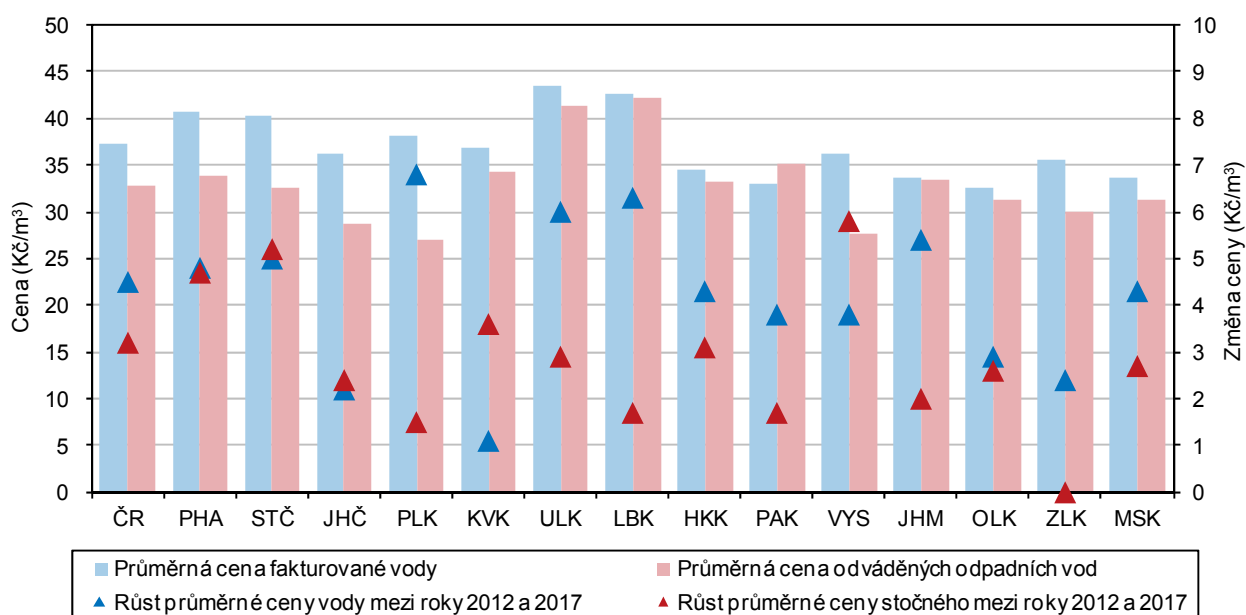
V roce 2017 spotřebovaly nejvíce vody domácnosti v Hl. m. Praze (více než 109 litrů na osobu a den), naproti tomu nejnižší spotřebu – méně než 80 litrů na osobu a den – vykázaly domácnosti ve Zlínském a Pardubickém kraji a v Kraji Vysočina. Oproti roku 2012 pokleslo specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele v polovině krajů, naproti tomu v Ústeckém kraji došlo k jeho růstu o 13 %.

Dlouhodobě nejdražší voda je v Ústeckém kraji.

Jevem, který je patrný ve většině krajů, je růst ceny vody; nejdražší voda teče z kohoutků v Ústeckém kraji. V roce 2017 zaplatili obyvatelé Ústeckého kraje v průměru za 1 m³ fakturované pitné vody 43,40 Kč, zatímco v celé České republice 37,20 Kč. Oproti průměru republiky byla jednotková cena vody v roce 2017 v Ústeckém kraji vyšší o 6,20 Kč. Nejméně za vodu v loňském roce platili v Olomouckém kraji (32,50 Kč za 1 m³).

Graf 5. 5 Průměrná cena fakturované vody a odváděných odpadních vod v krajích v roce 2017

Zdroj: ČSÚ

Postupně se snižují měrné emise, velké rozdíly mezi krají však zůstávají.

V posledních letech dochází v České republice k postupnému snižování měrných emisí znečišťujících látek, ať již stacionárních zdrojů (REZZO 1–3) nebo mobilních zdrojů (REZZO 4). Z územního hlediska však i nadále zůstávají nejhůře postižena území, která jsou nejbližší stacionárním zdrojům znečištění. Z krajů jsou na tom dlouhodobě vlivem emisí ze stacionárních zdrojů znečištění nejhůře kraje Ústecký a Moravskoslezský. Při zohlednění mobilních zdrojů se k oběma krajům přiřadilo i Hlavní město Praha a kraj Středočeský a Jihomoravský.

Produkce komunálního odpadu na obyvatele vzrostla ve všech krajích.

Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele v porovnání let 2012 a 2016 vzrostla ve všech krajích České republiky, nejvíce pak v Plzeňském kraji, a to o 87 kg. Nejméně se produkce komunálního odpadu v porovnávaném období

zvýšila v Hlavním městě Praze – o 5 kg na jednoho obyvatele. Ve srovnání let 2015 a 2016 se produkce odpadu na obyvatele zvýšila s různou intenzitou ve všech krajích, nejvíce pak v Plzeňském kraji, a to o 48 kg. K nejmenšímu zvýšení došlo v Hlavním městě Praha (o 8 kg) a v kraji Královéhradeckém (o 9 kg).

V Libereckém kraji je produkce komunálního odpadu na obyvatele o čtvrtinu nižší než v kraji Středočeském.

V České republice bylo v roce 2016 vyprodukováno celkem 3 579,6 tis. tun komunálního odpadu. V přepočtu na jednoho obyvatele činila v roce 2016 produkce komunálního odpadu 339 kg, což bylo o 22 kg více proti předchozímu roku. V jednotlivých krajích se produkce odpadu na jednoho obyvatele značně lišila. Rozdíl mezi krajem Středočeským (397 kg), kde byl objem komunálního odpadu na obyvatele nejvyšší, a krajem Libereckým (302 kg), kde byla produkce na obyvatele nejnižší, činil 95 kg.

V roce 2016 poklesl objem investic na ochranu životního prostředí.

Investice na ochranu životního prostředí v České republice rostly od roku 2010 až do roku 2015. V následujícím roce došlo k meziročnímu snížení investic na území téměř všech krajů republiky. Výjimku tvořilo Hlavní město Praha a kraje Ústecký a Plzeňský. Nejvíce v rámci celé ČR bylo na ochranu životního prostředí v roce 2016 investováno v Ústeckém kraji, a to 6,3 mld. Kč, což představovalo 24,6 % z celkového objemu investic v ČR. Naproti tomu nejméně prostředků na ochranu životního prostředí bylo vynaloženo v Libereckém kraji (441 mil. Kč; tj. 1,7 % z částky za ČR).

Neinvestiční výdaje na ochranu životního prostředí vzrostly v osmi krajích.

Neinvestiční výdaje na ochranu životního prostředí zjišťované podle sídla investora vzrostly v porovnání let 2012 a 2016 celkem v osmi krajích České republiky. Na 1 obyvatele bylo v roce 2016 nejvíce neinvestičních výdajů (podle sídla investora) vynaloženo v Hlavním městě Praze (10 tis. Kč), čtyřikrát méně bylo investováno v Kraji Vysočina.

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Králové-hradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho-moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko-slezský
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel (‰)															
2012	0,0	1,4	1,3	0,2	-0,4	-0,8	-0,9	0,5	-0,6	-0,0	-0,1	0,5	-0,6	-1,0	-1,1
2013	-0,2	1,4	1,0	-0,4	-1,0	-1,2	-1,5	0,3	-0,8	-0,6	-0,4	0,7	-0,8	-1,3	-1,4
2014	0,4	2,0	1,7	0,0	-0,2	-1,3	-0,7	0,2	-0,2	0,6	0,9	1,2	-0,1	-0,9	-0,9
2015	-0,0	1,9	1,2	-0,5	-0,8	-1,8	-1,1	0,3	-0,5	-0,3	0,3	0,6	-0,8	-0,8	-1,4
2016	0,5	2,2	1,5	0,5	-0,4	-1,2	-1,0	1,3	-0,1	0,6	0,6	1,2	-0,1	-0,6	-0,9
2017	0,3	2,4	1,5	0,2	-0,3	-2,2	-0,9	0,1	-0,1	-0,0	0,3	1,0	-0,6	-0,5	-1,2
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel (‰)															
2012	1,0	2,7	8,4	0,5	2,1	-3,9	-0,6	-0,5	-1,0	0,1	-1,3	1,5	-1,0	-1,3	-2,2
2013	-0,1	-4,3	7,1	0,5	2,3	-3,5	-0,5	-0,2	-1,0	-0,3	-1,5	0,6	-1,2	-1,1	-2,5
2014	2,1	10,7	8,2	0,9	3,0	-2,1	-0,7	0,3	-0,4	0,2	-1,5	1,2	-0,9	-0,9	-2,5
2015	1,5	4,8	7,6	1,4	3,4	-3,1	-0,3	1,5	0,2	-0,2	-1,2	1,3	-0,8	-0,2	-2,2
2016	1,9	8,1	7,6	1,0	3,8	-2,4	-0,8	1,0	-1,0	1,2	-1,6	2,0	-1,2	-1,1	-1,9
2017	2,7	8,5	8,7	2,0	4,1	-1,4	0,5	1,4	0,7	2,4	-0,4	2,7	-0,6	-0,6	-2,1
Živě narození mimo manželství (%)															
2012	43,4	37,4	40,5	43,7	45,9	58,7	58,0	48,4	43,8	41,6	37,7	38,4	45,1	35,6	47,7
2013	45,0	38,7	42,2	45,7	46,4	60,7	59,3	49,8	47,1	44,3	38,9	39,6	45,7	37,4	49,8
2014	46,7	40,6	44,3	48,4	49,1	61,6	61,1	52,0	47,9	45,3	41,3	41,4	47,8	39,1	50,4
2015	47,8	41,2	45,7	48,3	49,4	62,6	62,3	53,7	49,7	47,2	42,2	43,1	48,2	40,6	52,2
2016	48,6	41,0	46,0	49,5	50,5	64,4	64,2	54,2	50,7	47,9	43,8	43,0	50,3	41,8	52,8
2017	49,0	41,3	47,8	50,6	50,8	60,1	64,5	55,4	50,4	48,8	44,4	43,6	50,2	43,0	52,7
Index stáří k 31. 12. (%) ¹⁾															
2012	113,3	129,2	97,4	113,2	119,2	108,7	100,8	105,2	120,5	113,1	116,2	118,4	116,5	121,1	112,5
2013	115,7	128,3	98,8	116,0	121,8	113,4	105,1	109,1	123,6	116,1	119,6	120,2	119,5	123,6	116,0
2014	117,4	125,8	99,6	118,4	123,8	117,5	108,5	112,5	126,4	118,3	122,1	121,2	122,1	126,3	118,9
2015	119,0	123,8	100,5	120,4	125,3	121,9	111,7	115,8	129,3	120,6	124,2	122,0	123,9	128,6	121,5
2016	120,7	122,4	101,5	122,9	126,7	126,3	115,0	118,4	132,0	122,5	126,7	122,9	126,4	131,1	124,5
2017	122,1	120,9	102,5	125,0	128,3	129,6	117,5	120,8	134,4	124,9	128,7	123,5	128,1	133,0	126,9
Naděje dožití mužů při narození (roky) – dvouleté období															
2012	74,8	77,0	74,9	75,1	75,2	74,0	73,0	75,3	75,6	74,9	75,6	75,2	74,3	74,4	73,3
2013	75,1	77,3	75,2	75,4	75,5	74,1	73,0	75,1	75,9	75,3	75,9	75,4	74,4	74,8	73,8
2014	75,5	77,5	75,7	75,8	76,0	74,1	73,6	75,1	76,2	76,1	76,2	76,0	74,9	75,1	74,1
2015	75,8	77,7	76,2	75,6	76,2	74,4	73,9	75,7	76,6	76,3	76,7	76,3	75,3	75,4	74,2
2016	76,0	78,0	76,5	76,0	76,3	74,4	74,0	76,1	77,0	76,4	77,2	76,5	75,5	75,5	74,4
2017 ²⁾	.	78,1	76,3	76,4	76,2	74,4	74,1	75,7	77,2	76,6	77,0	76,5	75,5	75,5	74,5
Naděje dožití žen při narození (roky) – dvouleté období															
2012	80,8	81,8	80,6	81,0	80,8	79,7	79,0	80,8	81,5	80,7	81,2	81,7	81,0	81,4	79,7
2013	81,0	82,1	80,9	80,9	80,9	80,0	79,0	80,9	81,6	81,1	81,7	81,9	81,1	81,6	80,0
2014	81,4	82,5	81,3	81,2	81,3	80,3	79,3	81,5	81,8	81,6	82,4	82,0	81,9	81,5	80,6
2015	81,6	82,6	81,4	81,5	81,4	80,3	79,6	81,4	81,9	82,1	82,3	82,2	82,0	81,8	80,9
2016	81,7	82,7	81,6	81,6	81,4	80,7	79,5	81,8	82,2	82,4	82,4	82,6	81,6	82,2	81,2
2017 ²⁾	.	82,7	81,6	82,1	81,7	80,5	79,8	81,7	82,4	82,2	82,7	82,7	81,8	82,3	81,1
Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)															
2012	4,1	13,1	4,4	2,3	4,2	6,1	3,7	3,8	2,4	2,2	1,5	3,1	1,5	1,4	1,9
2013	4,2	13,0	4,4	2,4	4,4	6,3	3,8	3,8	2,4	2,2	1,5	3,2	1,6	1,4	1,9
2014	4,3	13,2	4,6	2,4	4,5	6,3	3,9	3,9	2,4	2,2	1,5	3,3	1,6	1,4	2,0
2015	4,4	13,5	4,6	2,6	4,7	6,4	4,0	4,1	2,5	2,3	1,6	3,4	1,6	1,5	2,0
2016	4,7	14,4	4,8	2,8	5,1	6,5	4,1	4,2	2,6	2,6	1,7	3,7	1,7	1,5	2,1
2017	4,9	15,1	5,1	3,0	5,4	6,7	4,3	4,5	2,8	2,9	1,8	3,9	1,8	1,6	2,2

¹⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let²⁾ změna metodiky; data nejsou srovnatelná s předchozími roky

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Králové-hradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho-moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko-slezský
	Míra zaměstnanosti (%)														
2012	54,5	60,0	57,6	54,5	56,6	53,7	50,7	52,2	53,7	54,0	53,2	53,9	52,9	53,3	51,8
2013	55,2	60,2	57,6	54,6	57,3	55,0	52,2	52,9	53,7	55,0	54,3	55,8	51,2	55,0	52,1
2014	55,7	60,6	57,9	55,6	57,2	55,2	52,7	54,2	54,6	56,3	55,0	55,9	52,2	54,7	52,8
2015	56,4	60,2	59,0	56,2	58,7	56,8	52,8	55,4	55,4	57,3	54,7	57,1	53,7	56,2	53,2
2016	57,6	61,4	59,2	57,5	58,6	57,8	55,2	56,4	56,5	58,2	56,2	58,0	55,8	55,9	55,2
2017	58,5	63,1	60,2	58,4	59,4	59,3	55,8	56,0	58,4	58,3	57,5	58,0	56,8	56,7	56,6
	Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) ¹⁾ (MPSV)														
2012	7,37	4,16	6,13	6,37	5,94	8,50	10,46	7,75	6,55	7,03	7,63	8,15	8,93	7,82	9,17
2013	8,17	5,14	6,90	7,10	6,45	9,33	11,47	8,46	7,31	7,45	8,05	8,94	9,79	8,34	10,47
2014	7,46	5,03	6,36	6,20	5,70	8,21	10,67	7,72	6,36	6,22	7,35	8,25	8,82	7,36	9,80
2015	6,24	4,20	5,41	5,07	4,62	7,06	8,91	6,36	4,96	5,14	6,22	7,01	7,01	5,98	8,56
2016	5,19	3,35	4,31	4,28	3,56	5,45	7,79	5,17	3,76	4,04	5,17	6,11	5,94	4,92	7,45
2017	3,77	2,34	3,17	3,09	2,55	3,47	5,39	3,76	2,72	2,83	3,80	4,60	4,35	3,43	5,77
	Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%) ²⁾ (MPSV)														
2012	2,67	1,15	2,07	1,82	1,94	3,28	4,56	2,92	1,90	2,24	2,64	3,03	3,54	2,73	3,85
2013	3,33	1,77	2,65	2,35	2,38	4,04	5,49	3,53	2,55	2,69	3,14	3,68	4,13	3,27	4,88
2014	3,36	1,96	2,74	2,20	2,24	4,06	5,64	3,45	2,53	2,43	3,06	3,74	4,15	3,01	5,13
2015	2,68	1,68	2,17	1,57	1,73	3,40	4,59	2,67	1,78	1,71	2,43	3,04	3,09	2,28	4,37
2016	2,08	1,28	1,56	1,18	1,25	2,52	3,72	1,95	1,24	1,12	1,81	2,51	2,34	1,67	3,69
2017	1,37	0,77	1,05	0,75	0,71	1,42	2,40	1,31	0,75	0,64	1,13	1,74	1,57	1,08	2,67
	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)														
2012	198,5	259,8	218,1	187,9	201,0	174,1	173,2	183,3	192,1	188,1	188,8	195,1	180,2	184,6	179,2
2013	198,4	260,8	213,7	186,4	203,2	177,0	173,3	183,7	192,6	186,9	190,5	198,7	177,5	184,1	178,0
2014	205,0	267,5	220,3	194,4	206,4	183,7	175,8	190,4	200,3	195,8	196,6	205,5	184,8	191,5	185,6
2015	213,6	277,3	225,4	200,7	219,4	194,0	183,9	198,0	209,0	202,5	206,6	216,4	192,8	202,7	192,3
2016	220,5	286,5	230,3	208,1	221,0	204,5	193,1	211,3	215,0	209,2	214,5	221,9	199,8	204,0	199,4
2017	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)														
2012	21 997	27 182	22 576	20 455	21 752	19 327	20 999	21 672	20 958	20 598	20 644	21 447	20 594	20 036	21 838
2013	22 266	27 410	22 874	20 898	21 999	20 274	21 385	21 993	21 134	20 740	21 194	21 840	20 836	20 576	21 958
2014	22 844	27 750	23 579	21 675	23 175	20 690	21 686	22 772	21 750	21 413	21 757	22 392	21 651	21 094	22 377
2015	23 726	28 677	24 582	22 697	24 135	21 747	22 644	23 946	22 521	22 283	22 600	23 328	21 918	21 770	23 116
2016	24 982	29 906	25 490	24 018	25 388	22 735	24 004	24 764	23 914	23 543	23 953	24 675	23 205	23 242	24 071
2017	26 843	31 878	27 709	25 457	27 879	24 832	25 639	26 752	25 865	25 507	25 783	26 559	24 956	24 814	25 534
	Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč) ³⁾ (MPSV)														
2012	10 793	11 560	10 882	10 680	10 740	10 554	10 697	10 708	10 667	10 557	10 504	10 662	10 465	10 555	10 868
2013	10 985	11 767	11 087	10 872	10 933	10 725	10 881	10 900	10 854	10 745	10 695	10 845	10 644	10 748	11 058
2014	11 090	11 878	11 207	10 985	11 038	10 817	10 979	11 005	10 955	10 853	10 804	10 950	10 744	10 852	11 157
2015	11 363	12 172	11 499	11 260	11 308	11 064	11 240	11 269	11 221	11 123	11 079	11 218	11 009	11 122	11 428
2016	11 475	12 286	11 616	11 375	11 424	11 156	11 341	11 381	11 337	11 241	11 199	11 328	11 119	11 245	11 537
2017	11 866	12 691	12 019	11 765	11 811	11 519	11 718	11 750	11 719	11 629	11 594	11 719	11 504	11 638	11 936
	Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (%) ⁴⁾ (ČSSZ)														
2012	22,5	12,2	19,7	23,3	25,8	24,9	25,4	21,4	22,8	26,6	28,3	21,2	24,9	23,5	26,2
2013	23,3	12,6	20,4	24,2	26,7	25,8	26,2	22,3	23,8	27,6	29,3	22,0	25,9	24,5	27,2
2014	24,1	13,0	21,0	25,2	27,4	26,5	27,0	23,1	24,8	28,7	30,3	22,7	26,9	25,4	28,2
2015	24,8	13,2	21,5	25,9	27,9	27,2	27,5	23,8	25,5	29,5	31,1	23,3	27,8	26,1	28,9
2016	25,3	13,5	21,9	26,7	28,3	27,6	27,9	24,4	26,2	30,2	31,8	23,9	28,4	26,7	29,5
2017	25,8	13,6	22,4	27,4	28,7	28,2	28,3	25,0	26,9	30,8	32,5	24,4	29,2	27,3	30,2

¹⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let v evidenci úřadu práce na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

²⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, ve jmenovateli data ČSÚ k 31. 12.

³⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

⁴⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
	Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Králové-hradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho-moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko-slezský	
	Hrubý domácí produkt (HDP) na 1 obyvatele (tis. Kč)														
2012	386,3	807,6	349,5	327,5	347,0	272,4	303,1	300,0	333,4	306,4	324,0	372,1	300,8	324,6	332,8
2013	389,9	812,5	348,7	333,1	363,3	272,5	302,4	302,1	335,3	313,7	327,5	387,6	301,2	330,8	324,6
2014	409,9	834,6	376,8	344,5	388,4	282,1	309,9	317,7	359,2	333,1	341,3	404,5	318,6	365,3	344,3
2015	435,9	917,2	392,9	359,0	405,2	292,2	333,9	337,1	378,0	354,4	356,1	427,9	334,7	374,8	362,0
2016	451,8	937,5	414,4	373,8	422,3	300,9	333,5	352,3	401,1	360,4	373,4	436,4	346,8	391,3	385,2
2017	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Vývoj HDP – předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny, %)														
2012	99,2	99,7	99,2	100,5	95,9	98,7	99,5	99,8	98,2	93,4	100,2	101,4	99,4	97,5	99,5
2013	99,5	100,5	98,3	99,4	102,9	98,4	98,6	98,7	98,1	100,4	98,1	102,7	98,3	99,9	95,7
2014	102,7	102,3	104,1	100,7	104,3	101,2	100,4	101,6	103,9	103,5	101,1	102,6	103,5	106,5	102,4
2015	105,3	109,8	103,8	103,1	103,4	101,7	105,3	105,1	104,1	105,4	103,5	105,1	104,0	101,1	103,2
2016	102,6	101,0	105,9	102,8	103,2	101,7	99,1	103,9	105,2	100,8	103,3	100,5	102,0	103,3	105,9
2017	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy (tis. Kč)														
2012	34,7	40,7	31,5	31,7	17,8	28,6	22,5	37,5	41,1	38,2	37,3	33,7	34,3	30,3	30,3
2013	36,4	42,1	31,5	32,8	18,0	30,8	23,7	38,9	42,8	40,3	42,7	35,5	36,5	31,1	31,1
2014	39,1	44,2	32,7	36,8	22,1	33,8	25,0	43,3	49,3	43,7	41,1	38,8	38,6	35,1	35,1
2015	36,8	41,7	29,9	33,8	20,2	35,0	23,0	41,3	45,4	39,1	42,0	36,2	35,8	31,9	31,9
2016 ¹⁾	37,9	43,0	31,7	33,0	20,0	35,2	23,4	41,1	46,7	43,2	46,2	36,6	34,8	29,4	29,4
2017	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích ²⁾ (tis. fyzických osob)														
2012	776,0	82,2	88,5	44,3	54,0	19,6	52,2	40,4	39,8	43,1	46,4	67,7	40,0	46,3	111,5
2013	767,8	77,9	89,5	45,5	55,3	19,5	49,5	40,4	43,0	43,1	47,0	65,3	39,1	46,3	106,3
2014	782,7	78,9	92,1	45,6	57,6	19,5	50,4	41,7	43,9	44,8	47,3	67,1	40,9	48,2	104,7
2015	806,9	77,5	95,3	47,3	59,7	19,2	52,6	43,4	45,3	46,3	48,1	68,9	44,2	52,0	107,0
2016	831,5	76,7	100,0	49,0	61,1	19,3	56,2	44,0	47,5	47,9	49,9	70,5	46,5	53,0	109,8
2017	849,9	80,3	105,9	50,5	61,6	18,8	59,3	45,0	49,7	48,3	50,6	70,7	47,2	53,8	108,1
	Stavební práce "S" podle místa stavby na 1 obyvatele ³⁾ (tis. Kč)														
2012	22,7	40,6	18,0	33,1	19,4	18,7	19,2	17,3	18,6	15,9	19,2	22,9	20,0	16,0	21,3
2013	20,9	38,0	15,5	30,4	17,5	16,7	20,3	15,3	14,0	14,5	17,4	22,0	18,7	15,8	19,0
2014	22,6	41,4	16,5	32,8	22,3	23,2	17,5	14,2	17,1	20,9	23,3	23,7	16,3	16,8	19,3
2015	25,4	42,4	19,4	36,5	22,1	22,7	19,0	20,8	22,4	24,0	23,8	30,6	21,0	15,7	21,6
2016	22,3	43,5	16,8	27,6	23,0	15,6	18,7	18,0	18,0	21,6	21,9	21,9	18,2	15,0	17,2
2017	23,0	43,8	19,1	32,4	21,7	18,9	19,5	17,3	19,5	19,1	22,7	23,0	19,3	15,6	15,6
	Dokončené byty na 1 000 obyvatel														
2012	2,8	3,2	4,6	3,1	2,5	1,8	1,5	2,9	2,5	2,5	2,5	3,2	2,3	1,9	2,2
2013	2,4	3,1	4,1	2,1	2,5	1,4	1,1	1,8	1,9	2,0	2,3	3,0	1,9	1,4	2,0
2014	2,3	3,9	3,2	2,0	2,4	1,1	0,9	1,6	1,9	1,9	2,0	2,8	2,2	1,4	1,6
2015	2,4	4,1	3,7	2,0	2,1	1,4	1,0	1,4	1,9	2,1	2,0	2,8	1,7	1,6	1,8
2016	2,6	4,8	3,6	1,9	2,7	1,7	0,9	1,8	1,9	2,4	1,9	3,3	2,1	1,7	1,7
2017	2,7	4,5	4,0	2,0	2,8	1,3	1,2	1,5	2,2	2,2	2,0	3,6	2,3	1,7	1,9
	Počet přenocování hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních na 1 000 obyvatel														
2012	4 118	11 613	1 645	4 956	2 681	15 792	1 404	5 854	6 089	2 008	2 285	2 242	2 476	2 959	1 641
2013	4 120	11 773	1 593	5 010	2 565	15 226	1 431	5 823	5 813	2 008	2 312	2 429	2 552	3 027	1 591
2014	4 081	11 790	1 502	5 074	2 552	15 015	1 440	5 092	5 565	1 981	2 256	2 539	2 512	3 160	1 595
2015	4 467	12 608	1 677	5 718	2 983	15 468	1 596	5 859	6 571	2 286	2 358	2 619	2 801	3 438	1 835
2016	4 704	13 197	1 724	6 208	2 999	16 301	1 752	6 092	6 823	2 438	2 528	2 800	3 043	3 521	1 940
2017	5 026	14 034	1 802	6 287	3 194	17 429	1 902	6 520	7 448	2 565	2 711	3 200	3 207	3 609	2 113

¹⁾ semidefinitivní údaje²⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu³⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Králové-hradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho-moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko-slezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1–4 (t/km ²) (ČHMÚ)															
2012	1,96	0,77	1,95	0,79	0,93	2,83	10,62	0,46	1,06	2,57	0,36	0,29	0,73	1,24	3,77
2013	1,76	1,04	1,92	0,77	0,92	2,87	7,81	0,51	1,01	2,65	0,35	0,31	0,74	1,20	3,66
2014	1,61	0,51	1,81	0,65	0,86	2,88	6,88	0,41	0,86	2,61	0,27	0,27	0,72	1,07	3,46
2015 ¹⁾	1,56	0,50	1,79	0,62	0,86	2,94	6,25	0,47	0,91	2,60	0,29	0,24	0,74	1,07	3,31
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2017	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1–4 (t/km ²) (ČHMÚ)															
2012	2,45	13,83	2,59	1,04	1,21	2,51	8,54	1,05	1,34	3,14	1,32	1,77	1,63	1,56	4,43
2013	2,30	13,41	2,37	1,02	1,15	2,21	7,37	1,02	1,37	2,96	1,33	1,70	1,58	1,48	4,47
2014	2,16	12,73	2,35	0,94	1,04	1,96	6,42	0,96	1,31	3,08	1,30	1,65	1,52	1,46	4,18
2015 ¹⁾	2,08	11,83	2,29	0,89	1,04	2,10	5,91	0,96	1,26	2,81	1,23	1,65	1,51	1,45	4,12
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2017	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2012	1 897	4 827	1 478	1 899	1 627	538	1 766	1 116	681	827	733	1 934	1 117	959	2 499
2013	1 915	5 029	1 565	1 611	1 694	661	1 529	1 148	730	847	798	1 923	1 163	1 472	2 269
2014	1 923	5 023	1 344	1 765	2 253	517	1 615	1 017	770	1 352	1 013	1 901	1 018	1 217	2 145
2015	2 205	4 909	1 420	2 420	2 012	629	1 757	1 014	1 071	1 402	1 341	3 098	1 559	1 701	2 285
2016	2 064	4 675	1 364	2 426	3 086	592	1 775	975	899	1 546	946	2 388	945	1 453	2 148
2017	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2012	308	304	375	311	243	285	318	276	274	294	326	277	318	300	318
2013	307	303	372	315	231	289	327	265	275	299	318	288	308	297	317
2014	310	301	355	325	252	307	318	271	272	303	329	295	312	308	325
2015	317	301	374	346	283	297	321	266	295	315	335	297	330	299	313
2016	339	309	397	372	330	339	348	302	304	332	367	309	350	314	341
2017	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu (%)															
2012	13,9	16,3	10,7	14,4	18,3	12,8	11,5	13,5	17,1	13,5	16,2	12,3	13,5	17,2	13,4
2013	13,9	16,8	10,9	14,0	17,8	13,1	10,7	14,6	17,1	14,1	16,9	10,9	12,0	17,4	14,9
2014	14,3	16,5	11,7	13,6	17,7	13,1	12,2	13,8	17,0	14,2	16,9	11,8	13,3	18,9	14,9
2015	14,5	16,8	12,0	14,3	17,1	13,8	13,2	12,4	15,7	15,1	16,0	12,6	13,3	18,7	15,5
2016	14,5	17,3	12,3	14,4	16,0	12,8	12,3	12,5	16,1	14,8	15,2	13,7	13,1	19,9	14,5
2017	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)															
2012	87,9	106,3	88,6	86,6	81,6	82,9	79,3	84,0	81,8	79,5	79,7	92,6	83,5	76,8	91,5
2013	87,2	111,4	85,5	86,2	80,5	81,8	79,0	82,0	78,1	77,1	79,0	91,2	81,7	76,2	90,7
2014	87,3	106,0	82,9	84,7	87,3	83,0	90,3	86,9	77,6	75,7	77,7	91,5	82,5	75,7	88,9
2015	87,9	106,0	83,5	85,4	87,6	83,4	89,1	86,5	79,9	77,8	79,3	92,4	82,2	75,6	90,8
2016	88,3	107,9	86,1	84,7	87,4	84,5	90,2	86,6	79,2	77,3	78,6	92,9	81,3	74,9	89,8
2017	88,7	109,3	85,3	84,6	88,6	85,5	89,6	86,8	80,2	78,0	79,1	92,9	83,5	75,9	89,1
Investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2012	2 438	1 468	2 786	1 920	2 245	1 662	2 664	2 973	2 681	2 947	2 649	2 594	2 428	2 007	2 911
2013	2 576	1 549	2 687	2 303	2 322	1 558	4 198	2 173	2 536	3 363	2 687	2 174	1 902	2 080	3 676
2014	2 983	1 154	2 562	2 757	4 344	3 171	3 296	1 106	1 839	3 673	5 513	2 665	2 418	3 504	4 718
2015	3 804	1 160	3 038	3 176	2 106	2 784	5 168	1 258	2 230	7 983	6 887	5 286	3 879	2 591	5 526
2016	2 411	2 981	1 445	1 170	2 545	2 608	7 610	1 002	1 506	2 391	1 757	1 896	1 270	770	2 986
2017	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

¹⁾ vč. přemísťujících se zdrojů (např. zařízení na recyklaci stavebních odpadů a asfaltových směsí)

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Kraje Vysočina v letech 2001–2017

	Měřicí jednotka	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	osoby	511 267	510 602	510 498	510 114	510 767	511 645	513 677	515 411
v tom ve věku: 0–14 let		86 567	84 525	82 374	80 612	78 645	76 939	75 902	74 907
15–64 let		353 882	354 637	356 200	356 854	358 529	359 781	361 414	362 238
65 a více let		70 818	71 440	71 924	72 648	73 593	74 925	76 361	78 266
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	38,3	38,6	38,9	39,2	39,5	39,8	40,0	40,3
Sňatky		2 516	2 566	2 368	2 394	2 428	2 393	2 580	2 332
Rozvody		1 182	1 170	1 235	1 206	1 247	1 224	1 252	1 343
Živě narození	osoby	4 509	4 691	4 710	4 759	5 070	5 113	5 373	5 649
Zemřelí	osoby	5 121	5 130	5 319	5 007	5 339	4 773	4 880	4 881
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-612	-439	-609	-248	-269	340	493	768
Přistěhovalí	osoby	3 054	3 784	4 555	4 268	4 681	4 893	6 402	5 402
Vystěhovalí	osoby	3 408	4 010	4 050	4 404	3 759	4 355	4 863	4 436
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	-354	-226	505	-136	922	538	1 539	966
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-966	-665	-104	-384	653	878	2 032	1 734
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele	tis. Kč	118,8	128,7	133,3	143,2	151,2	160,8	171,0	181,7
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	254,8	252,7	251,2	255,4	253,9	253,5	260,4	256,2
Ekonomicky neaktivní (15 a více let)	tis. osob	175,0	178,6	181,9	179,4	181,3	179,8	176,0	183,4
Míra ekonomické aktivity	%	59,3	58,6	58,0	58,7	58,3	58,5	59,7	58,3
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	osoby	18 196	21 548	23 841	24 531	22 814	20 060	16 202	17 874
Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾ (stav k 31. 12.)	%	.	.	.	.	6,02	5,23	4,21	4,72
Prům. měsíční starobní důchod sólo ²⁾	Kč	6 628	6 650	6 878	7 060	7 516	7 943	8 486	9 370
Lékaři na 1 000 obyvatel	osoby	3,1	3,1	3,2	3,1	3,3	3,3	3,4	3,5
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby								
mateřských škol		15 548	15 539	15 445	15 342	14 743	14 722	14 946	15 427
základních škol		58 009	56 212	54 183	52 281	49 504	47 304	45 314	43 371
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		.	.	27 577	27 475	27 172	27 271	27 064	26 826
Studenti vysokých škol ³⁾ (stav k 31. 12.)	osoby	9 437	10 195	11 256	12 191	13 530	14 792	16 026	17 325
Registrované trestné činy na 1 000 obyv.		16,3	17,3	16,8	16,5	15,7	16,0	18,8	17,2
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
Hrubý domácí produkt	mil. Kč	110 096	113 820	118 283	125 448	133 760	143 760	157 799	157 389
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	105,8	101,7	103,0	102,7	108,3	106,6	104,8	99,6
Výdaje na výzkum a vývoj	mil. Kč	.	.	.	.	697	504	498	695
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		86 895	90 074	94 646	95 816	95 715	97 157	98 957	101 703
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	.	.	10 455	12 483	11 008	11 449	13 908	13 279
Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾	fyz. os.	50 370	51 478	50 232	48 697	48 379	53 226	53 540	53 797
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾	mil. Kč	8 720	8 560	8 656	8 355	9 141	12 296	12 738	12 673
Dokončené byty		1 327	1 558	1 325	1 581	1 573	1 495	1 681	1 729
Hosté v hromadných ubyt. zařízeních	tis. osob	371,2	371,9	390,4	388,2	389,1	407,7	418,7	395,8
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)									
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	420 649	420 254	419 888	419 560	412 400	412 013	411 649	411 288
z toho orná půda		326 127	325 466	324 842	324 596	319 444	319 066	318 738	318 384
Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	271 890	272 285	272 653	272 995	267 171	267 550	267 924	268 259
z toho: lesní pozemky		210 082	210 338	210 473	210 655	206 050	206 222	206 348	206 465
zastavěné plochy a nádvoří		8 494	8 518	8 523	8 548	8 433	8 457	8 498	8 548
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	81,5	79,5	82,5	84,2	89,0	84,1	84,6	83,4
Produkce komunál. odpadu na 1 obyv.	kg	266	275	268	271	265	305	276	294
Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	2 105	1 448	1 451	1 850	1 911	2 510	2 014	1 661

¹⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let²⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; od roku 2010 podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec³⁾ studenti státního občanství ČR s místem výuky v kraji⁴⁾ průměrný evidenční počet zaměstnanců v podnicích se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatiz. vzduchu

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
514 992	514 569	⁶⁾ 511 937	511 207	510 209	509 895	509 475	508 952	508 916	Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)
74 566	74 698	⁶⁾ 75 331	75 454	75 488	76 104	76 722	77 329	77 987	v tom ve věku: 0–14 let
360 299	358 013	⁶⁾ 351 776	348 042	344 450	340 867	337 491	333 665	330 572	15–64 let
80 127	81 858	⁶⁾ 84 830	87 711	90 271	92 924	95 262	97 958	100 357	65 a více let
40,5	40,8	⁶⁾ 41,1	41,3	41,6	41,9	42,1	42,3	42,6	Průměrný věk (stav k 31. 12.)
2 187	2 216	2 167	2 208	2 043	2 188	2 333	2 445	2 554	Sňatky
1 157	1 328	1 105	995	1 125	1 107	1 049	945	1 100	Rozvody
5 447	5 357	5 075	5 148	4 920	5 334	5 349	5 307	5 440	Živé narození
5 094	5 105	5 031	5 223	5 129	4 880	5 178	4 997	5 288	Zemřelí
353	252	44	-75	-209	454	171	310	152	Přirozený přírůstek/úbytek
3 503	3 406	3 197	3 207	3 125	3 197	3 285	3 456	3 947	Přistěhovalí
4 275	4 081	3 549	3 862	3 914	3 965	3 876	4 289	4 135	Vystěhovalí
-772	-675	-352	-655	-789	-768	-591	-833	-188	Přírůstek/úbytek stěhováním
-419	-423	-308	-730	-998	-314	-420	-523	-36	Celkový přírůstek/úbytek
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
185,6	184,6	188,2	188,8	190,5	196,6	206,6	214,5	.	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele
255,5	255,9	249,4	247,8	253,5	252,6	248,6	250,8	255,0	Ekonomicky aktivní (pracovní síla)
185,7	184,3	187,5	188,4	181,6	181,5	184,6	181,7	176,4	Ekonomicky neaktivní (15 a více let)
57,9	58,1	57,1	56,8	58,3	58,2	57,4	58,0	59,1	Míra ekonomické aktivity
28 566	29 410	25 605	26 963	28 304	25 532	21 268	17 672	12 992	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)
7,72	8,10	7,16	7,63	8,05	7,35	6,22	5,17	3,80	Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾ (stav k 31. 12.)
9 771	9 853	10 285	10 504	10 695	10 804	11 079	11 199	11 594	Prům. měsíční starobní důchod sólo ²⁾
3,5	3,5	3,6	3,7	3,7	3,8	3,9	3,8	.	Lékaři na 1 000 obyvatel
15 878	16 520	17 001	17 677	18 032	17 996	17 982	17 821	17 866	Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)
41 902	41 173	41 009	41 167	41 568	42 428	43 109	43 876	44 319	mateřských škol
26 629	25 296	24 085	22 640	21 481	20 756	20 343	19 900	19 673	základních škol
18 171	18 665	18 780	18 152	17 514	16 392	15 265	14 453	13 813	středních škol vč. konzervatoří
17,4	16,9	16,8	16,7	17,2	15,9	13,5	11,8	10,7	(denní studium)
156 213	155 076	162 057	165 755	167 216	174 056	181 460	190 141	.	Studenti vysokých škol ³⁾ (stav k 31. 12.)
96,5	101,5	103,2	100,2	98,1	101,1	103,5	103,3	.	Registrované trestné činy na 1 000 obyv.
696	743	780	922	1 160	1 502	1 536	1 408	.	EKONOMICKÝ VÝVOJ
100 954	103 510	105 185	106 578 ⁷⁾	107 395	108 800	110 643	111 816	113 143	Hrubý domácí produkt
10 741	11 382	13 279	13 872	14 583	15 736	14 096 ⁸⁾	15 687	.	předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)
44 356	44 050	47 092	46 389	47 044	47 329	48 098	49 903	50 648	Výdaje na výzkum a vývoj
11 338	8 871	10 051	9 827	8 866	11 902	12 124	11 128	.	Registrované subjekty (stav k 31. 12.)
1 416	1 772	1 347	1 276	1 194	1 039	997	969	1 014	Produkce zemědělského odvětví
358,9	336,2	358,3 ⁹⁾	438,7	448,4	447,6	473,7	522,4	563,6	Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾
410 917	410 389	409 911	409 470	409 161	408 939	408 737	408 543	408 361	Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾
317 962	317 455	316 832	316 504	316 251	315 884	315 715	315 472	315 107	Dokončené byty
268 638	269 164	269 649	270 101	270 406	270 636	270 822	271 014	271 214	Hosté v hromadných ubyt. zařízeních
206 601	206 723	206 842	206 977	207 160	207 230	207 295	207 357	207 441	ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)
8 588	8 673	8 717	8 761	8 790	8 794	8 805	8 826	8 842	Zemědělská půda (stav k 31. 12.)
82,4	80,1	79,8	79,7	79,0	77,7	79,3	78,6	79,1	z toho orná půda
340	302	311	326	318	329	335	367	.	Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)
1 152	1 511	2 518	2 649	2 687	5 513	6 887	1 757	.	z toho: lesní pozemky
									zastavěné plochy a nádvoří
									Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele
									Produkce komunál. odpadu na 1 obyv.
									Investice na ochranu ŽP podle místa
									investice na 1 obyvatele

⁵⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností⁶⁾ údaje od roku 2011 navazují na výsledky SLDB 2011 podle místa trvalého pobytu⁷⁾ od roku 2013 vlivem zpřesnění dat podle Registru osob nejsou údaje plně srovnatelné s předchozími roky⁸⁾ semidefinitivní výsledky⁹⁾ od roku 2012 revidované údaje na základě výsledků šetření MMR

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – demografický vývoj

	Měřicí jednotka	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	osoby	511 207	510 209	509 895	509 475	508 952	508 916
v tom: muži		253 694	253 270	253 176	252 964	252 695	252 711
ženy		257 513	256 939	256 719	256 511	256 257	256 205
z toho cizinci (bez azylantů)		7 752	7 775	7 806	8 050	8 437	9 265
Sňatky		2 208	2 043	2 188	2 333	2 445	2 554
Rozvody		995	1 125	1 107	1 049	945	1 100
Rozvody na 100 sňatků	%	45,1	55,1	50,6	45,0	38,7	43,1
Živě narození	osoby	5 148	4 920	5 334	5 349	5 307	5 440
z toho mimo manželství	%	37,7	38,9	41,3	42,2	43,8	44,4
Úhrnná plodnost ¹⁾		1,474	1,437	1,593	1,629	1,647	1,731
Potrasy		1 557	1 619	1 421	1 544	1 508	1 460
z toho umělá přerušení těhotenství		847	835	697	699	755	717
Potrasy na 100 narozených	%	30,1	32,8	26,6	28,8	28,3	26,7
z toho umělá přerušení těhotenství		16,4	16,9	13,0	13,0	14,2	13,1
Zemřelí	osoby	5 223	5 129	4 880	5 178	4 997	5 288
z toho podle příčin smrti:							
nemoci oběhové soustavy		2 655	2 509	2 320	2 386	2 312	2 398
novotvary		1 332	1 250	1 256	1 229	1 238	1 276
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-75	-209	454	171	310	152
Přistěhovalí	osoby	3 207	3 125	3 197	3 285	3 456	3 947
z toho z ciziny		371	390	473	492	594	1 023
Vystěhovalí	osoby	3 862	3 914	3 965	3 876	4 289	4 135
z toho do ciziny		326	400	306	309	257	263
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	-655	-789	-768	-591	-833	-188
z toho s cizinou		45	-10	167	183	337	760
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-730	-998	-314	-420	-523	-36
Na 1 000 obyvatel							
živě narození	‰	10,1	9,6	10,5	10,5	10,4	10,7
zemřelí	‰	10,2	10,0	9,6	10,2	9,8	10,4
přirozený přírůstek/úbytek	‰	-0,1	-0,4	0,9	0,3	0,6	0,3
přistěhovalí	‰	6,3	6,1	6,3	6,4	6,8	7,8
vystěhovalí	‰	7,5	7,7	7,8	7,6	8,4	8,1
přírůstek/úbytek stěhováním	‰	-1,3	-1,5	-1,5	-1,2	-1,6	-0,4
celkový přírůstek/úbytek	‰	-1,4	-2,0	-0,6	-0,8	-1,0	-0,1
Kojenecká úmrtnost ²⁾	‰	2,3	1,2	2,4	2,4	2,3	1,5
Novorozenecká úmrtnost ³⁾	‰	1,9	1,2	1,7	1,9	1,1	1,1
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.) ve věku:							
0–14 let	osoby	75 454	75 488	76 104	76 722	77 329	77 987
%	%	14,8	14,8	14,9	15,1	15,2	15,3
15–64 let	osoby	348 042	344 450	340 867	337 491	333 665	330 572
%	%	68,1	67,5	66,9	66,2	65,6	65,0
65 a více let	osoby	87 711	90 271	92 924	95 262	97 958	100 357
%	%	17,2	17,7	18,2	18,7	19,2	19,7
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	41,3	41,6	41,9	42,1	42,3	42,6
v tom: muži		39,9	40,2	40,4	40,7	41,0	41,2
ženy		42,7	43,0	43,3	43,5	43,7	43,9
Index stáří (stav k 31. 12.) ⁴⁾	%	116,2	119,6	122,1	124,2	126,7	128,7
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ⁵⁾	%	46,9	48,1	49,6	51,0	52,5	54,0
Naděje dožití (dvouleté období) ⁶⁾	roky						
muži při narození		75,6	75,9	76,2	76,7	77,2	77,0
ženy při narození		81,2	81,7	82,4	82,3	82,4	82,7
muži ve věku 65 let		15,9	15,7	16,0	16,5	16,7	16,6
ženy ve věku 65 let		19,1	19,2	19,9	19,7	20,0	20,2

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

²⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 1 roku na 1 000 živě narozených dětí

³⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů na 1 000 živě narozených dětí

⁴⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

⁵⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

⁶⁾ změna metodiky; data nejsou srovnatelná s předchozími roky

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2012	2013	2014	2015	2016	2017
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL¹⁾							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	436,2	435,1	434,1	433,2	432,6	431,3
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	15,5	15,5	14,8	14,1	14,8	14,0
střední bez maturity	%	39,3	40,6	40,2	40,4	40,3	38,2
střední s maturitou	%	32,8	32,4	31,9	31,6	30,8	32,9
vysokoškolské vč. vyššího odborného	%	12,3	11,5	13,2	13,9	14,1	14,7
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	247,8	253,5	252,6	248,6	250,8	255,0
v tom: zaměstnaní		232,1	236,4	238,5	236,8	242,9	248,1
z toho ženy		97,9	98,8	102,2	102,4	104,7	106,9
nezaměstnaní		15,8	17,1	14,1	11,7	8,0	6,9
z toho ženy		8,3	9,7	8,2	7,5	5,0	4,1
Ekonomicky neaktivní ve věku 15 a více let	tis. osob	188,4	181,6	181,5	184,6	181,7	176,4
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci ²⁾	%	84,5	84,9	83,4	85,7	85,2	84,7
zaměstnavatelé	%	3,0	2,9	2,3	2,0	1,9	2,3
pracující na vlastní účet	%	12,1	11,7	13,8	11,8	12,3	12,7
Zaměstnaní pracující v kraji	tis. osob	223,2	228,7	233,8	231,5	239,7	.
v tom podle sektorů:							
primární (zemědělství, lesnictví, rybářství)	%	8,4	8,5	8,2	7,9	7,6	.
sekundární (průmysl a stavebnictví)	%	47,4	47,6	47,4	47,7	47,7	.
terciární (služby)	%	44,2	43,9	44,4	44,4	44,6	.
Míra ekonomické aktivity	%	56,8	58,3	58,2	57,4	58,0	59,1
v tom: muži		65,8	67,6	66,4	64,9	66,1	67,6
ženy		48,1	49,2	50,2	50,1	50,1	50,8
Míra zaměstnanosti	%	53,2	54,3	55,0	54,7	56,2	57,5
v tom: muži		62,4	64,1	63,7	62,9	64,7	66,3
ženy		44,3	44,8	46,5	46,6	47,8	49,0
Obecná míra nezaměstnanosti	%	6,4	6,7	5,6	4,7	3,2	2,7
v tom: muži		5,2	5,1	4,1	3,0	2,1	2,0
ženy		7,8	8,9	7,4	6,8	4,6	3,7
NEZAMĚSTNANOST (stav k 31. 12.; MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce	osoby	26 963	28 304	25 532	21 268	17 672	12 992
z toho: ženy		13 260	13 799	12 638	10 558	8 797	6 384
absolventi škol a mladiství		2 308	2 431	1 610	1 205	911	598
osoby se zdravotním postižením		3 683	3 749	3 687	3 502	3 164	2 510
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti		6 723	7 125	7 057	6 707	6 405	5 298
dosažitelní		26 689	27 759	25 074	21 039	17 290	12 569
v tom podle věku:							
do 19 let		1 133	920	746	571	474	365
20–24 let		3 873	3 979	3 199	2 282	1 713	1 098
25–34 let		5 802	6 128	5 300	4 265	3 399	2 395
35–44 let		6 167	6 589	5 918	4 987	4 080	2 856
45–54 let		5 990	6 086	5 737	4 827	3 951	2 961
55 a více let		3 998	4 602	4 632	4 336	4 055	3 317
průměrný věk	roky	38,6	39,4	40,7	41,6	42,4	43,4
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:	osoby						
základní a bez vzdělání		4 860	5 171	4 567	3 835	3 230	2 410
střední bez maturity		13 764	14 144	12 817	10 532	8 639	6 306
střední s maturitou		6 585	6 960	6 341	5 248	4 422	3 285
vyšší odborné vč. nástavbového		296	326	278	265	191	133
vysokoškolské		1 458	1 703	1 529	1 388	1 190	858
z toho podle klasifikace zaměstnání:							
nemanuální pracovníci	osoby	9 170	12 145	10 868	9 145	7 732	5 520
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		2 382	3 340	3 197	2 606	2 275	1 608
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		6 788	8 805	7 671	6 539	5 457	3 912

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2012	2013	2014	2015	2016	2017
pokračování							
manuální pracovníci	osoby	12 587	15 925	14 192	11 707	9 720	7 227
kvalifikovaní (třídy 6–8)		8 256	10 502	8 569	6 935	5 530	3 921
nekvalifikovaní (třída 9)		4 331	5 423	5 623	4 772	4 190	3 306
v tom podle délky evidence:	osoby						
do 3 měsíců		8 889	8 559	7 824	7 220	6 498	5 415
3–6 měsíců		4 818	4 427	3 705	3 150	2 786	2 079
6–12 měsíců		4 065	4 506	3 557	2 684	2 339	1 765
od 1 roku do 2 let		3 638	4 435	3 634	2 366	1 755	1 119
více než 2 roky		5 553	6 377	6 812	5 848	4 294	2 614
Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti	Kč	5 813	6 415	5 926	6 129	6 355	6 915
Podíl nezaměstnaných osob ³⁾	%	7,63	8,05	7,35	6,22	5,17	3,80
v tom: muži		7,55	8,06	7,25	6,09	5,05	3,76
ženy		7,71	8,04	7,46	6,36	5,28	3,83
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ⁴⁾	%	2,64	3,14	3,06	2,43	1,81	1,13
Pracovní místa v evidenci úřadu práce	místa	664	1 203	2 089	3 588	5 418	7 475
Uchazeči na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce	osoby	40,6	23,5	12,2	5,9	3,3	1,7
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
celkem	mil. Kč	96 573	97 264	100 279	105 248	109 202	.
na 1 obyvatele	tis. Kč	188,8	190,5	196,6	206,6	214,5	.
průměr ČR = 100	%	95,1	96,0	95,9	96,7	97,3	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁵⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	23 272	23 745	24 347	25 258	26 629	28 568
v tom: muži		26 094	26 544	27 247	28 549	29 650	31 944
ženy		19 572	20 068	20 569	21 363	22 845	24 591
Medián mezd	Kč	20 644	21 194	21 757	22 600	23 953	25 783
v tom: muži		22 581	23 197	24 003	25 294	26 163	28 106
ženy		17 688	18 281	18 850	19 636	20 929	22 680
VZDĚLÁVÁNÍ (MŠMT)							
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby						
mateřských škol		17 677	18 032	17 996	17 982	17 821	17 866
základních škol		41 167	41 568	42 428	43 109	43 876	44 319
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		22 640	21 481	20 756	20 343	19 900	19 673
vyšších odborných škol (denní studium)		963	911	904	787	627	512
Studenti vysokých škol (občané ČR, stav k 31. 12.)	osoby						
s trvalým bydlištěm v kraji		18 210	17 577	16 439	15 307	14 493	13 856
s místem výuky v kraji		3 319	3 313	2 774	2 326	2 221	2 298
z toho v prezenčním studiu	%	67,4	66,4	62,8	64,3	56,5	52,3
Absolventi VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji	osoby	988	775	738	514	577	445
ZDRAVOTNICTVÍ (ÚZIS, ČSÚ)							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	přep. os.	1 878	1 880	1 957	1 987	1 934	.
na 1 000 obyvatel		3,7	3,7	3,8	3,9	3,8	.
Nemocnice		6	6	6	6 ¹²⁾	6	.
lůžka		2 649	2 495	2 475	2 605	2 678	.
případy hospitalizace ⁶⁾	v tis.	102,4	101,0	100,5	100,9		.
průměrná ošetrovací doba	dny	6,31	6,16	6,62	6,75		.
využití lůžek	dny	243,6	249,4	268,7	261,6		.
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	%	3,574	3,899	4,037	4,542	4,734	4,839
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	kalendář. dny	45,6	44,4	47,4	44,1	45,2	45,1
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA (MPSV)⁷⁾							
Počet vyplacených dávek celkem							
(vč. péstounské péče)	v tis.	548,6	543,3	529,9	505,6	470,1	414,7
z toho přídavek na dítě		302,4	294,9	281,2	257,0	227,4	189,7
Výdaje na dávky celkem							
(vč. péstounské péče)	mil. Kč	1 570 866	1 600	1 568	1 559	1 535	1 401
z toho přídavek na dítě		183 404	179	171	156	137	115
Výdaje na dávky státní sociální podpory							
(vč. péstounské péče) na 1 obyvatele	Kč	3 070	3 134	3 075	3 061	3 014	2 755
ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB (MPSV)							
Lůžka v domovech pro seniory		2 181	2 220	2 199	2 193	2 132	2 085

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – sociální vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2012	2013	2014	2015	2016	2017
na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let		24,9	24,6	23,7	23,0	21,8	20,8
Lůžka v domovech se zvláštním režimem		508	526	547	642	760	817
Lůžka v domovech pro osoby se zdravotním postižením		638	624	581	561	581	571
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (stav v prosinci; ČSSZ)							
Příjemci starobního důchodu celkem ⁸⁾	osoby	118 584	118 393	119 324	120 461	121 468	122 123
z toho ženy		72 758	72 456	72 840	73 293	73 453	73 479
Příjemci starobního důchodu sólo ⁹⁾	osoby	86 401	86 312	87 343	88 627	89 744	90 595
Příjemci předčasného starobního důchodu ^{8,10)}	osoby	33 552	34 683	36 177	37 502	38 610	39 729
z toho ženy		18 580	19 223	20 118	20 895	21 552	22 169
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem (včetně souběhu)	%	28,3	29,3	30,3	31,1	31,8	32,5
v tom: muži		32,7	33,7	34,5	35,2	35,5	36,1
ženy		25,5	26,5	27,6	28,5	29,3	30,2
Průměrný měsíční starobní důchod sólo ⁹⁾	Kč	10 504	10 695	10 804	11 079	11 199	11 594
v tom: muži		11 547	11 758	11 881	12 182	12 311	12 734
ženy		9 554	9 720	9 812	10 060	10 160	10 518
Podíl průměrného starobního důchodu sólo ⁹⁾ na mzdovém mediánu	%	50,9	50,5	49,7	49,0	46,8	45,0
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ (ČSSZ)							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	723 594	749 981	859 347	950 006	1 057 358	1 149 252
v tom dávky:							
nemocenské		461 969	493 244	592 400	671 849	753 245	821 304
ošetřovné		26 390	32 497	32 532	40 263	45 982	54 179
peněžitá pomoc v mateřství		234 880	224 037	234 084	237 730	257 709	273 352
vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství		355	204	331	164	422	417
KRIMINALITA, NEHODY (Policejní prezidium ČR)							
Registrované trestné činy		8 543	8 761	8 107	6 880	5 986	5 459
na 1 000 obyvatel		16,7	17,2	15,9	13,5	11,8	10,7
Objasněné trestné činy		4 536	4 641	4 573	4 103	3 683	3 342
Hlášené dopravní nehody		3 295	3 696	3 709	4 114	4 151	4 423
na 1 000 obyvatel		6,4	7,2	7,3	8,1	8,2	8,7
Usmrcené osoby při dopravních nehodách	osoby	39	36	43	35	30	29
Podíl bodovaných řidičů z registrovaných řidičů celkem ¹¹⁾	%	7,6	7,3	7,6	7,5	7,5	6,4
Požáry		734	633	609	911	712	752
na 1 000 obyvatel		1,4	1,2	1,2	1,8	1,4	1,5
přímá škoda	mil. Kč	63	85	68	99	242	102

¹⁾ údaje podle kraje obvyklého bydliště (kromě struktury zaměstnaných podle sektorů)²⁾ zaměstnanci včetně členů produkčních družstev³⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let⁴⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci úřadu práce na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ⁵⁾ pramen: MPSV (Informační systém o průměrném výděлку) a MF (Informační systém o platu a služebním příjmu)⁶⁾ do roku 2015 počet hospitalizovaných pacientů⁷⁾ data do roku 2012 podle výplatního místa, od roku 2013 podle místa trvalého bydliště příjemce⁸⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu⁹⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu¹⁰⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.¹¹⁾ bodovaní řidiči se dopustil přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče¹²⁾ některé LDN se staly součástí nemocnic

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2012	2013	2014	2015	2016	2017
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	165 755	167 216	174 056	181 460	190 141	.
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	100,2	98,1	101,1	103,5	103,3	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	tis. Kč	324,0	327,5	341,3	356,2	373,4	.
průměr ČR = 100	%	83,9	84,0	83,3	81,7	82,7	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	tis. Kč	742,7	731,2	744,5	783,9	793,2	.
průměr ČR = 100	%	92,6	90,7	88,2	88,4	87,2	.
Hrubá přidaná hodnota	mil. Kč	148 959	149 679	157 346	163 289	170 987	.
v tom sektory: primární	%	6,3	6,7	6,6	5,6	4,9	.
sekundární	%	48,1	48,7	48,7	49,1	48,7	.
terciární	%	45,6	44,6	44,7	45,3	46,3	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	38 424	35 547	41 956	43 398	.	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	tis. Kč	75,1	69,6	82,3	85,2	.	.
průměr ČR = 100	%	75,0	71,3	79,9	73,8	.	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) pracující v kraji	osoby	223 191	228 679	233 779	231 472	239 708	.
z toho zaměstnanci		195 204	198 818	200 908	204 470	211 243	.
MÍSTNÍ ROZPOČTY¹⁾ (Ministerstvo financí)							
Příjmy celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	18 902	19 736	21 577	22 906	21 977	23 893
Výdaje celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	18 651	19 076	21 044	22 465	19 932	22 212
z toho: běžné výdaje		13 277	13 750	14 784	15 058	15 523	16 691
kapitálové výdaje		5 375	5 325	6 260	7 407	4 409	5 520
NÁKLADY PRÁCE							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	30 167	30 595	31 726	33 043	34 671	.
z toho: přímé náklady		21 861	22 157	22 988	23 942	25 114	.
sociální náklady a výdaje		7 809	7 954	8 209	8 588	8 998	.
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	922	1 160	1 502	1 536	1 408	.
z toho: mzdové		385	447	543	591	657	.
financované z veřejných zdrojů ČR		160	155	144	180	104	.
Zaměstnanci ve výzkumu a vývoji	přep. os.	765	898	995	998	960	.
z toho výzkumní pracovníci		397	456	530	528	514	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE²⁾							
Podíl domácností vybavených počítačem	%	66,6	69,0	69,6	71,9	71,7	.
Podíl domácností s připojením k internetu	%	63,3	67,6	68,3	71,1	70,9	.
ORGANIZAČNÍ STATISTIKA³⁾							
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		106 578	107 395	108 800	110 643	111 816	113 143
z toho živnostníci		77 177	73 148	75 699	77 239	78 408	80 653
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou		63 874	62 046	61 051	61 226	61 079	62 195
z toho živnostníci		42 476	38 371	39 705	40 218	40 474	41 590
Vzniklé subjekty		4 050	3 682	3 376	3 916	3 610	3 667
z toho živnostníci		3 176	2 544	2 562	2 592	2 500	2 511
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	13 872	14 583	15 736	14 096	⁸⁾ 15 687	.
z toho: rostlinná produkce		7 211	7 453	7 871	6 836	⁸⁾ 7 684	.
živočišná produkce		6 050	6 522	7 322	6 543	⁸⁾ 7 069	.
Obhospodařovaná zemědělská půda	ha	363 836	362 667	360 499	359 516	361 108	364 638
z toho orná		278 543	277 334	275 404	276 265	277 761	279 796
Sklizeň: obilovin	t	646 343	690 873	800 104	729 159	747 796	695 643
brambor	t	253 271	199 702	258 822	180 098	258 319	248 758
Hospodářská zvířata (stav k 1. 4.)							
skot	kusy	211 348	211 000	213 491	219 364	222 994	222 408
prasata	kusy	261 287	247 277	247 853	253 451	325 655	302 927
drůbež	tis. ks	399 710	348 964	497 856	615 745	436 184	309 960
Výroba jatečného skotu	t ž. hm.	27 354	26 465	26 816	27 578	28 045	27 133
Výroba jatečných prasat	t ž. hm.	36 293	41 212	43 227	42 677	60 764	58 996
Výroba jatečné drůbeže	t ž. hm.	7 539	5 354	7 401	7 293	6 515	7 563
Výroba mléka	tis. l	482 000	491 455	502 884	531 881	558 707	561 317
Snáška konzumních vajec	tis. ks	4 288	3 720	3 844	3 008	2 633	2 708

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – ekonomický vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2012	2013	2014	2015	2016	2017
LESNICTVÍ							
Zalesňování	ha	1 489	1 394	1 343	1 031	1 278	1 167
Těžba dřeva	m ³ b. k.	1 539 996	1 643 737	1 461 000	1 406 722	1 490 520	1 868 324
z toho nahodilá živelní		97 841	453 988	249 683	417 069	187 257	451 403
PRŮMYSL⁴⁾							
Průměrný počet podniků		131	135	130	130	139	134
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmysl. povahy na 1 zaměstnance	mil. Kč	114 725	122 763	138 366	144 560	152 127	158 156
	tis. Kč	2 473	2 610	2 924	3 006	3 048	3 123
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	46 389	47 044	47 329	48 098	49 903	50 648
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	24 710	25 018	26 057	26 892	28 185	30 191
ENERGETIKA (Energetický regulační úřad)							
Výroba elektřiny brutto	GWh	15 778	16 766	16 521	13 824	13 086	13 070
podíl na ČR	%	18,0	19,3	19,2	16,5	15,7	15,0
Spotřeba elektřiny ⁵⁾	GWh	4 285	4 457	2 549	2 642	2 706	2 765
podíl na ČR	%	6,1	6,4	4,6	4,7	4,7	4,7
v domácnostech na 1 obyvatele	kWh	1 392,2	1 396,6	1 361,9	1 388,4	1 421,9	1 455,7
Spotřeba zemního plynu	tis. m ³	383 454	382 481	328 192	329 971	348 845	355 366
podíl na ČR	%	4,8	4,7	4,6	4,4	4,3	4,2
v domácnostech na 1 odběratele	m ³	1 139,5	1 135,4	950,8	1 037,3	1 131,7	1 110,5
STAVEBNICTVÍ							
Průměrný počet podniků ⁶⁾		39	38	35	35	34	37
Základní stavební výroba ⁶⁾	mil. Kč	6 578	6 469	6 080	6 380	5 199	5 920
na 1 zaměstnance	tis. Kč	1 409	1 453	1 512	1 568	1 307	1 440
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ⁶⁾	fyz. os.	4 668	4 453	4 020	4 069	3 978	4 111
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance ⁶⁾	Kč	26 080	25 542	26 469	27 284	28 299	30 334
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁷⁾	mil. Kč	9 827	8 866	11 902	12 124	11 128	11 528
z toho pro veřejné zadavatele		3 403	2 608	5 215	6 496	4 322	3 650
STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota povolených staveb	mil. Kč	12 547	10 816	10 051	11 335	12 045	14 893
z toho: budov (bytových a nebytových)		7 949	6 892	6 508	8 414	8 459	10 789
na ochranu životního prostředí		1 722	1 472	1 259	874	1 052	1 282
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	2 170	2 154	2 488	2 750	2 644	3 220
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty		991	881	859	970	1 154	1 354
z toho v nových rodinných domech		692	628	603	696	859	1 038
Dokončené byty		1 276	1 194	1 039	997	969	1 014
z toho v nových rodinných domech		989	917	832	804	795	830
Průměrná hodnota 1 m ² obytné plochy bytu							
v novém rodinném domě	Kč	33 495	32 052	33 477	33 394	34 846	35 418
v novém bytovém domě	Kč	31 849	28 038	32 465	38 207	32 536	38 826
DOPRAVA (Ministerstvo dopravy)							
Osobní automobily vč. dodávkových (stav k 31. 12.)		224 968	225 864	231 405	242 490	250 539	259 945
CESTOVNÍ RUCH							
Hromadná ubytovací zařízení (HUZ)		506	505	452	445	443	432
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních		25 898	25 749	24 031	23 989	24 208	23 906
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních	tis. osob	438 715	448 401	447 603	473 712	522 415	563 648
z toho ze zahraničí		67 090	67 165	65 943	62 700	65 681	72 237
Průměrná doba pobytu hostů v HUZ	dny	2,7	2,6	2,6	2,5	2,5	2,4
z toho hostů ze zahraničí		2,6	2,6	2,4	2,4	2,3	2,4

1) souhrn za kraj, obce a dobrovolné svazky obcí

2) tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2016 je vypočten z dat roku 2015, 2016 a 2017)

3) vlivem zpřesnění dat podle Registru osob (ROS) nejsou údaje před rokem 2013 plně srovnatelné

4) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (dle CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

5) od roku 2014 spotřeba elektřiny v hodnotě netto, do roku 2013 v hodnotě brutto

6) podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující stavební činností

7) podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

8) semidefinitivní výsledky

Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – životní prostředí

	Měřicí jednotka	2012	2013	2014	2015	2016	2017
PŮDA (ČÚŽK)							
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	409 470	409 161	408 939	408 737	408 543	408 361
z toho: orná půda		316 504	316 251	315 884	315 715	315 472	315 107
zahrad a ovocné sady		10 826	10 835	10 848	10 862	10 874	10 919
trvalé travní porosty		82 137	82 069	82 200	82 155	82 191	82 330
Nezemědělská půda (stav 31. 12.)	ha	270 101	270 406	270 636	270 822	271 014	271 214
z toho: lesní pozemky		206 977	207 160	207 230	207 295	207 357	207 441
zastavěné plochy a nádvoří		8 761	8 790	8 794	8 805	8 826	8 842
VODOVODY A KANALIZACE							
Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů	%	94,6	95,4	95,6	95,5	96,2	96,1
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	79,7	79,0	77,7	79,3	78,6	79,1
Cena vody (bez DPH)	Kč/m ³	32,5	33,2	33,8	34,7	35,4	36,3
Cena stočného (bez DPH)	Kč/m ³	21,8	23,7	24,7	25,6	26,3	27,6
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	85,9	86,9	87,2	87,8	88,0	87,2
na kanalizaci s koncovou ČOV		72,0	72,8	73,3	76,8	76,3	76,2
Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových)	%	87,1	86,5	87,6	88,5	88,1	90,7
Čistírný odpadních vod (ČOV)		175	182	186	197	200	207
Celková kapacita ČOV	m ³ /den	225 509	165 851	170 877	171 136	169 053	169 478
Produkce kalů v ČOV	t sušiny	6 793	6 672	7 117	7 701	7 178	6 951
OVZDUŠÍ (ČHMÚŠ)¹⁾							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1–4)	t/km ²	0,49	0,51	0,47	0,49	.	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,41	0,43	0,40	0,41	.	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,08	0,08	0,08	0,08	.	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4)	t/km ²	0,36	0,35	0,27	0,29	.	.
z toho stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,36	0,35	0,26	0,29	.	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1–4)	t/km ²	1,32	1,33	1,30	1,23	.	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,33	0,35	0,41	0,35	.	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,00	0,97	0,90	0,88	.	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4)	t/km ²	4,62	4,69	4,12	4,37	.	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		3,57	3,72	3,24	3,42	.	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,05	0,98	0,89	0,95	.	.
ODPADY							
Produkce podnikového odpadu celkem ²⁾	t	374 948	407 361	516 692	683 072	481 678	.
z toho: zpracovatelský průmysl	t	187 734	187 090	191 559	211 297	225 182	.
zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	t	40 354	43 410	32 009	45 095	43 707	.
stavebnictví	t	111 252	116 362	230 970	366 963	154 964	.
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele	kg	733	798	1 013	1 341	946	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	326	318	329	335	367	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu	%	16,2	16,9	16,9	16,0	15,2	.
Odděleně sbírané složky komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	52,8	53,8	55,8	53,8	55,9	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Investice na ochranu životního prostředí (OŽP) podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	2 649	2 687	5 513	6 887	1 757	.
Investice na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	1 092,0	949,8	1 925,1	2 109,3	459,8	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	9,8	17,4	6,1	29,4	12,8	.
nakládání s odpadními vodami	%	76,0	73,3	67,8	52,2	73,2	.
nakládání s odpady	%	13,1	6,8	7,4	15,9	11,6	.
Neinvestiční náklady na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	1 111,5	1 112,0	1 152,7	1 202,3	1 207,1	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	6,5	6,8	6,9	7,4	7,1	.
nakládání s odpadními vodami	%	20,3	19,4	19,2	19,8	19,3	.
nakládání s odpady	%	70,4	67,0	70,2	69,6	70,0	.

¹⁾ v roce 2015 vč. přemísťujících se zdrojů (např. zařízení na recyklaci stavebních odpadů a asfaltových směsí)²⁾ podle sídla podniku

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Kraje Vysočina v roce 2012 a 2017

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy				
			Havlíčkův Brod	Jihlava	Pelhřimov	Třebíč	Žďár nad Sázavou
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ							
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	2012	511 207	95 053	112 264	72 411	112 833	118 646
	2017	508 916	94 486	112 930	72 143	111 426	117 931
z toho cizinci (bez azylantů)	2012	7 752	1 646	2 322	1 343	1 319	1 122
	2017	9 265	1 759	2 998	1 934	1 316	1 258
v tom ve věku (%):							
0–14 let	2012	14,8	14,6	15,2	14,2	14,5	15,1
	2017	15,3	15,3	16,1	14,4	14,9	15,6
15–64 let	2012	68,1	67,9	68,2	67,1	68,8	68,0
	2017	65,0	64,3	64,9	64,6	65,6	65,2
65 a více let	2012	17,2	17,5	16,6	18,6	16,7	16,9
	2017	19,7	20,4	19,0	21,0	19,5	19,2
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	2012	41,3	41,7	41,0	42,3	41,3	40,8
	2017	42,6	42,9	42,0	43,4	42,7	42,1
Index stáří (stav k 31. 12.) ¹⁾	2012	116,2	119,9	109,6	131,3	115,5	111,7
	2017	128,7	133,0	118,2	146,1	131,5	123,3
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ²⁾	2012	46,9	47,4	46,6	48,9	45,4	47,0
	2017	54,0	55,5	54,2	54,8	52,5	53,5
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2012	-0,1	-0,5	0,7	-1,0	-0,7	0,4
	2017	0,3	0,5	1,5	-2,0	0,3	0,5
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel	2012	-1,3	0,1	0,1	0,4	-3,7	-2,3
	2017	-0,4	-1,5	1,0	4,3	-2,3	-1,9
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2012	-1,4	-0,4	0,7	-0,7	-4,4	-1,9
	2017	-0,1	-1,0	2,5	2,3	-2,0	-1,4
Naděje dožití při narození (v období 2013–2017)							
muži		.	77,1	76,5	76,2	77,0	76,4
ženy		.	82,4	82,7	81,6	83,0	82,5
SOCIÁLNÍ VÝVOJ							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	2012	26 963	4 548	5 841	2 597	7 735	6 242
	2017	12 992	2 025	2 737	1 075	3 648	3 507
z toho (%):							
ženy	2012	49,2	49,9	46,9	49,1	50,3	49,4
	2017	49,1	52,0	47,1	49,2	50,2	48,0
absolventi škol a mladiství	2012	8,6	7,4	11,9	6,6	7,5	8,4
	2017	4,6	4,3	4,5	5,8	4,4	4,7
osoby se zdravotním postižením	2012	13,7	15,1	10,7	17,0	10,2	18,2
	2017	19,3	26,6	16,8	22,2	13,1	22,6
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2012	24,9	23,8	23,4	27,4	26,9	23,7
	2017	40,8	40,5	41,7	53,3	37,1	40,3
dosažitelní	2012	99,0	99,8	97,2	98,6	99,4	99,8
	2017	96,7	97,3	93,1	96,7	97,7	98,3
ve věku do 24 let	2012	18,6	17,7	20,8	18,2	17,0	19,1
	2017	11,3	9,6	12,1	12,2	11,1	11,5
ve věku 55 a více let	2012	14,8	17,5	13,9	17,2	14,1	13,7
	2017	25,5	30,5	24,5	28,3	23,8	24,5
evidovaní 12 a více měsíců	2012	34,1	34,0	30,6	21,4	38,4	37,3
	2017	28,7	31,0	24,2	13,7	32,3	31,9

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Kraje Vysočina v roce 2012 a 2017

pokračování

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy				
			Havlíčkův Brod	Jihlava	Pelhřimov	Třebíč	Žďár nad Sázavou
Podíl nezaměstnaných osob (stav k 31. 12.; %) ³⁾	2012	7,63	7,01	7,39	5,25	9,82	7,67
	2017	3,80	3,23	3,48	2,24	4,86	4,47
v tom: muži	2012	7,55	6,84	7,67	5,17	9,53	7,56
	2017	3,76	3,02	3,63	2,21	4,71	4,52
ženy	2012	7,71	7,20	7,10	5,33	10,13	7,80
	2017	3,83	3,46	3,33	2,27	5,02	4,42
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných (stav k 31. 12.; %) ⁴⁾	2012	2,64	2,40	2,34	1,14	3,82	2,89
	2017	1,13	1,03	0,90	0,32	1,61	1,46
Lékaři na 1 000 obyvatel	2012	3,7	4,0	4,4	3,3	3,2	3,3
	2016	3,8	4,5	4,5	3,2	3,4	3,3
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	2012	3,574	3,548	3,119	3,877	3,528	3,980
	2017	4,839	4,761	4,109	5,129	4,725	5,672
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	2012	45,6	45,9	40,8	44,2	50,6	48,6
	2017	45,1	43,9	40,2	42,9	47,7	51,3
Lůžka v domovech pro seniory na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	2012	24,9	15,4	18,1	40,1	37,8	16,6
	2016	21,8	16,4	15,6	34,2	32,6	13,4
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč) ⁵⁾	2012	10 504	10 575	10 413	10 602	10 223	10 730
	2017	11 594	11 679	11 513	11 708	11 251	11 847
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (včetně souběhu; %) ⁶⁾	2012	28,3	26,1	33,7	24,8	32,1	23,9
	2017	32,5	30,2	37,6	28,9	37,7	27,4
v tom: muži	2012	32,7	31,6	38,5	29,4	38,2	25,6
	2017	36,1	35,2	40,8	32,7	42,7	28,8
ženy	2012	25,5	22,8	30,7	22,0	28,3	22,7
	2017	30,2	26,9	35,5	26,4	34,4	26,4
Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel	2012	16,7	17,1	20,0	17,4	14,4	15,0
	2017	10,7	10,3	13,0	12,9	9,9	8,4
z toho násilné a mravnostní	2012	1,3	1,4	1,3	1,0	1,4	1,3
	2017	1,2	0,9	1,7	0,9	1,3	0,9
Hlášené dopravní nehody na 1 000 obyvatel	2012	6,4	7,2	7,0	8,0	4,0	6,7
	2017	8,2	8,6	8,2	10,3	6,3	8,2
EKONOMICKÝ VÝVOJ							
Soukromí podnikatelé (živnostníci) celkem na 1 000 obyvatel (stav k 31. 12.)	2013	143,4	137,8	145,5	158,0	135,7	144,2
	2017	158,5	155,4	160,2	173,9	151,5	156,5
z toho:							
se zjištěnou ekonomickou aktivitou	2013	75,2	77,3	72,8	82,7	73,3	73,1
	2017	81,7	83,8	79,8	86,0	80,2	80,7
subjekty vzniklé v roce	2013	5,0	5,1	5,0	5,2	4,9	4,9
	2017	4,9	4,8	4,5	4,5	5,3	5,4
Stavební práce "S" podle místa stavby ⁷⁾ na 1 obyvatele (tis. Kč)	2012	19,2	17,5	24,5	18,6	15,3	19,6
	2017	22,7	16,2	19,7	21,2	30,3	24,4
Počet bytů na 1 000 obyvatel:							
zahájených	2012	1,9	1,9	1,5	1,3	1,9	2,8
	2017	2,7	2,5	3,1	3,1	2,8	2,0
dokončených	2012	2,5	2,8	2,4	2,9	1,9	2,7
	2017	2,0	2,5	1,6	1,8	1,4	2,7

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Kraje Vysočina v roce 2012 a 2017

dokončení

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy				
			Havlíčkův Brod	Jihlava	Pelhřimov	Třebíč	Žďár nad Sázavou
Hromadná ubytovací zařízení:							
lůžka	2012	25 898	3 396	4 574	4 996	4 158	8 774
	2017	23 906	3 055	4 047	4 493	3 850	8 461
lůžka na 1 000 obyvatel	2012	50,6	35,7	40,8	69,0	36,7	73,9
	2017	47,0	32,3	35,9	62,4	34,6	71,7
hosté (tis. osob)	2012	438,7	65,6	86,7	64,0	61,3	161,1
	2017	563,6	74,5	103,8 ⁹⁾	74,7 ⁹⁾	77,2	233,3
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ							
Podíl na celkové výměře (stav k 31. 12.; %):							
orná půda	2012	46,6	46,9	44,0	46,3	55,8	39,9
	2017	46,4	46,7	43,7	46,1	55,7	39,7
zastavěné plochy a nádvoří	2012	1,3	1,4	1,3	1,2	1,3	1,3
	2017	1,3	1,4	1,3	1,2	1,3	1,3
Měrné emise ze stacionárních zdrojů (REZZO 1–3; t/km ²):							
tuhé znečišťujících látky ⁸⁾	2012	0,27	0,27	0,26	0,37	0,18	0,27
	2015	0,26	0,26	0,22	0,42	0,18	0,25
oxid siřičitý	2012	0,36	0,31	0,19	0,42	0,17	0,66
	2015	0,29	0,28	0,18	0,33	0,17	0,48
oxidy dusíku	2012	0,33	0,31	0,46	0,42	0,21	0,28
	2015	0,35	0,45	0,52	0,35	0,25	0,23
oxid uhelnatý	2012	3,57	3,82	3,12	3,82	3,00	4,06
	2015	3,42	3,74	3,07	3,52	2,91	3,81

¹⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let²⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let³⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let⁴⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let⁵⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec⁶⁾ starobní důchod vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec⁷⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s hlavní činností stavebnictví⁸⁾ nezahrnují emise TZL, NH₃ a VOC (těkavých organických látek) ze stavebních činností, chovů hospodářských zvířat, aplikace minerálních hnojiv a nesledovaných zdrojů použití rozpouštědel⁹⁾ méně spolehlivý údaj

ZKRATKY KRAJŮ A OKRESŮ

Kraje, okresy	Zkratka	Kód	Kraje, okresy	Zkratka	Kód
Hlavní město Praha	PHA	CZ010	Královéhradecký kraj	HKK	CZ052
			Hradec Králové	HK	CZ0521
Středočeský kraj	STČ	CZ020	Jičín	JC	CZ0522
Benešov	BN	CZ0201	Náchod	NA	CZ0523
Beroun	BE	CZ0202	Rychnov nad Kněžnou	RK	CZ0524
Kladno	KD	CZ0203	Trutnov	TU	CZ0525
Kolín	KO	CZ0204			
Kutná Hora	KH	CZ0205	Pardubický kraj	PAK	CZ053
Mělník	ME	CZ0206	Chrudim	CR	CZ0531
Mladá Boleslav	MB	CZ0207	Pardubice	PU	CZ0532
Nymburk	NB	CZ0208	Svitavy	SY	CZ0533
Praha-východ	PY	CZ0209	Ústí nad Orlicí	UO	CZ0534
Praha-západ	PZ	CZ020A			
Příbram	PB	CZ020B	Kraj Vysočina	VYS	CZ063
Rakovník	RA	CZ020C	Havlíčkův Brod	HB	CZ0631
			Jihlava	JI	CZ0632
Jihočeský kraj	JHČ	CZ031	Pelhřimov	PE	CZ0633
České Budějovice	CB	CZ0311	Třebíč	TR	CZ0634
Český Krumlov	CK	CZ0312	Žďár nad Sázavou	ZR	CZ0635
Jindřichův Hradec	JH	CZ0313			
Písek	PI	CZ0314	Jihomoravský kraj	JHM	CZ064
Prachatice	PT	CZ0315	Blansko	BK	CZ0641
Strakonice	ST	CZ0316	Brno-město	BM	CZ0642
Tábor	TA	CZ0317	Brno-venkov	BI	CZ0643
			Břeclav	BV	CZ0644
Plzeňský kraj	PLK	CZ032	Hodonín	HO	CZ0645
Domažlice	DO	CZ0321	Vyškov	VY	CZ0646
Klatovy	KT	CZ0322	Znojmo	ZN	CZ0647
Plzeň-město	PM	CZ0323			
Plzeň-jih	PJ	CZ0324	Olomoucký kraj	OLK	CZ071
Plzeň-sever	PS	CZ0325	Jeseník	JE	CZ0711
Rokycany	RO	CZ0326	Olomouc	OC	CZ0712
Tachov	TC	CZ0327	Prostějov	PV	CZ0713
			Přerov	PR	CZ0714
Karlovarský kraj	KVK	CZ041	Šumperk	SU	CZ0715
Cheb	CH	CZ0411			
Karlovy Vary	KV	CZ0412	Zlínský kraj	ZLK	CZ072
Sokolov	SO	CZ0413	Kroměříž	KM	CZ0721
			Uherské Hradiště	UH	CZ0722
Ústecký kraj	ULK	CZ042	Vsetín	VS	CZ0723
Děčín	DC	CZ0421	Zlín	ZL	CZ0724
Chomutov	CV	CZ0422			
Litoměřice	LT	CZ0423	Moravskoslezský kraj	MSK	CZ080
Louny	LN	CZ0424	Bruntál	BR	CZ0801
Most	MO	CZ0425	Frýdek-Místek	FM	CZ0802
Teplice	TP	CZ0426	Karviná	KI	CZ0803
Ústí nad Labem	UL	CZ0427	Nový Jičín	NJ	CZ0804
			Opava	OP	CZ0805
Liberecký kraj	LBK	CZ051	Ostrava-město	OV	CZ0806
Česká Lípa	CL	CZ0511			
Jablonec nad Nisou	JN	CZ0512			
Liberec	LI	CZ0513			
Semily	SM	CZ0514			

